Begroting 2027

Programmabegroting 2027
Meerjarenraming 2028 t/m 2030

Gemeente Valkenburg aan de Geul

Begroting 2027 en meerjarenraming 2028 t/m 2030

Versie: Definitief, d.d. 6 oktober 2026

Status: Publicatieversie ontwerpbegroting, vastgesteld in collegevergadering d.d. 6 oktober 2026

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de gemeenteraad,

De ontwerpbegroting voor het jaar 2027 is de eerste begroting in de nieuwe coalitieperiode. Het coalitieakkoord ‘Valkenburg aan de Geul voert uit: samen bouwen aan morgen’ staat aan de basis voor de beleidskeuzes die wij uw raad in de komende periode voorleggen. Uiteraard worden nu niet alle voorstellen uit het akkoord meegenomen, er dient een gezonde balans te zijn tussen de richtinggevende en kaderstellende keuzes voor de toekomst en de daadwerkelijke uitvoering daarvan. De voorstellen voor 2027 zijn opgenomen in het eerste hoofdstuk van deze begroting.

Valkenburg aan de Geul staat de komende jaren voor belangrijke keuzes om onze gemeente leefbaar, toekomstbestendig en sociaal sterk te houden. Met het coalitieakkoord leggen we een stevige basis voor een groene, veilige en welvarende gemeenschap waarin inwoners centraal staan. We investeren gericht in wonen, mobiliteit, economie, cultuur en ondersteuning voor wie dat nodig heeft. Daarbij zoeken we steeds naar balans tussen ontwikkeling en behoud van ons unieke landschap, erfgoed en dorpskarakter. Samen bouwen we aan een Valkenburg aan de Geul waar iedereen prettig kan wonen, werken en leven.

Binnen de organisatie loopt het meerjarige verbeterprogramma STROOM. Dit programma richt zich op de manier waarop de organisatie werkt, hoe processen zijn ingericht, hoe kennis wordt geborgd en hoe medewerkers elkaar daarin ondersteunen. De opgaven op het gebied van informatiemanagement, waaronder de transitie naar een informatie gedreven organisatie maken hier onderdeel van uit en worden binnen dit programma opgepakt. Deze sturingsinformatie is van groot belang voor de beleidskeuzes die gemaakt worden. Uw raad wordt over de voortgang van het programma op gepaste momenten geïnformeerd.

De omgeving waarin wij als gemeente opereren kenmerkt zich in toenemende mate door instabiliteit en onzekerheid, zowel ontwikkelingen op nationaal als op internationaal niveau kunnen onze gemeente direct raken. Als gemeentelijke organisatie zijn wij voor een groot deel afhankelijk van politieke besluitvorming op landelijk gebied. Het college zal blijven monitoren in hoeverre de plannen, die wij in deze begroting presenteren, door die landelijke ontwikkelingen worden beïnvloed. Vanzelfsprekend zijn wij er ons van bewust dat wij scherpe keuzes moeten maken op het moment dat er fikse Rijkskortingen worden doorgevoerd.

Door het gevoerde financiële beleid beschikt de gemeente Valkenburg aan de Geul over een uitstekende financiële uitgangspositie. Ook dit jaar kunnen wij uw raad een structureel reëel sluitende ontwerpbegroting aanbieden waarin nieuwe beleidsvoorstellen zijn verwerkt en middelen zijn opgenomen voor toekomstige ontwikkelingen.

Tijdens de raadsvergadering over de ontwerpbegroting op dinsdag 10 november aanstaande gaan wij graag met u in gesprek om ‘samen te bouwen aan morgen’, waarbij wij recht doen aan de belangen van onze inwoners, ondernemers, verenigingen, instellingen en bezoekers.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

w.g.	w.g.
mr. G.S. Reehuis algemeen directeur / gemeentesecretaris	D.M.M.T. Prevoo burgemeester

Inhoudsopgave

De programmabegroting

Hoofdstuk 1	**Algemeen**	**5**
1.1	Algemene inleiding en leeswijzer	5
1.2	Financiële samenvatting	5
1.3	Belangrijkste financiële aandachtspunten voor 2027	5
1.4	Beschikbare financiële ruimte	11
1.5	Opbouw van de programmabegroting	12
1.6	De begrotingskaders	13
1.7	Proces vaststellen van de begroting 2027	14
1.8	Status en versiebeheer	14
1.9	Wijzigingen van de begroting	14
Hoofdstuk 2	**Programmaplan**	**15**
2.1	Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving	15
2.2	Programma Economie en Toerisme	19
2.3	Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving	24
2.4	Programma Sport, Cultuur en Recreatie	34
2.5	Programma Onderwijs	40
2.6	Programma Sociaal Domein	43
2.7	Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu	52
2.8	Programma Bestuur en Ondersteuning	59
2.9	Algemene Dekkingsmiddelen	61
2.10	Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting	64
Hoofdstuk 3	**Paragrafen**	**66**
3.1	Paragraaf Lokale Heffingen	66
3.2	Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	75
3.3	Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	80
3.4	Paragraaf Financiering	84
3.5	Paragraaf Bedrijfsvoering	88
3.6	Paragraaf Verbonden Partijen	92
3.7	Paragraaf Grondbeleid	107
3.8	Paragraaf Openbaarheid	110

De financiële begroting

Hoofdstuk 4	**Overzicht van baten en lasten**	**111**
Hoofdstuk 5	**Financiële positie**	**114**

Bijlagen

Bijlage 1	Overzicht van baten en lasten per taakveld	117
Bijlage 2	Overzicht incidentele baten en lasten per programma	124
Bijlage 3	Meerjarig verloop reserves en voorzieningen	126
Bijlage 4	Overzicht structurele mutaties reserves	127
Bijlage 5	Overzicht investeringen 2027 - 2030	128

Hoofdstuk 1: Algemeen

1.1 Algemene inleiding en leeswijzer

Voor u ligt de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028 t/m 2030 van de gemeente Valkenburg aan de Geul. De begroting is opgesteld volgens de landelijke voorschriften die volgen uit de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast geldt de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening 2023 als kader voor het opstellen van de begroting.

In deze inleidende tekst geven wij u enige toelichting op de opbouw van het boekwerk en op het proces van het vaststellen van de begroting.

De begroting bestaat in hoofdlijnen uit twee onderdelen, namelijk het beleidsmatige deel en het financiële deel.

1.2 Financiële samenvatting

De financiële samenvatting van de begroting 2027 is als volgt:

Baten en lasten per programma *(bedragen in duizenden euro's)*

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving	3.824	122	-3.702
Programma Economie en Toerisme	2.863	723	-2.140
Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving	9.492	1.360	-8.132
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	7.907	1.880	-6.027
Programma Onderwijs	2.641	500	-2.141
Programma Sociaal Domein	26.682	7.595	-19.087
Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu	8.070	6.324	-1.746
Programma Bestuur en Ondersteuning	2.245	402	-1.843
Subtotaal programma's	**63.724**	**18.906**	**-44.818**
Algemene dekkingsmiddelen	3.423	58.003	54.580
Overhead	12.231	775	-11.456
Onvoorzien	100	0	-100
Vennootschapsbelasting	1	0	-1
Subtotaal overig	**15.755**	**58.778**	**43.023**
Saldo van baten en lasten	**79.479**	**77.684**	**-1.795**
Toevoegingen aan reserves	811	0	-811
Onttrekkingen uit reserves	0	2.934	2.934
Resultaat	**80.290**	**80.618**	**328**

1.3 Belangrijkste financiële aandachtspunten voor 2027

In deze paragraaf zijn de concrete beleidsvoornemens voor 2027 opgenomen. Per onderwerp is een inhoudelijke toelichting opgenomen. De paragraaf wordt afgesloten met een totaaloverzicht van deze voorstellen. In de financiële tabellen per programma en in de samenvatting van het totale resultaat zijn deze beleidsvoorstellen en dekkingsvoorstellen integraal verwerkt.

De voorstellen die hierna staan opgenomen zijn in aanvulling op de kadernota 2026. Met het vaststellen van de kadernota heeft de gemeenteraad al belangrijke richtinggevende kaders bepaald, die integraal zijn verwerkt in de voorliggende ontwerpbegroting 2027.

1.3.1 Economische culturele activiteiten

Vanuit het coalitieakkoord (onder 2.1) is de wens uitgesproken om voor economische en culturele activiteiten een extra structureel budget beschikbaar te stellen van € 50.000. Vanuit dit budget zal ook de subsidie kind en kunst, concreet een bedrag van € 10.000, worden bekostigd (onder 3.1). Voorgesteld wordt om het extra budget ten laste te brengen van de gereserveerde indexering baten toeristenbelasting.

1.3.2 Structurele ophoging evenementenbudget

Gelet op de historische gegevens rondom subsidieverlening van evenementen, is gebleken dat het budget een structurele ophoging behoeft van € 50.000. Op die manier kan verder worden bijgedragen aan evenementen die passen bij het in 2026 vastgestelde evenementenbeleid. Voorgesteld wordt om deze ophoging ten laste te brengen van de gereserveerde indexering baten toeristenbelasting.

1.3.3 Detailhandelsbeleid

Valkenburg aan de Geul staat voor belangrijke keuzes om de detailhandel toekomstbestendig te maken in een tijd van veranderend consumentengedrag, groeiende online bestedingen en nieuwe economische uitdagingen. Het geactualiseerde detailhandelsbeleid biedt hiervoor een gezamenlijk kader om de winkelstructuur te versterken en een aantrekkelijk voorzieningenniveau te behouden dat aansluit bij het unieke karakter van de gemeente. Tegelijkertijd biedt de huidige dynamiek kansen voor vernieuwing, kwaliteitsverbetering en een scherper profiel van winkelgebieden. Het uitvoeringsprogramma vertaalt deze visie naar concrete acties voor het centrum, de dagelijkse voorzieningenstructuur en de samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren.

Vooruitlopend op het vast te stellen detailhandelsbeleid (voorzien in de raad van december 2026), vragen wij voor de uitvoering een structureel budget van € 10.000 in 2027 en vanaf 2028 € 25.000. Voorgesteld wordt om deze kosten ten laste te brengen van de gereserveerde indexering baten toeristenbelasting.

1.3.4 Juridische ondersteuning ontmanteling Polfermolen BV

Het genomen besluit om de Polfermolen BV te gaan ontmantelen voor 1 januari 2028, betekent dat projectbudget benodigd is voor de juridische ondersteuning van het totale traject van de ontmanteling van de Polfermolen BV. Gelet op de complexiteit van dit project is extern specialistisch juridisch advies van belang. In de kadernota is reeds een budget gevraagd voor de juridische ondersteuning van het in de markt zetten van de gemeentegrot. Voor het traject van de totale ontmanteling van de Polfermolen BV is eveneens een (start) projectbudget benodigd van € 50.000.

1.3.5 Vervroegde vervanging coatingvloer parkeergarage

In het door de gemeenteraad vastgestelde meerjareninvesteringsplan van de parkeergarage is de vervanging van het wegtapijt bij de in- en uitrit opgenomen in 2031. Bij de huidige constructie van de inrit zijn "parkeermatten" toegepast. Deze matten blijken los te laten en er ontstaan scheuren. Dit wordt veroorzaakt door de hoge rij-intensiteit op de hellingbaan in combinatie met het remmen van de voertuigen op dit gedeelte. In het verleden zijn hiervoor al herstelwerkzaamheden (lapwerk) uitgevoerd, maar het probleem blijft terugkomen, ook bij een toekomstige vervanging van de matten. Zolang dezelfde constructie met parkeermatten wordt toegepast, zullen het loslaten en de scheurvorming zich blijven voordoen.

Daarom wordt voorgesteld om het gereserveerde bedrag uit 2031 (€ 50.000) naar voren te halen en de parkeermatten in 2027 te vervangen door een ruwe coatingvloer. Deze vloer is naadloos, stroef en zorgt voor minder onderhoud. Daarnaast geeft de coating de garage een nettere entree uitstraling (het visitekaartje van de garage). De vervanging door een coatingvloer brengt extra

kosten met zich mee ten opzichte van de oorspronkelijke raming. Hiervoor is een aanvullend budget van € 55.000 benodigd. De totale investering in 2027 komt daarmee op € 105.000. De jaarlijkse afschrijvingslasten van deze investering bedragen € 7.000 en kunnen gedekt worden uit de gereserveerde meeropbrengsten parkeren.

1.3.6 Halfverhardingen en groot onderhoud wegen

Op basis van de laatste jaren is gebleken dat het budget voor halfverhardingen structureel ontoereikend is, concreet een bedrag van € 15.000. Daarnaast willen wij het groot onderhoud wegen intensiveren. Hiervoor is een bedrag voorzien van € 135.000. Voorgesteld wordt om vanaf het planjaar 2027 een structureel bedrag van € 150.000 (exclusief indexering) beschikbaar te stellen en dit ten laste te brengen van de gereserveerde indexering wegen en groen.

1.3.7 Vervroegde investeringen bruggen Odapark

De civieltechnische kunstwerken (bruggen) in het Odapark nabij de fontein en de parkeerplaats zijn in het meerjareninvesteringsplan opgenomen voor vervanging in 2032. Uit de visuele inspectie van 2026 is echter gebleken dat de technische staat van beide bruggen aanzienlijk is verslechterd. Op basis van de geconstateerde gebreken wordt geadviseerd de bruggen binnen 1 tot 2 jaar te vervangen. Dit om de veiligheid en functionaliteit te waarborgen. Voorgesteld wordt om de geplande investering van € 97.000 voor de vervanging van deze bruggen naar voren te halen van 2032 naar 2027. De hiermee gepaard gaande afschrijvingslasten bedragen vanaf het planjaar 2027 afgerond € 4.000.

1.3.8 Voortzetting bijdrage Bloemenproject

Conform het coalitieakkoord wordt het bloemenproject voortgezet en waar mogelijk verduurzaamd. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 15.000 per jaar. Voorgesteld wordt om deze voortzetting van het project ten laste te brengen van de gereserveerde indexering baten toeristenbelasting.

1.3.9 Herstelkosten mergelmuur Halderpark

De oude stadswal, mergelmuur en het torentje ter plaatse van het Halderpark vertonen constructieve gebreken. Deze gebreken zijn ook vastgesteld door de monumentenwacht en de aannemer die de laatste renovatie heeft uitgevoerd. De constateringen zijn in een rapportage vastgelegd. De stadswal is hier voor een gedeelte afgezet. De herstelkosten zijn op dit moment geraamd op € 150.000. De jaarlijkse afschrijving van deze investering bedraagt € 10.000.

1.3.10 Airconditioning en zonwering gebouw bibliotheek

Heuvellandbibliotheken wil de bibliotheek ontwikkelen tot de huiskamer van het dorp: een toegankelijke en prettige plek waar inwoners kunnen lezen, leren, werken en elkaar ontmoeten. In het Jaarplan 2026 van de bibliotheek is daarom expliciet aandacht voor prettige verblijfsmogelijkheden en het versterken van de huiskamerfunctie. Door klimaatverandering worden warme perioden langer en intensiever. In Bibliotheek Valkenburg loopt de binnentemperatuur op warme dagen inmiddels zo hoog op dat de bibliotheek enkele keren heeft moeten sluiten. Dat past niet bij onze maatschappelijke functie. Juist op warme dagen willen we een toegankelijke en koele plek kunnen bieden, ook voor inwoners die thuis onvoldoende mogelijkheden hebben om verkoeling te vinden.

Het realiseren van airconditioning en nieuwe, goed functionerende screens is daarom noodzakelijk om de bibliotheek ook tijdens warme perioden open en toegankelijk te houden. Dit sluit aan bij het Meerjarenbeleidsplan, waarin klimaatverandering en duurzaamheid expliciet als ontwikkeling worden benoemd en het optimaliseren van de vestigingen onderdeel is van een toekomstbestendige bibliotheek. De investering past bovendien binnen het Coalitieakkoord 2026–2030 van Valkenburg aan de Geul, waarin wordt ingezet op een leefbare en toekomstbestendige gemeente, klimaatadaptatie en het voorkomen van hittestress. Ook het versterken van de sociale basis en aandacht voor kwetsbare inwoners zijn belangrijke uitgangspunten. Airconditioning en goede zonwering zijn daarmee geen luxe, maar een noodzakelijke investering in een klimaatbestendige

maatschappelijke voorziening. Ze zorgen ervoor dat Bibliotheek Valkenburg ook tijdens steeds warmere zomers haar deuren kan openhouden en haar functie als huiskamer en ontmoetingsplek voor inwoners kan blijven vervullen. Voor het realiseren van nieuwe screens / zonweringen in combinatie met airco's is er een bedrag van € 65.000 benodigd. De bijbehorende jaarlijkse afschrijvingslasten bedragen afgerond € 4.000.

1.3.11 Beleid en meerjarenuitvoeringsprogramma circulaire economie

In lijn met landelijk beleid en het coalitieakkoord gaan we starten met het opstellen van een beleidskader en uitvoeringsprogramma voor de circulaire economie. Om uitvoering te kunnen geven aan dit project vragen we ondersteuning van een extern bureau om onze organisatie te helpen bij het opstellen van een beleidskader en uitvoeringsprogramma. Hiervoor vragen we uw raad een bedrag van € 45.000 beschikbaar te stellen. Uw raad zal bij het te vormen beleid betrokken worden en op basis van een participatieplan ook eventuele derden. Aan de hand van het bij het beleidskader op te stellen uitvoeringsprogramma kunnen we inzichtelijk maken welke maatregelen en middelen we nodig denken te hebben om dit beleid tot uitvoering te brengen binnen de periode 2027 tot en met 2030. Voorgesteld wordt om het gevraagde budget ten laste te brengen van de reserve duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie.

1.3.12 Formatie operationeel leidinggevende buitendienst

Het onderzoek toekomst buitendienst heeft ook aangeduid dat de bedrijfsvoering van de buitendienst behoefte heeft aan een operationeel leidinggevende dicht op het team. Momenteel verdeelt de leidinggevende haar aandacht over de binnen- en buitendienst van openbare ruimte. De afdeling is afgelopen jaren gegroeid en de opgaven waar de buitendienst momenteel voor staat, vraagt om een direct operationeel leidinggevende. De taken van deze leidinggevende zijn met name gericht op een gedegen professionalisering van de bedrijfsvoering en processen; o.a gedegen uitwerking van gevraagde inzet in capaciteit en in de tijd, met binnendienst opzetten jaar-capaciteitsplanning, aansturen groep en dragen van nieuwe cultuur, opzetten van aanbesteding van materieel en voorraadbeheersysteem, operationeel inregelen van gladheidsbestrijding en advisering van afdelingshoofd en bestuur.

Op basis van het uitvoeren van bovenstaande taken door deze operationeel leidinggevende, waaronder het in beeld brengen van de benodigde werk-capaciteit verhoudingen van alle disciplines, zal in 2027 mogelijk een voorstel worden voorgelegd aan uw raad hoe de inzetbaarheid van onze buitendienst op peil te houden en wat daarin wenselijk is. De kosten voor 1 fte operationeel leidinggevende bedragen € 119.000. Dit bedrag zal structureel ten laste worden gebracht van het reguliere budget voor inhuur tijdelijk personeel.

1.3.13 Investeringen tractie buitendienst

Zoals aangegeven in de kadernota 2026 zal er volgend jaar ingezet worden op de inhaalslag op tractie buitendienst. In totaal gaat het om een investeringsbedrag van € 473.000 in 2027, € 298.000 in 2028 en € 35.000 in 2030. Dit betreft materieel waarvan de afschrijvingstermijn al langere tijd is verstreken en nieuw gladheidsmaterieel voor de nieuwe werkbussen en vrachtauto. Voor volgend jaar zijn onder andere nog drie werkbussen aan vervanging toe en ook een modernisering van een watergeefsysteem in plaats van “aanhanger met watervat”. De vergroening en droogte vraagt om een efficiëntere uitvoering van deze taak. Voorgesteld wordt om de hiermee gepaard gaande (afgeronde) afschrijvingslasten (€ 96.000 in 2027, € 154.000 in 2028 en 2029 en € 161.000 in 2030) vanaf 2028 te dekken uit het gereserveerde budget voor onderuitputting afschrijvingslasten.

1.3.14 Erfgoed & groeves

Onderzoek onderhoudstoestand Gemeentegrot.
Voor 2027 stellen wij voor om in lijn met het coalitieakkoord te starten met het behoud en de versterking van ons unieke (mergel)erfgoed. Dit door een plan op te stellen op welke wijze we het gemeentelijk monument conserveren en beschermen om zodoende zorg te dragen dat inwoners en

bezoekers het blijvend actief kunnen beleven. Voorgesteld wordt een bedrag van € 40.000 beschikbaar te stellen om een onderzoek te laten uitvoeren naar de onderhoudstoestand van de Gemeentegrot (exploitatie-deel) in het algemeen en de atoomschuilkelder in het bijzonder. Hieruit ontstaat inzicht in de benodigde investering en een onderhoudsprogramma waarvoor structureel budget nodig is om het ondergrondse erfgoed in stand te houden en te beschermen, niet in de laatste plaats ten behoeve van de jaarronde exploitatie van de site.

Beheertaken gemeentelijke mergelgroeven.
Verder is het afgelopen jaar gebleken dat het jaarlijkse budget voor reguliere beheertaken voor alle gemeentelijke mergelgroeven tezamen krap is. Wij stellen derhalve voor om het structurele budget te verhogen met € 10.000 (exclusief indexering) tot € 90.000.

Erfgoedsubsidie en Mergelfonds.
Het subsidieplafond voor de gemeentelijke erfgoedsubsidie is vastgesteld op € 100.000 per jaar. Het Mergelfonds heeft een incidenteel subsidieplafond van € 50.000. In de praktijk blijkt dat burgers vooral het Mergelfonds weten te vinden voor een bijdrage ten behoeve van instandhouding en restauratie van mergelpanden. Het aantal aanvragen voor de Erfgoedsubsidie blijkt gering. Wij stellen voor om het jaarlijks gereserveerde bedrag voor de Erfgoedsubsidie vanaf 2027 te verlagen met € 50.000 en dit bedrag structureel toe te voegen aan het Mergelfonds. Hiermee kan de vraag naar bijdragen uit zowel het Mergelfonds als de Erfgoedsubsidie gelijk evenredig worden bediend.

1.3.15 Opstellen paraplu nota sociaal domein

In het coalitieakkoord ‘Valkenburg aan de Geul voert uit: samen bouwen aan morgen’ zijn voor de komende coalitieperiode voor het sociaal domein twee omvangrijke en voor de toekomst richtinggevende ontwikkelingen opgenomen. We starten in 2027 met het opstellen van een paraplu nota over het sociaal domein als instrument om koers te houden. Het streven is om hierover eind 2027 besluitvorming door uw raad te laten plaatsvinden. Om het proces van de totstandkoming van de paraplu nota in gang te kunnen zetten, vragen wij uw raad hiervoor € 125.000 ter beschikking te stellen voor personele capaciteit en werkbudget om bijvoorbeeld bijeenkomsten met onze partnerorganisaties in het sociaal domein te organiseren. Voorgesteld wordt om dit bedrag te putten uit de egalisatiereserve sociaal domein.

1.3.16 Jongerenparticipatie

In 2027 zal worden ingezet op het versterken en structureel vormgeven van jongerenparticipatie binnen de gemeente. Er zal onder andere gekeken worden naar de oprichting van een kinderraad en het aanstellen van een kinderburgemeester, zoals beschreven in het coalitieakkoord bij het onderdeel 'samen besturen'. In het coalitieakkoord is aangegeven dat de coalitie hier eenmalig een bedrag van € 10.000 en vervolgens structureel € 3.000 voor reserveert.

1.3.17 Buurtgezinnen

In de raadsvergadering van 3 juni 2024 stemde uw raad in met de Proeftuin Buurtgezinnen. Buurtgezinnen zoekt voor overbelaste gezinnen een steungezin in de buurt. Deze proeftuin voor een periode van 2 jaar is uitgevoerd door stichting Buurtgezinnen en bekostigd uit de egalisatiereserve sociaal domein. De proef is succesvol verlopen en voorgesteld wordt om dit structureel op te nemen in onze aanpak. De hiermee gemoeide kosten bedragen € 22.000. Uw raad is inmiddels geïnformeerd over de evaluatie van deze proeftuin.

1.3.18 Invulling taakstelling sociaal domein

In de kadernota 2026 bedroeg de taakstelling sociaal domein voor het jaar 2027 € 549.000 oplopend tot € 1.475.000 vanaf het jaar 2029. Bij de voorbereiding van de programmabegroting 2027 is wederom kritisch gekeken naar de opbouw van de budgetten en de gehanteerde uitgangspunten. De budgetstanden zijn geactualiseerd en waar mogelijk zijn beschikbare middelen en structurele ontwikkelingen opnieuw beoordeeld. Daarnaast is bij de samenstelling van de programmabegroting

2025 (vanaf 2028) en 2026 (vanaf 2029) binnen de taakstelling van het sociaal domein geen rekening gehouden met de via het gemeentefonds beschikbaar gestelde middelen voor loon- en prijscompensatie. Hiermee is alsnog rekening gehouden waardoor de omvang van de taakstelling in overeenstemming is gebracht met de actuele financiële uitgangspositie. Rekening houdende met voorgaande mutaties resteert er voor het jaar 2027 een taakstelling van € 870.000 aflopend tot € 696.000 in het jaar 2030. Samenvattend ziet het verloop van de taakstelling er als volgt uit:

(bedragen in duizenden euro's)

Taakstelling sociaal domein	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Stand kadernota 2026	-549	-1.030	-1.475	-1.475
Actualisatie budgetten begroting 2027	-321	-255	-178	-107
Niet toegepaste indexering vanaf 2028		436	436	436
Niet toegepaste indexering vanaf 2029			450	450
Totaal taakstelling sociaal domein	**-870**	**-849**	**-767**	**-696**

Hierbij dient nog de kanttekening gemaakt te worden dat de resultaten van een 3-tal begrotingen 2027-2030 van de gemeenschappelijke regelingen GGD, WOZL en Omnibuzz ten gunste gebracht zijn van de begrotingsresultaten daar waar deze voorheen verrekend werden met de taakstelling sociaal domein. Concreet gaat het hierbij om een voordeel van € 331.000 vanaf het jaar 2029. Deze voorstellen zijn behandeld in de raadsvergadering van 15 juni 2026.

De provincie Limburg stelt vanuit haar rol als toezichthouder de eis dat taakstellingen concreet, reëel en haalbaar zijn en binnen de periode van de meerjarenraming kunnen worden gerealiseerd. Daarnaast moet inzichtelijk zijn op welke wijze en binnen welke termijn de taakstelling wordt ingevuld. Taakstellingen dienen daarbij minimaal op programmaniveau concreet te zijn gemaakt. Deze aanscherping is opgenomen in het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader Gemeenten (GTK 2026) dat op 21 juli 2026 is gepubliceerd.

Een volledige invulling van deze taakstelling zou betekenen dat binnen het sociaal domein keuzes moeten worden gemaakt die rechtstreeks ingrijpen op de uitvoering van activiteiten en voorzieningen. Dit achten wij op dit moment niet wenselijk. Voorgesteld wordt om de resterende taakstelling (€ 870.000 in 2027 aflopend tot € 696.000) ten laste te brengen van de begrotingsresultaten in het desbetreffende jaar. In de toekomstige P&C-documenten zal dan ook geen gebruik meer worden gemaakt van de taakstelling sociaal domein, maar zullen de voor- en nadelen worden verrekend met de begrotingsresultaten, waarbij in het geval van incidentele baten en lasten de egalisatiereserve sociaal domein kan worden ingezet. Bij de eerstvolgende actualisatie van de nota reserve -en voorzieningenbeleid zullen wij het doel van deze reserve aanpassen op de nieuwe werkwijze.

Samenvatting bovenstaande voorstellen

(bedragen in duizenden euro's)

Nr.	Onderwerp	I/S	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
1.3.1	Economische culturele activiteiten	S	50	50	50	50
	Inzet reservering indexering baten toeristenbelasting	S	-50	-50	-50	-50
1.3.2	Structurele ophoging evenementenbudget	S	50	50	50	50
	Inzet reservering indexering baten toeristenbelasting	S	-50	-50	-50	-50
1.3.3	Detailhandelsbeleid	S	10	25	25	25
	Inzet reservering indexering baten toeristenbelasting	S	-10	-25	-25	-25
1.3.4	Juridische ondersteuning ontmanteling Polfermolen BV	I	50			
1.3.5	Vervroegde vervanging coatingvloer parkeergarage	S	7	7	7	7
	Inzet reservering meeropbrengsten parkeren	S	-7	-7	-7	-7
1.3.6	Halfverhardingen en groot onderhoud wegen	S	150	154	158	162
	Inzet reservering indexering wegen en groen	S	-150	-150	-150	-150
1.3.7	Vervroegde investeringen bruggen Odapark	S	4	4	4	4
1.3.8	Voortzetting bijdrage Bloemenproject	S	15	15	15	15
	Inzet reservering indexering baten toeristenbelasting	S	-15	-15	-15	-15
1.3.9	Herstelkosten mergelmuur Halderpark	S	10	10	10	10
1.3.10	Airconditioning en zonwering gebouw bibliotheek	S	4	4	4	4
1.3.11	Beleid en meerjarenuitvoeringsprogramma circulaire economie	I	45			
	Inzet reserve duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie	I	-45			
1.3.12	Formatie operationeel leidinggevende buitendienst	S	119	119	119	119
	Inzet budget tijdelijk personeel	S	-119	-119	-119	-119
1.3.13	Investeringen tractie buitendienst	S	96	154	154	161
	Inzet reservering onderuitputting afschrijvingslasten	S		-154	-154	-161
1.3.14	*Erfgoed & groeves:*					
	Onderzoek onderhoudstoestand Gemeentegrot	I	40			
	Beheertaken gemeentelijke mergelgroeven	S	10	10	11	11
	Gemeentelijke erfgoedsubsidies	S	-50	-50	-50	-50
	Mergelfonds	S	50	50	50	50
1.3.15	Opstellen paraplu nota sociaal domein	I	125			
	Onttrekking egalisatiereserve sociaal domein	I	-125			
1.3.16	Jongerenparticipatie	S	10	3	3	3
1.3.17	Buurtgezinnen	S	22	23	23	24
1.3.18	Invulling taakstelling sociaal domein	S	870	849	767	696
	Totaal voorstellen begroting 2027		**1.116**	**907**	**830**	**764**

I = Incidenteel; S = Structureel

1.4 Beschikbare financiële ruimte

Rekening houdende met bovenstaande voorstellen (inclusief de voorgestelde bijbehorende dekkingsvoorstellen) zijn de meerjarige resultaten als volgt:

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Saldi resultaat uit begrotingsproces	1.394	528	689	826
Voorstellen begroting 2027	-1.116	-907	-830	-764
Resultaten voor dekkingsvoorstellen	**278**	**-379**	**-141**	**62**

Saldi resultaat uit begrotingsproces

Deze saldi zijn het resultaat van het actualiseren van de begrotingscijfers voor de jaren 2027 t/m 2030 op basis van vastgesteld beleid.

Voorstellen begroting 2027

De voorstellen zijn opgenomen in paragraaf 1.3 van deze begroting.

Dekkingsvoorstellen

Ter verkrijging van een sluitende programmabegroting worden de volgende dekkingsvoorstellen gedaan en zijn de begrotingsresultaten als volgt:

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Dekkingsvoorstellen				
Inzet reservering acress gemeentefonds	50	75	100	125
Inzet reservering indexering toeristenbelasting	0	110	110	110
Inzet reservering meeropbrengsten parkeren	0	310	0	0
Totaal dekkingsvoorstellen	50	495	210	235
Begrotingsresultaten	**328**	**116**	**69**	**297**

1.5 Opbouw van de programmabegroting

Het beleidsmatige deel van de begroting is opgebouwd uit het programmaplan (hoofdstuk 2) en de paragrafen (hoofdstuk 3). Het financiële gedeelte bestaat uit het overzicht van baten en lasten (hoofdstuk 4) en de uiteenzetting van de financiële positie (hoofdstuk 5). Ten slotte volgen nog enkele bijlagen.

Uit het programmaplan volgt de volgende programma-indeling:

- Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving
- Programma Economie en Toerisme
- Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving
- Programma Sport, Cultuur en Recreatie
- Programma Onderwijs
- Programma Sociaal Domein
- Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu
- Programma Bestuur en Ondersteuning

Naast deze programma's bevat de begroting ook de onderdelen algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorziene uitgaven en inkomsten en vennootschapsbelasting. Binnen onze gemeente worden de programma's in financiële zin uitgesplitst naar de landelijk voorgeschreven taakvelden.

Het programmaplan geeft in de basis antwoord op de drie W vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

Wij werken als gemeente zo veel mogelijk opgavegericht. Dat gaat hand in hand met het reeds geïmplementeerde projectmatig werken. De Valkenburgse opgaven en daaruit volgende ambities staan centraal bij het (projectmatig) werken. Opgavegericht werken voorkomt inzet op verkeerde onderdelen en helpt bij het maken van keuzes/prioriteiten. Door opgavegericht te werken sturen we ook aan de hand van concrete projecten en activiteiten op de langere termijnvisie. In de toekomst willen we graag kijken naar de indeling van de programma's om zo tot een meer optimale verbinding te komen die beter aansluit bij de geformuleerde opgaven en huidige wetgeving. Hieronder zijn de opgaven voor onze gemeente benoemd. De genoemde opgaven zijn in de begrotingsteksten vertaald naar concrete doelen, resultaten en activiteiten. Met het vastleggen van deze opgaven beschrijven we de gewenste situatie waarnaar wij toewerken.

Opgaven fysieke leefomgeving

1. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar de samenleving (lokale economie en onze inwoners) profiteert van hoge kwaliteit toerisme en recreatie;
2. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar hoogwaardig landschap, natuur en erfgoed beleefd worden;

3. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar een gebalanceerde bevolkingssamenstelling fijn en veilig kan wonen, leven en werken;
4. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar de fysieke leefomgeving ingericht is op de gevolgen van klimaatverandering;

Opgaven organisatie

(van “hyperventilerend scorend” naar “pionierend excelleren”)

5. Wij zijn een organisatie die hands-on mentaliteit en flexibiliteit in het DNA heeft zitten en deze kwaliteiten inzet om optimaal resultaat te boeken voor de vastgestelde hoofdopgaven. Zakelijk, opgavegericht en projectmatig (samen)werken vormt de basis van waaruit wij inspelen op de actuele ontwikkelingen en politieke wensen;
6. De basisdienstverlening is en blijft op orde en beweegt mee met de tijd en past zich aan de veranderende behoeften aan. De bijbehorende processen zijn vastgelegd en ingeregeld. We maken daarbij zo efficiënt mogelijk gebruik van technologische ontwikkelingen;

Opgaven sociaal domein

7. Valkenburg aan de Geul is een gemeente met een sterke en toegankelijke sociale basis waar inwoners gezond en prettig samenleven en naar elkaar omkijken;
8. In Valkenburg aan de Geul leveren wij tijdig zorg en ondersteuning aan kwetsbare inwoners, zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig (normaliseren), en doet iedereen op eigen wijze mee.

Enkele programma’s bevatten een opsplitsing naar verschillende thema’s, waarbij per thema is weergegeven wat we willen bereiken (doelen) en wat we daarvoor gaan doen (resultaten en activiteiten).

De vraag ‘wat mag het kosten’ wordt per programma inzichtelijk gemaakt voor het begrotingsjaar 2027. De meerjarenraming 2028 t/m 2030 is terug te vinden in het overzicht van baten en lasten in de bijlagen.

In hoofdstuk 3 zijn de paragrafen opgenomen. Anders dan de programma-indeling in hoofdstuk 2 geldt voor de paragrafen wel een landelijk voorgeschreven indeling. In deze paragrafen lichten wij de beleidslijnen toe en leggen de relevante beheersmatige aspecten vast voor de lokale heffingen, het weerstandsvermogen en risicobeheersing, het onderhoud aan kapitaalgoederen, de financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en openbaarheid.

De financiële begroting is opgebouwd uit het overzicht van baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie.

1.6 De begrotingskaders

In aanvulling op de landelijke richtlijnen die gelden voor het opstellen van de gemeentelijke begroting (Gemeentewet, Besluit Begroting en Verantwoording, provinciaal toezicht op gemeentefinanciën) heeft het college de ontwerpbegroting opgesteld op basis van de begrotingskaders zoals deze ook in voorgaande begrotingen door de gemeenteraad zijn vastgesteld:

- Wanneer zich na de vaststelling van de begroting nieuwe prioriteiten aandienen, dient het college in eerste instantie binnen het desbetreffende programma naar financiële dekking te zoeken;
- De gemeenteraad heeft altijd het recht om prioriteiten aan te passen of eerder vastgestelde kaders bij te stellen;
- Nieuw beleid of wijziging van bestaand beleid kan alleen geëntameerd worden indien direct in de dekking van de daarmee gemoeide kosten wordt voorzien;

- De post Onvoorzien mag pas worden ingezet nadat is vastgesteld dat de extra, niet in de begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van herschikking van budgetten binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen;
- Indien een tekort ontstaat als gevolg van een lagere algemene uitkering uit het Gemeentefonds moet een integrale afweging van álle beleid plaatsvinden;
- De in de meerjarenbegroting verwerkte ramingen voor onderhoud van kapitaalgoederen moeten met actuele onderhoudsplanningen worden onderbouwd.

1.7 Proces vaststellen van de begroting 2027

De ontwerpbegroting 2027 zal worden gepubliceerd op donderdag 8 oktober 2026. Dit is het eerste moment dat de begroting 2027 beschikbaar is voor de raadsleden en commissieleden. De begroting is dan ook publiekelijk te raadplegen. De leden van de gemeenteraad (en van de raadscommissies) hebben de mogelijkheid om informatieve vragen in te dienen over de ontwerpbegroting. Deze schriftelijke vragen kunnen op de gebruikelijke wijze, bij voorkeur per raadsfractie, worden ingediend via de griffie. De afgesproken deadline hiervoor is op woensdag 21 oktober 2026, voor 12:00 uur. Het college zal op vrijdag 30 oktober 2026 de schriftelijke vragen beantwoorden.

Het sluitstuk van de begrotingscyclus is de behandeling en de vaststelling van de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028 t/m 2030 in de openbare raadsvergadering van dinsdag 10 november 2026. Na vaststelling van de begroting zal deze vóór 15 november 2026 worden toegezonden aan het College van Gedeputeerde Staten (GS) van de Provincie Limburg.

Met dit proces wordt invulling gegeven aan de artikelen 190 en 191 van de Gemeentewet.

1.8 Status en versiebeheer

Het boekwerk van deze begroting zoals dat openbaar wordt gepubliceerd op donderdag 8 oktober 2026 betreft een ontwerpbegroting. Pas nadat de gemeenteraad de begroting vaststelt, is er formeel sprake van een begroting. Het is mogelijk dat de behandeling in de raadsvergadering van 10 november leidt tot een aanpassing in dit boekwerk. Mocht dat het geval zijn, dan leidt dat ertoe dat er twee verschillende versies van de begroting 2027 worden gepubliceerd. Om deze reden zullen wij op de tweede pagina van het document aangeven wat de status is van het boekwerk en op welke datum deze is gepubliceerd.

1.9 Wijzigingen van de begroting

De door de gemeenteraad vastgestelde begroting 2027 is het startpunt voor de uitvoering in 2027. Gedurende het jaar zullen er nog wijzigingen op de begroting plaats vinden. Wijzigingen die van invloed zijn op de baten en lasten op programmaniveau zijn altijd voorbehouden aan de gemeenteraad. Het college is bevoegd om binnen deze door de raad vastgestelde kaders (dus binnen het programma) wijzigingen door te voeren op taakveldniveau of op productniveau. Begrotingswijzigingen vanuit de gemeenteraad kunnen betrekking hebben op de voorjaarsnota (als onderdeel van de kadernota) of op de najaarsnota, maar kunnen gedurende het jaar ook volgen uit de financiële gevolgen van separate raadsbesluiten of uit de circulaires van het gemeentefonds. Volledigheidshalve vermelden wij dat een dergelijke begrotingswijziging naast de financiële gevolgen ook de bijbehorende dekking bevat.

Hoofdstuk 2: Programmaplan

2.1 Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Omschrijving van het programma

Het programma biedt randvoorwaarden om veilig en prettig te kunnen wonen en ondernemen in onze gemeente. Het programma draagt bij aan de opgave 'Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar een gebalanceerde bevolkingssamenstelling fijn en veilig kan wonen, leven en werken'.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

De gemeente verleent veel verschillende vergunningen. Vergunningverlening is een belangrijk instrument om ervoor te zorgen dat activiteiten en projecten binnen de gemeente voldoen aan de wettelijke en beleidsmatige vereisten. Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn belangrijke instrumenten om concrete initiatieven ruimte te bieden. Maar ook om toe te zien op de naleving van voorschriften die daarbij gelden en die waar nodig te handhaven. Er zal nooit voldoende capaciteit zijn om al deze taken uitputtend uit te voeren maar met inachtneming van het vigerende VVTH-beleidsplan wordt structuur en transparantie geboden en geprioriteerd op de activiteiten die het meeste risico met zich meebrengen en aansluiten bij de bestuurlijke opgaven.

Wat willen we bereiken?

- Adequate uitvoering van de wettelijke uitvoeringstaken van ruimtelijke ordening, bouw, milieu en bijzondere wetten;
- Adequaat gemeentelijk toezicht met weloverwogen inzet van verdere sanctiemiddelen;
- Adequate handhaving op het omgevingsrecht en bijzondere wetgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitgangspunt is dat alle binnenkomende vergunningaanvragen (o.a. omgevingsvergunningen, evenementen-vergunningen, alcoholwetvergunningen), bij compleetheid van de aanvraag, binnen de geldende wettelijke termijn worden afgehandeld. De vergunningprocedures worden digitaal doorlopen. Hierbij is onze organisatie zodanig ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH-kwaliteitscriteria. We sturen daarnaast op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen met als uitgangspunt kwaliteit en klantgerichtheid. Waar in de afgelopen jaren volop is ingezet op de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb), zal komende jaren verder worden ingezet op aanscherping van procedures en gemeentelijke beleidsregels en verordeningen.

Evaluatie Wet kwaliteitsborging

Voor 2027 staat een algehele evaluatie van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) gepland. Dit evaluatiejaar is bepalend voor de verdere koers en mogelijke aanpassingen van de wet. Er wordt onderzocht hoe de Wkb de afgelopen jaren heeft gefunctioneerd voor de nieuwbouw in gevolgklasse 1 (eengezinswoningen en eenvoudige bedrijfspanden). Er wordt gekeken naar de uitvoerbaarheid, de kosten en of de bouwkwaliteit daadwerkelijk is verbeterd. Pas na deze evaluatie wordt besloten wanneer complexere bouwwerken uit gevolgklasse 2 en 3 (zoals scholen, bibliotheken en ziekenhuizen) onder de Wkb gaan vallen. De verplichting van een kwaliteitsborger bij verbouwingen is eerder uitgesteld en er is voor 2027 nog geen definitieve ingangsdatum voorzien.

VVTH-beleidsplan Valkenburg aan de Geul 2026-2029

Het is een vereiste dat het bevoegd gezag een beleidsplan vaststelt voor vergunningverlening, toezicht en handhaving en instrumenten inzet die de beleidscyclus borgen. Dit betreft de cyclus van beleid opstellen, programmeren, uitvoeren, monitoren en evalueren. De provincie beoordeelt vanuit haar interbestuurlijke rol of gemeenten voldoende invulling geven aan de wettelijke eisen. Naast de Omgevingswet-taken stuurt het VVTH beleidsplan ook op taken op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening, overige bijzondere wetgeving en de werkzaamheden op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid.

Het vigerende VVTH beleidsplan is gericht op de periode 2026-2029. Daarnaast wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten worden benoemd. De beschreven taken uit het uitvoeringsprogramma worden gemonitord en waar nodig tussentijds bijgesteld.

Opvolging aanbevelingen Onderzoeksraad voor Veiligheid

De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft naar aanleiding van de instorting van de Wilhelminatoren een rapport opgesteld. In dit rapport zijn aanbevelingen naar voren gekomen, ook voor gemeenten. Deze aanbevelingen zullen worden geïntegreerd in onze werkzaamheden voor 2027 en worden waar mogelijk meegenomen in het uitvoeringsprogramma 2027.

Daarnaast zijn in de kadernota 2026 gelden beschikbaar gesteld voor controles in het kader van toezicht op monumenten met publieke functie. In 2027 zullen deze controles verder vorm worden gegeven.

In 2027 zijn verder binnen het programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving een aantal thema's/ projecten die prioritair zijn.

Uitvoering strategische projecten

De uitvoering van enkele strategische projecten (te denken aan: gebiedsvisies, opgave woningbouw) kan op termijn leiden tot een toename van aanvragen omtrent vergunningen en de daarbij voortkomende juridische procedures. Echter brengen de ontwikkelingen rondom netcongestie in dat opzicht juist onzekerheden met zich mee. Immers is in zijn algemeenheid pas vanaf 2034 (naar huidige verwachting) weer ruimte beschikbaar op het net om nieuwe aansluitingen te krijgen. Mogelijk leidt deze onzekerheid weer tot minder vergunningsaanvragen. De landelijke wet- en regelgeving verandert afgelopen jaren in snel tempo. Naar verwachting blijft dit ook de komende jaren zo. De mogelijkheid bestaat dat ook aan dit thema nieuwe wetgeving en regels worden verbonden, hetgeen potentieel kansen kan bieden. De uitvoering wordt gemonitord en waar nodig wordt bijgestuurd.

Project Omgevingsplan

Vanaf 2027 wordt gestart met het project omgevingsplan. Van VVTH wordt in dit project verwacht dat zij de praktijkbril opzetten om te zorgen dat de nieuwe regels ook daadwerkelijk uitvoerbaar, toetsbaar en handhaafbaar zijn.

Projecten in het kader van Goed Wonen

'Goed Wonen' vraagt de afgelopen jaren steeds meer aandacht van de afdeling VVTH. Dit heeft erin geresulteerd dat een casemanager is aangesteld om hier regie op te houden. In 2027 zal uitvoering worden gegeven aan controles ten behoeve van;

- Huisvesting arbeidsmigranten (mede in relatie tot Wet goed verhuurderschap, wet betaalbare huur en de aanpak van ondermijning);
- Uitvoering huisvestingsverordening/ controle toeristische verhuur en bedrijfsmatige verhuur;
- Terugdringen ongewenst strijdig gebruik (mede in relatie tot Basisregistratie Gebouwen).

Projectmatige aanpak achterstanden exploitatievergunningen

Sinds enkele jaren zijn er forse achterstanden bij het verlenen van exploitatievergunningen aan horeca-inrichtingen. Door het ontbreken van deze vergunning heeft de gemeente geen instrument in handen om de openbare orde en veiligheid in de horeca te waarborgen. Voor de uitvoering van dit project (verwacht in 2027) wordt een plan van aanpak opgesteld, met de daarbij behorende berekening van de benodigde inzet en kostenraming. Indien noodzakelijk wordt voor deze inzet, gericht op he realiseren van een eenmalige inhaalslag, extra budget gevraagd. Zodra de achterstanden zijn weggewerkt, worden deze werkzaamheden binnen de reguliere formatie uitgevoerd.

Realisatie uitvoeringsbeleid vergunningverlening Evenementen

Het nieuwe evenementenbeleid is begin 2026 vastgesteld. Aan het uitvoeringsbeleid voor evenementen wordt momenteel gewerkt en dit zal vanaf 2027 de leidraad gaan vormen voor de toetsing van binnengekomen aanvragen. De uitgangspunten uit het evenementenbeleid zullen zich doorvertalen in de procedures rondom vergunningverlening van evenementen (denk hierbij aan het optimaliseren van het aanvraagtraject). De vaststelling van het uitvoeringsbeleid moet daarnaast bijdragen aan de tijdsdruk die bij de casemanagers evenementen ligt. Door een transparant kader te bieden aan evenementorganisatoren en een toetsingskader voor onze casemanagers wordt gepoogd tijdig en volledige aanvragen te ontvangen. Mocht deze aanpak niet leiden tot een vermindering van tijds- en werkdruk, dan zal een separaat voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Rol VVTH binnen Kerststad Valkenburg

In 2026 is gestart met het anders inrichten van de organisatie rondom de verscheidene evenementen gedurende Kerststad Valkenburg. Dit betekent concreet dat organisatietaken die afgelopen jaren bij de gemeente waren ondergebracht, worden losgelaten en voor rekening komen van de evenementorganisatoren. Hierdoor ligt de focus van de gemeentelijke organisatie op haar wettelijke taken op het gebied van VVTH. In 2027 zal hiervan een evaluatie plaatsvinden en wordt de rol van VVTH binnen Kerststad Valkenburg verder herijkt.

Veiligheid

Veiligheid is een prioriteit in elke omgeving. Veiligheid is het waarborgen van de veiligheid van onze inwoners, ondernemers en bezoekers. De gemeente is verantwoordelijk voor het handhaven van openbare orde en veiligheid. Samenwerking met diverse partners zoals de Veiligheidsregio, de brandweer en politie is hierbij essentieel. De participatie van inwoners, ondernemers en organisaties hierbij is van belang om draagvlak te creëren.

Wat willen we bereiken?

In het Integraal Veiligheidsplan (IVP) Heuvelland 2024-2027 zijn prioriteiten en thema's voor de komende vier jaren opgesteld. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma vastgesteld om uitvoering te geven aan de gestelde doelen. Waar het IVP het strategische kader vormt, met doelstellingen, uitgangspunten en hoofdlijnen van aanpak, wordt in het uitvoeringsplan de inzet concreet uitgewerkt, op basis van de keuzes die in het IVP zijn gemaakt.

Het IVP kent een drietal specifieke prioriteiten waar extra intensivering en versteviging van de aanpak plaatsvindt:

- Ondermijnende criminaliteit;
- Jeugd en veiligheid;
- Verbinding zorg en veiligheid.

Regie aanpak ondermijnende criminaliteit

Een effectieve aanpak van ondermijnende criminaliteit is noodzakelijk. Ondermijning kan onze ambities behoorlijk verstoren. Een juiste aanpak biedt ook kansen, maar dat vereist regievoering en

een integrale strategie. Komend jaar verdiepen we onze inzet van het juridisch en bestuurlijk instrumentarium. Denk hierbij aan de bredere inzet van de wet Bibob, de aanpak via de omgevingswet, de inzet van een vestigen van voorkeursrecht en de Wet goed Verhuurderschap (WgV). We willen grip houden óf krijgen op sleutelobjecten (zoals verouderde hotels, pensions of bedrijventerreinen) en waar mogelijk een positie nemen bij herontwikkeling. Daar is nauwe betrokkenheid van uw raad noodzakelijk bij.

Regievoering op het verstoren en bestrijden van ondermijning vergt tijd en capaciteit. In het uitvoeringsprogramma 2027 worden de prioriteiten en onze aanpak nader omschreven. Indien blijkt dat voor een doeltreffende aanpak meer nodig is, zal uw raad hierover worden ingelicht. Naast de drie prioriteiten uit het IVP is ook het doorlopende thema fysieke veiligheid benoemd, met name crisis- en rampenbestrijding. Ook blijven we investeren in een optimale samenwerking met al onze externe crisispartners.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Regievoering op de aanpak van ondermijning en dan met extra aandachtspunt de verwerving van vastgoed (te denken aan oude hotels/pensions, projectlocaties). In de aanpak wordt samengewerkt met het RIEC en andere ketenpartners om te komen tot het opwerpen van barrières en een gepast handhavingsinstrumentarium;
- Een sterke verbinding behouden tussen zorg en veiligheid. We zetten in op vroegsignalering. Door samenwerking met ketenpartners verkrijgen we een actueel beeld en komen we tot een aanpak die aansluit bij gecombineerde problemen en op maat toepasbaar is (combinatie van preventie, repressie en zorg). Deze verbinding houden we onder andere op peil door ons maandelijkse Zorg- en Veiligheidsoverleg;
- Door de inzet van onze handhavers en externe partners kunnen we vroegtijdig signaleren en acteren op signalen uit de wijk die de leefbaarheid en veiligheid aantasten. We proberen overlastsituaties voor de omgeving zoveel mogelijk te voorkomen en te beperken door een informatiegestuurde en wijkgerichte aanpak met gebruikmaking van een integraal werkende keten;
- Weerbaarheid van onze organisatie en de burgers vergroten op de diverse ondermijningsthema's door verdere implementatie van de Limburgse Norm;
- Weerbaarheid vergroten op het gebied van crisis- en rampen. Lokale en interne planvorming op het gebied van crisis- en rampenbestrijding compleet en actueel houden door o.a. (interne) crisisfunctionarissen op te leiden en geoefend te houden.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
1.1	Verwijzingen Halt	aantal per 1.000 jongeren	2025	9	10	Stichting Halt
1.2	Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2025	1,8	2,1	CBS
1.3	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2025	3	4,6	CBS
1.4	Diefstallen uit woningen	aantal per 1.000 inwoners	2025	0,3	1,2	CBS
1.5	Vernielingen en beschadigingen	aantal per 1.000 inwoners	2025	4,6	5,7	CBS

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving *(bedragen in duizenden euro's)*

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.030	38	-1.992
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.794	84	-1.710
Totaal programma	**3.824**	**122**	**-3.702**

2.2 Programma Economie en Toerisme

Omschrijving van het programma

Binnen het programma Economie en Toerisme werken we aan het versterken van het economisch functioneren van Valkenburg aan de Geul. Eén van de prioriteiten binnen het actuele coalitieakkoord, onze gemeentelijke opgaven (zie Omgevingsvisie) en uitvoering van de Visie Vrijetijdseconomie.

Het programma Economie en Toerisme bestaat uit de volgende economische thema's:

1. Economische structuurversterking (nieuw);
2. Aanpak Detailhandel (nieuw);
3. Vrijetijdseconomie in Valkenburg aan de Geul;
4. Vrijetijdseconomie in (Zuid-)Limburg;
5. Evenementen;
6. Citymarketing;
7. Regionale economische samenwerking;
8. Ondernemerscontact;
9. Overige (structurele) taken.

Wat willen we bereiken?

In 2050 is de gemeente Valkenburg aan de Geul een duurzame en leefbare gemeente, waar de lokale economie en onze inwoners profiteren van hoge kwaliteit toerisme en recreatie. Dit is één van de vier hoofdopgaves voor onze gemeente. Zie ook onze Omgevingsvisie 2050 Valkenburg aan de Geul. De focus ligt daarbij op het onderdeel vrijetijdseconomie (recreatie en toerisme), de kurk waarop de economie in Valkenburg aan de Geul drijft. Onze visie vrijetijdseconomie 2035 bouwt daarop voort: in 2035 legt de vrijetijdseconomie in Valkenburg aan de Geul een belangrijke basis voor een welvarend en karaktervolle gemeente, waar het prettig verblijven, recreëren, werken en wonen is. De komende jaren gaan we verder stappen zetten om deze visie tot uitvoering te brengen.

Naast deze gemeentelijke opgaven en bijbehorende ambities, hebben we binnen het programma Economie en Toerisme – net als voorgaande jaren - ook te maken met regionale, provinciale en landelijke regelgeving en beleidsstukken. Denk hierbij op regionaal niveau aan onder andere de Provinciale Omgevingsvisie, de Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030, de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg en meer.

Met de inkomsten uit de toeristische heffingen en parkeren worden diverse lasten van de gemeente gedekt. Denk hierbij met name aan lasten die betrekking hebben op de toeristische/recreatieve functies, maar ook lasten met betrekking tot bijvoorbeeld parkeervoorzieningen (o.a. betaald parkeersysteem). Ook wordt een deel van de toeristenbelasting ingezet voor het uitvoeringsprogramma van de Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg. Doel is een evenwichtige verdeling van de toeristisch-economische lasten door een samenspel van toeristische heffingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Thema 1: Economische structuurversterking

Het Programma Economische Structuurversterking richt zich op het versterken van de lokale economie van Valkenburg aan de Geul op een manier die past bij het unieke karakter van de gemeente. De afgelopen jaren hebben crises zoals corona, de watersnoodramp en arbeidsmarktkrapte duidelijk gemaakt dat de economie kwetsbaar kan zijn. Daarom zet de gemeente in op een toekomstbestendige en veerkrachtige economie die niet alleen

werkgelegenheid creëert, maar ook bijdraagt aan brede welvaart. Het programma bouwt voort op het Coalitieakkoord 2026-2030 en geeft richting aan het economisch beleid tot 2035.
Daarbij staan samenwerking met ondernemers, onderwijsinstellingen en regionale partners centraal. De gemeente kiest bewust niet voor onbeperkte economische groei, maar voor kwaliteit, balans en aanpassingsvermogen. Belangrijke uitdagingen zijn onder meer de krappe arbeidsmarkt, vergrijzing, digitalisering, de energietransitie en een tekort aan fysieke ruimte. Om deze opgaven aan te pakken, wordt gewerkt vanuit een integrale en regionale benadering. Het programma richt zich op vijf kernopgaven: Verbinden, Versnellen, Verstrekken, Vormgeven en Versterken. Deze vijf pijlers vormen samen het handelingskader voor de economische ontwikkeling van Valkenburg aan de Geul richting 2035. In oktober 2026 is het programma ter besluitvorming aan de raad voorgelegd, inclusief een voorstel voor de benodigde financiële middelen.

Thema 2: Aanpak detailhandel

Valkenburg aan de Geul staat voor belangrijke keuzes om de detailhandel toekomstbestendig te maken in een tijd van veranderend consumentengedrag, groeiende online bestedingen en nieuwe economische uitdagingen. Het geactualiseerde detailhandelsbeleid biedt hiervoor een gezamenlijk kader om de winkelstructuur te versterken en een aantrekkelijk voorzieningenniveau te behouden dat aansluit bij het unieke karakter van de gemeente. Tegelijkertijd biedt de huidige dynamiek kansen voor vernieuwing, kwaliteitsverbetering en een scherper profiel van winkelgebieden. Het uitvoeringsprogramma vertaalt deze visie naar concrete acties voor het centrum, de dagelijkse voorzieningenstructuur en de samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren. In december 2026 wordt naar huidige verwachting het beleid ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Thema 3: Vrijetijdseconomie in Valkenburg aan de Geul

Eind 2024 is de Visie Vrijetijdseconomie 2035 Valkenburg aan de Geul (hierna: visie VTE) vastgesteld. Hieraan gekoppeld is het uitvoeringsprogramma uitgewerkt. Dit geeft inzicht in hoe we de komende jaren verder aan de slag gaan met het versterken van de vrijetijdseconomie. Voor 2027 staan een aantal specifieke zaken/projecten op de agenda, waarvoor reeds budget is gereserveerd via het uitvoeringsprogramma Visie VTE, waaronder: updaten uitvoeringsprogramma, voortzetten doorlopende zaken (waaronder monitoring huisvestingsverordening/toeristische woningverhuur, versterken samenwerking met toeristisch-recreatieve partners en datamonitoring), mogelijk vervolg hotelmanagers (vitaliseren, transformeren, acquireren), vervolgacties uit evenementenbeleid, vervolg op onderzoek naar bewaakte fietsenstalling (onder leiding van Mobiliteit).

Thema 4: Vrijetijdseconomie in (Zuid-)Limburg

Ook in 2027 blijven wij ons, samen met de andere Zuid-Limburgse gemeenten en diverse partners/stakeholders, inzetten om de vrijetijdseconomie in de hele regio te versterken binnen het samenwerkings Programma Visie VTE Zuid-Limburg 2024-2027 (ondergebracht als programma bij Economische Samenwerking Zuid-Limburg). Dit is gebaseerd op de Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030. Valkenburg aan de Geul heeft daarin, samen met de gemeente Beekdaelen en Sittard-Geleen, zowel bestuurlijk als ambtelijk een trekkende rol (Kopgroep Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg). Het programma zet zich in voor de voorbereiding en uitvoering van diverse (regionale) projecten die bijdragen aan de ambities uit de regiovisie, waaronder:

- Verdere uitrollen Dataportaal Toerisme Limburg;
- Vitalisering verblijfsaccommodaties (vervolg op project dat in 2023 is afgerond);
- Duurzame Toeristische mobiliteit (onder andere finetunen KnopenLopen netwerk, mogelijke verdere uitrol Gastvrij OV pilot, afronding onderzoek toeristische mobiliteit in Zuid-Limburg).

E.e.a. is ook terug te lezen in de ESZL nieuwsbrief vrijetijdseconomie Zuid-Limburg die in juli 2026 met uw raad is gedeeld.

Thema 5: Evenementen

Evenementen zijn van grote betekenis voor de gemeente Valkenburg aan de Geul. Het behoud van het brede evenementenaanbod is belangrijk, waarbij met name evenementen zoals de Amstel Gold Race en Kerststad Valkenburg een belangrijke bijdrage leveren aan de identiteit, aantrekkingskracht en economische vitaliteit van de gemeente.

Het nieuwe evenementenbeleid, als nadere uitwerking van de Visie Vrijetijdseconomie (VTE), richt zich op het creëren en behouden van een kwalitatief hoogwaardig evenementenklimaat dat aansluit bij het DNA van Valkenburg aan de Geul. Hierbij staan een evenwichtige balans tussen economie, mens en natuur centraal.

In 2026 is de subsidieregeling evenementen opgesteld. Deze regeling draagt bij aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen als verwoord in het evenementenbeleid. Daarnaast bevordert de regeling verdere professionalisering, toekomstbestendigheid en verduurzaming van evenementen, met als doel de kwaliteit van het totale evenementenaanbod te versterken. Daarnaast krijgt de evenementenkalender een centrale positie binnen het evenementen- en vergunningenproces. De kalender fungeert als een integraal afstemmingsinstrument voor zowel interne als externe stakeholders en draagt bij aan een betere spreiding, planning en coördinatie van evenementen binnen de gemeente. Nadere implementatie van de evenementenkalender zal in 2027 plaatsvinden.

In 2027 wordt tevens gestart met het opstellen van locatieprofielen voor evenementenlocaties. Op termijn kunnen deze locatieprofielen worden verankerd in het omgevingsplan. De uitvoering van deze activiteiten past vooralsnog binnen het gereserveerde budget voor de uitvoering van de Visie VTE.

Thema 6: Citymarketing

In 2026 is verder gewerkt aan het opstellen van een nieuw strategisch citymarketingplan met uitvoeringsprogramma (mede als uitvoering van de Visie VTE). Dit strategische plan voor de lange termijn heeft als doel de gemeente aantrekkelijk te positioneren voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Het plan wordt in het najaar van 2026 getoetst bij college, raad en betrokken stakeholders, waarna het begin 2027 ter besluitvorming zal worden voorgelegd. Op dat moment zal aan uw raad een financieel voorstel worden voorgelegd voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma.

Thema 7: Regionale economische samenwerking

Op het gebied van regionale economische samenwerking in Zuid-Limburg lopen diverse programma's, waarin de gemeente Valkenburg aan de Geul ook in 2027 wederom participeert. Doel hiervan is om een aantal gemeenschappelijke thema's en opgaven op te pakken en vorm te geven, efficiënter en effectiever om te gaan met uitdagingen en kennis en expertise bundelen.

Dit gebeurt onder andere binnen de Economische Samenwerking Zuid-Limburg (afgekort: ESZL) en binnen de werkgroepen Structuurvisie Ruimtelijke economie Zuid-Limburg (afgekort: werkgroepen SVREZL). Daarnaast participeert de gemeente Valkenburg aan de Geul ook sinds mei 2025 in de Stichting Samenwerking Zuid-Limburg.

Thema 8: Ondernemerscontact

Valkenburg aan de Geul heeft als gemeente een groot en dynamisch ondernemersklimaat. Onze gemeente telt 2.080 bedrijven, wat neerkomt op één onderneming per 7,9 inwoners, een aanzienlijk hoger aantal dan vergelijkbare steden in de regio. De diversiteit van deze ondernemers is groot, variërend van bedrijven in de vrijetijdseconomie tot zorg, agrarische sector, onderwijs en detailhandel. Als gemeente bieden we een laagdrempelige en goed bereikbare ondernemerscontact via onze Adviseur Ondernemen. Deze rol draagt aanzienlijk bij aan een betere samenwerking en connectie met de Valkenburgse ondernemers, KHN Valkenburg, Stichting BIZ Valkenburg en andere ondernemerscollectieven. Als gemeente kunnen wij niet alle zorgen van onze ondernemers wegnemen, maar we vinden het wel belangrijk voor het bevorderen van een dynamisch en duurzaam ondernemersklimaat, om hen op een laagdrempelige en efficiënte manier te woord te staan.

Thema 9: Overige (structurele) taken

Bedrijveninvesteringszone Valkenburg (BIZ)

Valkenburg aan de Geul heeft sinds 2020 een actieve bedrijveninvesteringszone onder de naam Stichting BIZ Valkenburg. Eind 2024 is, na een positieve draagvlakmeting onder ondernemers, de samenwerking van Stichting BIZ Valkenburg voor 5 jaar verlengd. Uw gemeenteraad heeft daarvoor in oktober 2024 een nieuwe verordening vastgesteld.

De gemeente functioneert als ‘doorgeefluik’ voor de opgehaalde belastinggelden conform de Verordening Bedrijveninvesteringszone Valkenburg 2025-2029 richting de Stichting BIZ Valkenburg. Dat geschiet, wederom conform de verordening, via een subsidierelatie. Uiteraard heeft de gemeente, evenals met andere samenwerkingsvormen, intensief contact met het bestuur.

Samenwerking Visit Zuid-Limburg

Stichting VVV Zuid-Limburg (handelend onder de naam Visit Zuid-Limburg) en de Zuid-Limburgse gemeenten (excl. Maastricht, incl. Echt-Susteren en Selfkant) werken al jaren samen aan het promoten, versterken en toekomstbestendig maken van de vrijetijdssector in Zuid-Limburg. We doen dat aan de hand van meerjarenconvenant tussen de gemeenten en Visit Zuid-Limburg. Het huidige meerjarenconvenant 2021 t/m 2026 zou eind dit jaar eindigen (31 december 2026). Dat gaf vorig jaar aanleiding om aan de slag te gaan met het vormen van een nieuw convenant. Voor veel gemeenten is het aangaan van dit convenant (met name het financiële onderdeel) ter besluitvorming aan de gemeenteraad. Door de gemeenteraadsverkiezingen en de vorming van nieuwe colleges zou besluitvorming hierover pas op zijn vroegst in september 2026 mogelijk zijn. Daarnaast is een bestuurlijke werkgroep gevormd gericht op een herijking van de governance van Visit Zuid-Limburg. Gezien deze twee factoren is eind 2025 door de colleges van alle participerende Zuid-Limburgse gemeenten besloten het huidige convenant met twee jaar te verlengen, tot uiterlijk 31 december 2028. 2026 En 2027 wordt o.a. besteed aan het toewerken naar een nieuw regionaal convenant per 1 januari 2029.

Jaarlijkse subsidies

Jaarlijks subsidieert de gemeente diverse organisaties die onze ondernemers op verschillende wijzen ondersteunen. Denk hierbij aan het StartersCentrum Limburg, Grensinformatiepunt en 155 red-mijn-bedrijf. Deze worden ook in 2027 gecontinueerd, passend binnen voorwaarden rondom subsidiering.

Toeristische heffingen

De toeristische heffingen staan opgenomen onder het programma Algemene Dekkingsmiddelen.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
2.1	Functiemenging	% verhouding banen en woningen	2025	44,9	54,6	CBS BAG/LISA
2.2	Vestigingen van bedrijven	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2025	213,2	196,1	LISA

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Economie en Toerisme

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
2.2 Parkeren	1.412	411	-1.001
3.1 Economische ontwikkeling	943	1	-942
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	508	311	-197
Totaal programma	**2.863**	**723**	**-2.140**

2.3 Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving

Omschrijving van het programma

Binnen het programma mobiliteit, volkshuisvesting en fysieke leefomgeving zijn verschillende onderdelen vanuit het fysieke domein opgenomen. Het fysieke domein kent vele raakvlakken met andere beleidsvelden, bijvoorbeeld het sociaal domein of het economisch domein. In de Omgevingsvisie gemeente Valkenburg aan de Geul zijn de belangrijkste ambities en opgaven samengebracht. De Omgevingsvisie dient daarom als integraal en overkoepelend document voor het fysieke domein. Bij het opstellen van beleid, opstarten van projecten en het maken van keuzes moeten we ons afvragen of dit bijdraagt aan de in de Omgevingsvisie gestelde opgaven.

Opgaven fysieke leefomgeving:

1. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar de samenleving (lokale economie en onze inwoners) profiteert van hoge kwaliteit toerisme en recreatie;
2. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar hoogwaardig landschap, natuur en erfgoed beleefd worden;
3. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar een gebalanceerde bevolkingssamenstelling fijn en veilig kan wonen, leven en werken;
4. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar de fysieke leefomgeving ingericht is op de gevolgen van klimaatverandering.

De thema’s duurzaamheid en leefbaarheid zijn de kernthema's die in alle opgaven van de fysieke leefomgeving terugkomen. Het aanpakken van deze opgaven draagt bij aan een betere verbinding tussen relevante beleidsterreinen. Met dit onderliggend programma leggen wij de noodzakelijke verbindingen op het gebied van verkeer, volkshuisvestiging en fysieke leefomgeving. De aanpak van de opgaven vraagt om een integrale benadering en samenwerking. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken wij aan ons fysieke domein. Wij willen nieuwe initiatieven de ruimte bieden. Vooral ook op de steeds belangrijker wordende thema's als duurzaamheid en leefbaarheid. De rol van de gemeente is daarbij wisselend, van faciliterend tot meer actief aanjagend en regisserend, maar steeds meer opgavegericht.

Als ondersteunend instrument ter verwezenlijking van de thema’s binnen dit programma is in 2025 de Kadernota Grondbeleid opgesteld. Het grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, klimaatadaptatie en biodiversiteit, duurzaamheid, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen, de opgaves binnen de fysieke leefomgeving, te verwezenlijken. In de kadernota zijn de verschillende beleidsuitgangspunten benoemd en daar waar nodig zijn uitvoeringsdocumenten aangehangen. Voor een verdere beschrijving wordt verwezen naar 3.7 Paragraaf Grondbeleid.

Op het gebied van volkshuisvesting heeft de Rijksoverheid de laatste jaren meer regie genomen op de woningmarkt met als doel beter te kunnen sturen op snellere en betere beschikbaarheid van woningen, betaalbaarheid en kwaliteit van het woningaanbod. Momenteel is de grootste uitdaging om samen met alle betrokken partijen de juiste woningen toe te voegen voor de juiste doelgroepen (o.a. betaalbare levensloopbestendige woningen en woningen voor starters), op de juiste plaats binnen de gemeente, zodat de instroom en doorstroming op de woningmarkt wordt bevorderd. Ook moeten er voldoende woningen beschikbaar komen voor aandachtgroepen, zoals ouderen die zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen en andere mensen die zorg nodig hebben. Denk hierbij aan het realiseren van zelfstandige woonvormen met een sociale insteek (ruimte voor ontmoeting en het elkaar ondersteunen).

De Wet versterking regie volkshuisvesting (WvrV) is het meest recente resultaat van de regie door de Rijksoverheid. Het betreft gecompliceerde wetgeving. Het voorstel is gedurende de behandeling in de Tweede Kamer op onderdelen gewijzigd. Daarnaast betreft het niet één wet, maar voorziet de

WvrV in de wijziging van zeer diverse wetten, onder andere: Algemene wet bestuursrecht, Omgevingswet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie. Bovendien zijn niet alle onderdelen per 1 juli 2027 in werking.
De wet verplicht gemeenten, als begin, om drie zaken te regelen:

1. Een volkshuisvestingsprogramma vast te stellen;
2. Een huisvestingsverordening met een urgentieregeling vast te stellen;
3. Regionaal intensiever samen te werken op het gebied van woningbouw en woningverdeling.

Thema's programma

Dit programma bestaat uit de volgende thema's:

1. Openbare ruimte en mobiliteit;
2. Fysieke Leefomgeving;
3. Gebiedsontwikkelingen;
4. Wonen en Bouwen.

Thema 1: Openbare ruimte en mobiliteit

Dit thema is gericht op de openbare ruimte en beslaat de disciplines cultuurtechniek, civiele techniek, water en riolering, verkeer en mobiliteit. Aandachtspunten zijn voor een belangrijk deel bepaald door het coalitieakkoord, het gemeentelijk mobiliteitsplan, het waterprogramma en de reguliere beheer- en onderhoudscyclus. Ook provinciaal beleid zoals de Omgevingsvisie Limburg (2021) en het mobiliteitsplan "Slim op weg naar morgen" hebben gevolgen voor dit thema. Daarnaast is er nog landelijke, regionale en lokale wetgeving, alsook regionale samenwerkingsverbanden, die op een dynamische wijze steeds weer hun doorwerking hebben.

Wat willen we bereiken?

Het veilig kunnen gebruiken, de kwaliteit van inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn (beeld)bepalend voor de aantrekkelijkheid van onze gemeente zoals gesteld in de opgave. Voor alle gebruikers van de openbare ruimte is het van groot belang dat we een veilige en leefbare omgeving kunnen bieden en dat de leefbaarheid en (economische) aantrekkelijkheid van de gemeente gehandhaafd blijft dan wel verbeterd wordt. Dit doen we vanuit goed beheerderschap, beleidsvorming en visievorming op het gebied van mobiliteit, beheersaspecten en op het gebied van klimaatadaptatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zoals eerder aangegeven zijn de technische opgaven zo goed mogelijk met elkaar gecombineerd en heeft dit geleid tot een uitvoeringsprogramma van grote projecten. Het programma Water en Rioleringen en het onderhoudsprogramma wegen zijn belangrijke aanjagers van deze integrale aanpak. De actualisatie van het Waterprogramma en meer technische detailinformatie leidt mogelijk tot een nadere detaillering van deze planning. We houden echter koers op het tot uitvoering brengen van deze omvangrijke infra-projecten.

Wegen & water

In 2027 loopt de uitvoering van de reconstructie Vroenhof-Strabeek. De projecten Pastoor Sartonstraat - van Tillstraat en Hekerbeek worden in Q2 van 2027 afgerond. De ontwerpvoorbereiding van het rioolproject Op de Dries en omgeving en het project Van Caldenborghseweg en omgeving is medio 2027 afgerond. Het streven is om eind 2027 de uitvoering van beide projecten op te starten.

Daarnaast wordt in 2027 gestart met de ontwerpvoorbereiding van de projecten Nieuweweg - Emmaberg inclusief parkeerterrein, Houthem fase 2 (Sint Gerlachplein en omgeving) en de rioolreconstructie van de Kruisstraat, Kapelstraat en Groenstraat in IJzeren. Deze projecten

bevinden zich in 2027 hoofdzakelijk in de plan- en ontwerpfase, waarmee de voorbereiding op de uitvoering in de daaropvolgende jaren wordt vormgegeven.

Voor een optimale integrale aanpak van de inrichting van de openbare ruimte is het cruciaal alle ontwikkelingen zo goed mogelijk af te stemmen. Daarom vindt regelmatig afstemming plaats tussen projecten zoals Valkenburg-Oost en Gebiedsvisie Valkenburg-West, het groenbeleidsplan, de Visie vrijetijdseconomie maar ook met partners zoals het Waterschap.

Erfgoed & groeves

In 2027 wordt de consolidatie van Tunnel America (Sibbergroeve) voltooid en zal in samenwerking met Stichting de Rotswoning het monumentale bordes boven de ingang van de Geulhemergroeve worden hersteld met het budgetrestant van de consolidatie. Alle projecten werden en worden op tijd en binnen het beschikbaar gestelde budget afgerond.

Met betrekking tot de Valkenburgergroeve/Gemeentegrot werd in 2026 begonnen met een groot inventarisatieproject cultureel erfgoed. Hiervoor zijn wekelijks een vijftiental vrijwilligers in de weer met het vastleggen van historische opschriften, erfgoedrelicten en monumentale mijnbouwlandschappen in de groeve. Eén vrijwilligersteam is doende de groeve opnieuw in kaart te brengen met 3D-LiDAR scanning. Wat bij dit onderzoek duidelijk wordt, is dat de gemeente zal moeten investeren in het onderhoud van de groeve teneinde het erfgoed actief te beschermen. De groeve is aangewezen als gemeentelijk monument en is deels Rijksmonumentaal beschermd. Een belangrijk element voor de publieksontsluiting van het monument is de Atoomschuilkelder uit de jaren '70 van de vorige eeuw. Sinds 1992 wordt de schuilplaats niet meer actief onderhouden en het moment is gekomen om dit omwille van de monumentale instandhoudings- en restauratieplicht wel weer te gaan doen. Daarbij is een goed onderhouden exploitatiesite een voorwaarde voor een succesvolle ontsluiting van het aanwezige erfgoed. Dit in lijn met het coalitieakkoord waarin is ingezet op het behoud en de versterking van ons unieke (mergel)erfgoed, zodat dit niet alleen wordt beschermd maar actief beleefd en toegankelijk wordt gemaakt voor inwoners en bezoekers.

Tot slot willen wij graag nog vermelden, dat voor de uitvoering van het Groevenbeleid jaarlijks circa 750 manuren door vrijwilligers worden ingevuld, hetgeen het mogelijk maakt om ook in 2027 de uitwerking van het Groevenbeleid efficiënt handen en voeten te geven.

Klimaatadaptatiestrategie

De klimaatadaptatiestrategie is in december 2024 door de raad vastgesteld en vanaf 2025 is uitvoering gegeven aan dit beleid. De groei in de frequentie van meer en hevige regen maar ook de toenemende hittestress en droogte betekent dat werkprocessen ten aanzien van beheer en onderhoud en keuzes hierin moeten veranderen zodoende beter de uitdagingen en effecten op te kunnen vangen. De strategie heeft ook organisatorische uitdagingen. Naast het verankeren van de adaptatie in veel wat we doen (planbaar), vraagt het klimaat nu dat we ad hoc acteren (niet planbaar) en dat vraagt veel van de organisatie waardoor doelstellingen onder druk komen staan. In 2025 zijn we gestart met het uitwerken om dit beter beheersbaar te maken. Dit zal ook in 2027 nog aandacht vragen. In 2026 zijn de schoolpleinen vergroend om niet alleen direct resultaat te boeken wat betreft hittestress, water retentie en biodiversiteit, maar om ook de bewustwording omtrent klimaatadaptatie bij de nieuwste generaties aan te jagen. Daarnaast wordt het “Handboek inrichten openbare ruimte” in 2027 opgeleverd waarin klimaatadaptatie een integraal onderdeel is.

Mobiliteit

In 2027 wordt na vaststelling van het geactualiseerde beleidskader uitvoering geven aan een nieuw uitvoeringsprogramma o.a.:

- Voortzetten van de invoering van tweetalige komborden (o.b.v. door de raad te nemen besluit);
- Verkennen van maatregelen voor een duurzame en verkeersveilige inrichting van school-thuisroutes;
- Project opschonen en vervangen verkeersborden.

Parkeerbeleid

De maatregelen uit het parkeerbeleidsplan 2024-2028, waarbij de meeste plannen in de eerste jaren op de planning stonden en waarbij externe ondersteuning werd ingezet voor de implementatie, zijn grotendeels afgerond. Het beschikbare budget voor deze ondersteuning is, conform begroting, volledig benut. In 2027 ligt de focus op de volgende projecten, waarbij een aantal projecten, met name op het gebied van parkeerdata, monitoring en communicatie, alleen kan worden uitgevoerd wanneer hiervoor capaciteit en/of budget beschikbaar wordt gesteld:

Bewaakte fietsenstalling centrum Valkenburg

Momenteel wordt gezocht naar een geschikte locatie voor een bewaakte fietsenstalling in het centrum van Valkenburg. Op basis hiervan wordt een financieel voorstel voor de realisatie en exploitatie van de fietsenstalling voorgelegd aan de raad.

Shuttle-service

Het onderzoek naar een mogelijke shuttle-service wordt verder uitgewerkt, waarna in 2027 een voorstel hierover aan uw raad wordt voorgelegd.

Vervanging parkeerapparatuur parkeergarage Aan de Kei

Na afronding van de Europese aanbesteding wordt in de eerste helft van 2027 de parkeerapparatuur in parkeergarage Aan de Kei vervangen.

Monitoring, parkeerdrukmetingen en advies gebiedsontwikkeling

In 2027 ligt de focus op:

- Het monitoren van de parkeerdata uit het nieuwe dashboard;
- Het uitvoeren van extra parkeerdrukmetingen, met name tijdens evenementen zoals de Amstel Gold Race, de Bokkenmarkt en Kerststad, om een goed beeld te krijgen van de bezetting van parkeerterreinen in Valkenburg, mede als onderbouwing bij toekomstige ontwikkelingen;
- Advies vanuit parkeren bij gebiedsontwikkelingen zoals Valkenburg-Oost en Valkenburg-West.

Vindbaarheid en sturing via digitale kaartdiensten

Nu de basis op orde is (website Bereikbaar Valkenburg en de bewegwijzering zijn geactualiseerd), verschuift de focus naar sturing via navigatie-applicaties. Bezoekers maken hier voornamelijk gebruik van om parkeerterreinen te zoeken en te navigeren.

Thema 2: Fysieke Leefomgeving

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn de Wet algemene bepalingen omgevingswet (Wabo) en de Wet ruimtelijke ordening komen te vervallen. De Omgevingswet kent een nieuw systeem waarbij het integrale en opgavegericht werken een belangrijk onderdeel is. Per 1 januari 2024 is het thema ruimtelijke ordening opgegaan in het thema fysieke leefomgeving. Waar men voorheen sprak van een goede ruimtelijke ordening spreekt men nu van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, afgekort ETFAL. Het begrip fysieke leefomgeving is breder en omvat onder andere bouwwerken, bodem, water, infra, maar ook de gevolgen van de gezondheid voor de mens. Daarmee is dit begrip ruimer dan het voorheen gangbare begrip ruimtelijke ordening. Omdat het een grote wetswijziging is, hebben gemeenten tot en met december 2031 de tijd om de totale transitie in te vullen.

Wat willen we bereiken?

Wij moeten kunnen beschikken over een actueel beleid voor de fysieke leefomgeving voor het totale grondgebied van de gemeente. De basis hiervoor en de keuzes die hierover zijn gemaakt liggen vast in de opgaven die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving zoals verwoord in de Gemeentelijke Omgevingsvisie. Dit is de strategische toekomstvisie fysieke leefomgeving voor onze gemeente. De doorvertaling hiervan dient te gaan plaatsvinden in het juridisch bindend kader, het omgevingsplan. In het omgevingsplan is vastgelegd hoe gebouwen en gronden gebruikt mogen worden (welke functies/activiteiten waar zijn toegestaan) en hoe gronden mogen worden bebouwd (wat, waar, hoogte etc.). Wij dienen uiterlijk op 1 januari 2032 een definitief omgevingsplan te hebben. In de tussenliggende periode hebben we een omgevingsplan van rechtswege. Dit bestaat onder andere uit de huidige reeds samengevoegde bestemmingsplannen en de regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving (VO FL). Het “tijdelijk” omgevingsplan geeft aan waar welke activiteiten zijn toegestaan en is nog geactualiseerd in 2023. Het komen tot een echt omgevingsplan is veel werk en gaat naar verwachting jaren kosten, met name omdat het systeem heel anders werkt dan het huidige bestemmingsplan. Als voorbereidend werk willen we begin 2027 starten met het maken van een inventarisatie(s) en een plan van aanpak.

Daarnaast wordt Zuid-Limburg ook op nationaal niveau vanuit de Nationale Omgevingsvisie erkent met een specifieke “NOVEX-status”. Vanuit deze status wordt er op regionaal niveau samengewerkt binnen de kopgroep NOVEX Zuid-Limburg.

Wat gaan we daarvoor doen?

Afgelopen jaren hebben we hard gewerkt aan onze Gemeentelijke Omgevingsvisie en andere sectorale beleidsstukken. In de Omgevingsvisie komen de opgaven die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving samen en staat aangegeven aan welke opgaven we werken met welk doel. De Omgevingsvisie is vastgesteld in oktober 2024. Het document dient als overkoepelend en richtingbepalend voor alle sectorale beleidsstukken die opgesteld worden.

De komende jaren zullen we aan de slag moeten met het opstellen van het definitieve omgevingsplan en de programma’s die benoemd zijn in de Omgevingsvisie.

Het Programma Omgeving Geul komt voort uit de samenwerking in programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) om de Limburgse samenleving en daarmee onze gemeente beter te beschermen én beter voor te bereiden tegen de extreme gevolgen van de klimaatverandering. Wateroverlast is niet altijd te voorkomen en (water)veiligheid moet conform normering worden geboden. Dit doen we volgens drie pijlers: het verhogen van klimaatbewustzijn en zelfredzaamheid, fysieke maatregelen, en water en bodem sturend laten zijn in alle afwegingen. De nadere en concretere uitwerking vindt plaats op het niveau van het stroomgebied van de Geul en wordt vertaald naar een programma Omgeving Geul.

Werken aan de hand van deze programma’s draagt bij aan het bereiken van de opgaven: Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar een gebalanceerde bevolkingssamenstelling fijn en veilig kan wonen, leven en werken en de opgave Valkenburg aan de

Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar de fysieke leefomgeving ingericht is op de gevolgen van klimaatverandering.

Tot eind 2025/begin 2026 liepen diverse deelonderzoeken naar maatregelen om water vast te houden, op te slaan en af te voeren. Begin 2026 werd de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de milieueffectrapportage (Plan-MER) opgesteld. In de NRD worden op basis van de deelonderzoeken de varianten beschreven. De NRD werd begin 2026 ter inzage gelegd. Hierna vindt een afweging van de varianten plaats op basis van waterveiligheid, kosten en impact voor de omgeving. Eind 2027 vindt besluitvorming over de voorkeursvariant plaats door de betrokken overheden, waaronder de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Sinds 2020 beschikken wij over één Initieel Omgevingsplan (in 2023 geactualiseerd). Dit initieel Omgevingsplan vormt samen met de verordening voor de fysieke leefomgeving, enkele losse verordeningen en de bruidsschat, het tijdelijke omgevingsplan van onze gemeente. Door te werken met het Initieel Omgevingsplan onder de Omgevingswet constateren we praktische problemen en verzamelen we belangrijke input waar we rekening mee kunnen/ moeten houden bij het opstellen van het definitieve Omgevingsplan (beleidscyclus Omgevingswet). De beoogde start van het traject om te komen tot het definitieve omgevingsplan is voorzien voor begin 2027. Met de vaststelling van de Omgevingsvisie zijn de kaders op hoofdlijnen voor de fysieke leefomgeving vastgesteld. Om initiatiefnemers plannen te laten ontwikkelen die bijdragen aan de gestelde ambities en opgaven, gaan wij in een vroeg stadium van de planvorming in overleg, om zo meer aan de voorkant mee te denken en te sturen. Om efficiënter te kunnen werken gaan we het instrumentarium van de Omgevingswet zo goed als mogelijk toepassen, om (woningbouw)plannen sneller te kunnen beoordelen. Daarnaast geven wij initiatiefnemers aan de voorkant duidelijke kaders mee zodat ze eenvoudiger kunnen beoordelen of hun plan kans van slagen heeft of op welke punten het nog aanpassing behoeft. Een van de aspecten waar we aan de voorkant extra op willen sturen is de stedenbouwkundige kwaliteit. Onze eigen stedenbouwkundige toetst initiatieven en stemt in de voorfase af met initiatiefnemers. Ook in 2027 zal de stedenbouwkundige verder adviseren bij initiatieven en aan de slag gaan met het uitwerken van beeldkwaliteitsplannen voor nieuwbouwplannen van meer dan 10 woningen en voor de gebieden waarop het voorkeursrecht is gevestigd in het kader van het programma wonen.

Thema 3: Gebiedsontwikkelingen

Gebiedsontwikkeling Valkenburg-Oost

In december 2024 heeft uw raad het ruimtelijk structuurplan voor de integrale gebiedsontwikkeling vastgesteld. Daarmee zijn de hoofdlijnen van de opgave – zowel in omvang als in inhoud – duidelijk geworden. De volgende stap was het uitwerken van een plan van aanpak, waarin wordt aangegeven hoe we dit ruimtelijk structuurplan vertalen naar concrete uitvoeringsplannen en welke keuzes daarbij gemaakt moeten worden.

In 2025 heeft dit geleid tot een plan van aanpak, waarbij inzichtelijk is gemaakt welke onderzoeken nodig zijn, welke organisatiestructuur toegepast wordt en welke financiële consequenties de ontwikkelingen kennen. In 2026 is uiteindelijk doorgepakt met de nadere uitwerking van de ontwikkelstrategie en de aanzet om te komen tot een grondexploitatie voor de ontwikkelingen op/aan het Berkelplein. Hiervoor is een werkbudget ter beschikking gesteld van € 165.000 voor 2026. Halverwege 2026 is geconstateerd dat een business case, inclusief de inpassing van een gebouwde parkeervoorziening, technisch en financieel niet haalbaar of realistisch was. Dit heeft ons doen besluiten te kiezen voor een gewijzigde aanpak; de beleidsmatige keuze is gemaakt om eind 2026 geen grondexploitatie Berkelplein aan uw raad te presenteren ter besluitvorming. Wel zijn aan uw raad alternatieve denkrichtingen gepresenteerd, afwijkend van het vastgestelde structuurplan uit 2024. Deze denkrichtingen behoeven echter nadere uitwerking. We gaan aan de slag met de nadere uitwerking van alternatieven, welke aan uw raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Daar waar nodig wordt uw raad gevraagd om een uitvoeringsbudget voor de opvolgende jaren om daarmee stappen te zetten om te komen tot realisatie van de plannen. De overige ontwikkelingen in Valkenburg-Oost, bijvoorbeeld Oosterbeemd, Hostellerie Valckenborg, Hotel Palanka, lopen overigens, elk met een eigen tijdpad, gewoon door.

Gebiedsontwikkeling Valkenburg-West

In 2026 is gewerkt aan een totaalplan voor Valkenburg West. In dit totaalplan is de vastgestelde gebiedsvisie Valkenburg West en (aspecten van) het ambitiedocument van de kwartiermakers tot één geheel gebracht. Daarbij is een koppeling gemaakt met de reeds geplande projecten in Valkenburg West, zodat op dat vlak koppelkansen worden benut. In dit totaalplan is aangegeven welke ontwikkelingen per deelgebied voor de komende jaren zijn voorzien. Het totaalplan Valkenburg- West is in juli 2026 gepresenteerd aan de gemeenteraad. Vanuit dit totaalplan en het coalitieakkoord wordt het project Belevenisberg opgestart dat ziet op herontwikkeling van het Kuurpark (inclusief ontsluiting tot het kuurpark).

Daarnaast is mobiliteit en parkeren een belangrijk thema in het gebied. De actualisatie van het mobiliteitsplan inclusief parkeren biedt de basis voor het programma van eisen voor de weginrichting van verschillende wegen in dit gebied. Vanuit het programma van eisen maken we een inrichtingsplan voor de openbare ruimte in Valkenburg- West. Dit inrichtingsplan vormt de basis voor de nadere gefaseerde uitwerking en uitvoering. In 2027 wordt gestart met de planvoorbereiding van de reconstructie van het Grendelplein en een stuk Daalhemerweg, Cauberg en Wilhelminalaan. Voor de Plenkertstraat zal van het inrichtingsplan een uitvoeringstekening gemaakt worden welke na afronding van de verschillende bouwontwikkelingen in de Plenkertstraat richting de bestekfase, aanbesteding en uitvoering kan.

Thema 4: Wonen en bouwen

Het thema Wonen en Bouwen richt zich op een kwalitatief en kwantitatief evenwicht op de regionale en de lokale woningmarkt. In de Omgevingsvisie hebben we de ambitie gesteld om in 2050 Valkenburg aan de Geul een leefbare en duurzame gemeente te laten zijn waar een gebalanceerde bevolkingssamenstelling fijn kan wonen, leven en werken. Het huidige Programma Wonen, dat eind 2025 door het college is vastgesteld, sluit al grotendeels aan op de nieuwe wettelijke verplichtingen op basis van de Wet versterking regie Volkshuisvesting (WvrV). Het programma is de opvolger van de Woonvisie en de Woonzorgvisie.

Wonen is als maatschappelijk thema de laatste jaren in omvang/breedte, complexiteit en politieke urgentie gegroeid. Een ontwikkeling die zich de komende jaren zal doorzetten. De rol van de gemeente is primair die van regisseur. Wij brengen partijen bij elkaar om in onderlinge samenwerking te komen tot de oplossing van gemeenschappelijke vraagstukken. Voor de uitvoering van ons woonbeleid zijn we dus sterk afhankelijk van onze ontwikkelende, bouwende en huisvestingspartners.

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft, net als alle andere gemeenten in Nederland, te maken met een aantal opgaven op het gebied van opvang en huisvesting van diverse doelgroepen. De Wet versterking regie Volkshuisvesting bevat landelijke regels voor welke categorieën woningzoekenden als aandacht groep- of urgente groep worden beschouwd. Het wettelijke doel is dat de behandeling van urgente woningzoekenden uniformer en gelijkwaardiger wordt. We moeten in Zuid-Limburgs verband gaan afspreken hoe een evenwichtige verdeling van deze huisvestingsopgave er uit ziet (ook wel genoemd de fair share). Ook zijn we uiterlijk 1 januari 2028 verplicht om een huisvestingsverordening met een urgentieregeling op te hebben gesteld. Een wettelijk benoemde aandachtgroep zijn de woonwagenbewoners. In 2027 wordt de raad bevraagd op standpunten inzake het eigendom en toekomstig beleid inzake de woonwagenlocaties, conform de huidige afspraken in het coalitieakkoord.

Een andere (grote) aandacht groep zijn onze ouderen. Toekomstige landelijke vergunningsvrije mantelzorg-, en familiewoningen én de wens van de coalitie om meer in te zetten op doorstroming in de woningmarkt vullen elkaar aan. In 2027 zullen we onderzoeken welke extra projectmatige middelen nodig zijn voor het actieplan doorstroming senioren, met een duidelijke looptijd en doorkijk naar benodigde financiële middelen. Er zijn voorbeelden van provincies en gemeenten die wel al langjarig ervaring hebben in verhuisregelingen voor senioren; hierin is geen onderzoek maar besluitvorming en implementatie nodig. Een zeer kleinschalige pilot kan in 2027 met beperkte

ambtelijke capaciteit worden opgestart, de middelen en capaciteit hiervoor zijn echter zeer beperkt.

Vanuit het Deltaplan werken diverse partijen vanuit wonen, zorg en welzijn integraal samen zodat ouderen op een zelfstandige manier veilig en vooral prettig thuis kunnen blijven wonen. Al vanaf 2025 is de woonzorgzone Centrum actief en deze wordt in 2026-2027 ook opgestart in Broekhem (samen met de wijkaanpak) en Berg & Terblijt. Dit heeft naar verwachting vooral impact op onze sociale partners en we zullen goed monitoren of er een verschuiving van zorg naar welzijn gaat plaatsvinden die invloed kan hebben op de gemeentelijke middelen.

Wat willen we bereiken?

We willen zo goed mogelijk uitvoering geven aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van volkshuisvesting en het reeds door de gemeenteraad vastgestelde beleid voor dit thema. Tevens willen we een goede prioritering aanbrengen in de werkzaamheden. Daartoe stelt het college jaarlijks aan het einde van het jaar een uitvoeringsprogramma woon(zorg)visie vast.

Momenteel is de grootste uitdaging om samen met alle betrokken partijen de juiste woningen toe te voegen voor de juiste doelgroepen (o.a. betaalbare levensloopbestendige woningen en woningen voor starters), op de juiste plaats binnen de gemeente, zodat de instroom en doorstroming op de woningmarkt wordt bevorderd. Ook moeten er voldoende woningen beschikbaar komen voor aandachtgroepen, zoals ouderen die zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen maar ook anderen die meer aandacht nodig hebben bij de huisvesting. Denk hierbij aan het realiseren van zelfstandige woonvormen met een sociale insteek (ruimte voor ontmoeting en het elkaar ondersteunen). Op basis van de Limburgse woondeal heeft onze gemeente een inspanningsverplichting om tot 2030 ruim 1.200 woningen te realiseren, waarbij wordt ingezet op 2/3 betaalbaarheid, diversiteit van de verschillende doelgroepen en een goede spreiding over de verschillende wijken van de gemeente. In 2027 wordt de omvang van de opgave, aantal en samenstelling, onder de regie van de Provincie Limburg geactualiseerd. Deze actualisering is ook mede een gevolg van de Wet versterking regie Volkshuisvesting, ook de provincie dient namelijk een programma Volkshuisvesting vast te stellen (zie hiertoe RIB 26.67, d.d. 3 september 2026). Daarnaast houden wij met de woningbouwprogrammering ook rekening met de ambitie uit de Omgevingsvisie om toe te groeien naar een meer gebalanceerde bevolkingssamenstelling.

Wat gaan we daarvoor doen?

Gevarieerd aanbod woningen toevoegen (permanent en tijdelijk) en aanbrengen versnelling

We werken in goed overleg met ontwikkelaars en onze inwoners verder aan plannen die woningbouw mogelijk maken op tenminste de volgende (gemeentelijke) locaties: de voormalige basisschoollocaties in Houthem, Valkenburg (Bosstraat) en de middelbare school in Broekhem-Noord. De voormalige basisschool in Vilt is inmiddels door de gemeente in eigendom overgedragen en in ontwikkeling gebracht tot woningbouwlocatie. Ook in de gebiedsontwikkelingen in Valkenburg Oost en West is wonen en het toevoegen van de juiste categorieën een van de belangrijkste hoofdonderdelen. We zorgen daarbij voor een gevarieerd aanbod van woningen in uiteenlopende prijsklassen. Een programma dat kansen biedt aan verschillende groepen actief woningzoekenden om een eerste of een volgende stap in hun wooncarrière te zetten.

De versnelling van de realisatie van flexwoningen op gemeentelijk eigendom heeft vooralsnog niet het gewenste resultaat gebracht. Niettemin is de verwachting dat flexwonen een optie is en moet blijven voor de realisatie van niet-permanente woningen op wellicht niet permanente locaties. Hierbij blijft de aandacht met name gericht op de niet-permanente huisvesting van doelgroepen.

Programma Wonen

Het huidige Programma Wonen, dat eind 2025 door het college is vastgesteld, sluit al grotendeels aan op verplichting uit de Wet versterking regie Volkshuisvesting tot het hebben van een programma Volkshuisvesting. Op dit moment werken provincie, gemeenten en woningcorporaties aan een

actualisatie van de Limburgse woningbouwprogrammering voor de periode 2027-2036, Vaststelling van de daaruit voortvloeiende bestuurlijke afspraken is voorzien in de eerste helft van 2027. De uitkomsten daarvan moeten vervolgens worden verwerkt in een geactualiseerd Programma Wonen voor Valkenburg aan de Geul. Dat geldt ook voor de eind 2026 vast te stellen Provinciale omgevingsverordening. Vaststelling van het geactualiseerde programma kan pas nadat de al genoemde bestuurlijke afspraken zijn gemaakt en de verordening is vastgesteld. De verwachte vaststelling van het programma is de tweede helft van 2027. Daarnaast blijven we in de prestatieafspraken met de woningcorporaties inzetten op ontwikkelingen die de draagkracht van wijk en buurt kunnen veranderen én versterken.

Voorkeursrechtlocaties

Op vier gebieden (twee in Houthem/Sint-Gerlach, één in Berg en Terblijt en één in Sibbe-IJzeren) heeft de gemeenteraad een voorkeursrecht gevestigd ten behoeve van de toekomstige functie ‘woondoeleinden met daarbij behorende voorzieningen'. In 2027 gaan we verder met de twee sporen die nodig zijn om verder uitwerking te geven aan het voorkeursrecht: het ‘vastgoedspoor’ en het ‘ruimtelijk spoor’. Dat betekent dat we enerzijds trachten – op basis van het minnelijke traject (gesprekken met de eigenaren)– om de gronden te verwerven en anderzijds voor de verschillende locaties stedenbouwkundig/ruimtelijke visies uitwerken met een bijbehorend woningbouwprogramma zodat we de woningbouwlocaties kunnen opnemen in het op te stellen Omgevingsplan.

Huisvesting statushouders

De wettelijke taak om statushouders te huisvesten is ook in 2027 nog van kracht. Naast de reguliere taakstelling, is er ook een achterstalligheid van ongeveer 35 personen die dateert van 2021 en 2022, waar de Provincie ons recentelijk bestuurlijk op aansprak. De reguliere weg om deze groep te huisvesten, via de woningcorporatie, lijkt momenteel geen oplossing meer te bieden. Dit is tweeledig: er komen slechts beperkt woningen vrij én er is een forse discrepantie tussen de grootte van de woningen en de gezinssamenstellingen. Deze grotere gezinnen vragen om andere, onconventionele (huisvestings)oplossingen. Bij uitblijven van onconventionele oplossingen zal een stijging in de intredestelling kunnen volgen.

Opvang en huisvesting van ontheemden uit Oekraïne

De gemeente Valkenburg aan de Geul blijft verantwoordelijk voor de opvang van Oekraïense ontheemden op grond van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB), die inmiddels is verlengd tot 4 maart 2028, en de Tijdelijke Wet opvang ontheemden Oekraïne. Daarmee blijft de gemeente ook in 2027 verantwoordelijk voor het bieden van passende, veilige en menswaardige opvang aan deze doelgroep.

Sinds het uitbreken van de oorlog in Oekraïne in 2022 heeft de gemeente een drietal gemeentelijke opvanglocaties gerealiseerd voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Deze opvanglocaties zijn gevestigd in voormalige hotelaccommodaties. Destijds leek dit een geschikte tijdelijke oplossing, mede omdat de duur van het conflict nog onzeker was. Inmiddels is duidelijk geworden dat het einde van de oorlog nog niet in zicht is. De verwachting is dan ook dat een aanzienlijk deel van de ontheemden nog geruime tijd in Nederland zal verblijven. Ook wanneer het conflict eindigt, zal directe terugkeer voor veel ontheemden niet mogelijk zijn. De huidige opvanglocaties zijn echter niet bedoeld voor langdurig verblijf en worden daarom als minder geschikt en weinig toekomstbestendig beschouwd.

Tegelijkertijd heeft het Rijk gekozen voor een langetermijnbeleid waarin wordt ingezet op normalisering van voorzieningen en een gefaseerde overgang van opvang naar reguliere huisvesting. Gelet op deze nationale transitieopgave, de aangekondigde normalisering van de rechtspositie van ontheemden en de druk op de lokale opvangcapaciteit, is het noodzakelijk dat de gemeente inzet op duurzame en toekomstbestendige huisvestingsoplossingen. De verlenging van de RTB biedt de

gemeente de ruimte om deze ontwikkeling zorgvuldig vorm te geven. In 2027 wordt daarom verder gewerkt aan de verkenning en ontwikkeling van duurzame en toekomstbestendige huisvesting voor Oekraïense ontheemden, waarbij de focus ligt op de realisatie van flexwoningen. Met deze woonvorm wordt invulling gegeven aan de overgang van tijdelijke opvang naar meer duurzame huisvesting, passend bij de verwachte verblijfsduur van een deel van de doelgroep en de toekomstige verantwoordelijkheid van gemeenten. Het realiseren van flexwoningen sluit aan bij de landelijke koers en biedt een stabiele woonomgeving die bijdraagt aan de zelfredzaamheid, participatie en het welzijn van ontheemden.

Bij de verdere uitwerking van deze opgave wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan een goede balans tussen de huisvestingsbehoefte van Oekraïense ontheemden, de leefbaarheid binnen de gemeente en andere lokale opgaven. De gemeente blijft de landelijke en Europese ontwikkelingen nauwgezet volgen en stemt de verdere invulling van de opvang- en huisvestingsopgave hierop af. Eventuele financiële consequenties worden betrokken bij de verdere planvorming en worden, waar mogelijk, gedekt vanuit beschikbare rijksregelingen en overige daarvoor beschikbare middelen.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
3.1	Gemiddelde WOZ-waarde woningen	duizend euro	2026	376	439	CBS
3.2	Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2024	3,7	8,4	BAG-ABF Research
3.3	Gemeentelijke woonlasten éénpersoons-huishouden	Euro	2026	993	993	COELO Groningen
3.4	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	Euro	2026	1.248	1.089	COELO Groningen

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving *(bedragen in duizenden euro's)*

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	5.117	64	-5.053
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.666	134	-1.532
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	193	0	-193
8.3 Wonen en bouwen	2.516	1.162	-1.354
Totaal programma	**9.492**	**1.360**	**-8.132**

2.4 Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Omschrijving van het programma

Het programma sport, cultuur en recreatie omvat verschillende maatschappelijke voorzieningen die vanuit de gemeente worden gefaciliteerd of ondersteund. Voor sport betreft dit het beheer en onderhoud van de sportvoorzieningen in gemeentelijk eigendom, maar ook de financiële ondersteuning aan de diverse verenigingen in de vorm van subsidies. Binnen cultuur valt het museum, monumenten, alsmede subsidies aan verenigingen en instellingen met een culturele insteek. Recreatie bestaat uit openbaar groen en (openlucht) recreatie. Hieronder valt het beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen binnen de gemeente, maar bijvoorbeeld ook het openluchttheater en de gemeentegrot. Binnen het programma sport, cultuur en recreatie komen zo diverse aspecten vanuit het ruimtelijk domein, het sociaal domein en het economisch domein samen.

Thema's binnen dit programma

1. Sport;
2. Kunst & Cultuur;
3. Cultureel erfgoed (immaterieel en materieel);
4. Openbaar groen en (openlucht) recreatie.

Thema 1: Sport

Gemeente Valkenburg aan de Geul ondersteunt een gezonde leefstijl, met een passend voorzieningenniveau, met een beweegvriendelijke inrichting van de gemeente en met vitale 'open' sportverenigingen die maatschappelijk actief zijn. We willen zoveel mogelijk inwoners van Valkenburg aan de Geul laten bewegen om op deze wijze bij te dragen aan ontspanning, ontmoeting en meedoen met plezier binnen de kaders en financiële mogelijkheden die er liggen. Samen met ouders, scholen en sportverenigingen zorgen we ervoor dat kinderen opgroeien in een gezonde leefomgeving. Dit draagt bij aan de kwaliteit van leven, aan een vitale samenleving en sluit aan bij opgave 1 voor het sociaal domein: 'Valkenburg aan de Geul is een gemeente met een sterke en toegankelijke sociale basis waar inwoners gezond en prettig samenleven en naar elkaar omkijken'. De doelgroep ouderen neemt toe en daarmee ook de vraag naar zelfredzaamheid en vitaliteit. Iedereen moet mee kunnen doen in Valkenburg aan de Geul met bijzondere aandacht voor inwoners waarbij dit niet vanzelfsprekend is. Sport en bewegen zetten we in als middel en verbindende schakel om mensen samen te brengen.

Wat willen we bereiken?

In Valkenburg aan de Geul zijn veel mogelijkheden op het gebied van sport en bewegen. De gemeente levert hieraan een bijdrage door te ondersteunen in onderhoud en beheer van sportlocaties, door verenigingen te subsidiëren en door te investeren in breedtesportstimulering ter bevordering van de sociale cohesie en leefbaarheid in de kernen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkelingen "Sportpark Krommesteeg"

De uitdaging is om met alle belanghebbenden te komen tot een oplossing voor de huidige geluidsproblematiek bij het tenniscomplex in Houthem. In het najaar van 2026 wordt een adviesrapport opgeleverd over de meest haalbare oplossing op het tenniscomplex Houthem (onderzoek verplaatsing padelbanen).

Daarnaast is er aandacht voor het stoppen van de activiteiten van Voetbalvereniging Iason geweest. Het voetbalveld is inmiddels aan de gemeente teruggeleverd. Ten aanzien van de opstal (kantine en

kleedkamers) daarentegen dient nog een regeling getroffen te worden. Dit zal als een separaat traject worden opgepakt. Ten aanzien van de locatie in Berg heeft taxatie van het voormalige tenniscomplex plaatsgevonden. De uitkomsten van de taxatie zullen aanleiding zijn voor een nadere projectmatige aanvliegroute voor de ontwikkeling van deze locatie. De verwachting is dat hierover eind 2026 nadere informatie kan worden gedeeld en tot uitvoering kan worden besloten.

Kunstgrasveld incl. LED-verlichting SV Geuldal

Naar aanleiding van motie 58 (raadsvergadering 12 november 2024) is het haalbaarheidsonderzoek kunstgrasveld SV Geuldal opgeleverd. Er worden verschillende aanbevelingen over het vervolgtraject gedaan. De gemeente volgt de benoemde aanbevelingen uit het haalbaarheidsonderzoek op en laat de komende periode een archeologisch onderzoek, een sonderingsonderzoek en het vergunningstraject bij Waterschap Limburg uitvoeren. De onderzoeksresultaten verwachten wij in het vierde kwartaal van 2026. De kosten van dit vervolgtraject worden ondervangen vanuit de lopende begroting (RIB 26.25). Nadat deze zaken zijn afgerond, kan definitieve besluitvorming over de realisatie van een kunstgrasveld bij voetbalvereniging SV Geuldal plaatsvinden. In het eerste kwartaal van 2027 wordt een voorstel ter besluitvorming hieromtrent voorgelegd aan uw raad. In de tussentijd treffen wij de nodige voorbereidingen.

Maatschappelijk vastgoed sportopstallen en gemeenschapshuizen

Naar aanleiding van amendement 34 (raadsvergadering 6 juli 2026) zal een projectplan worden opgesteld met als doel te komen tot definitieve besluitvorming over het al dan niet overnemen van maatschappelijke vastgoed van sportopstallen en gemeenschapshuizen binnen de gemeente. Dit betreft een omvangrijk onderzoek op basis waarvan besluiten met behoorlijke impact voor de gemeentelijke organisatie en de gemeenschap genomen moeten worden. Tot het moment van besluitvorming hieromtrent, vormt de subsidieregeling opstallen buitensportverenigingen, en de kaders van het vastgestelde Gemeenschapshuizenbeleid ook nog in 2027 de grondslag voor de gemeentelijke financiële bijdrage aan de opstallen van de buitensportverenigingen en de gemeenschapshuizen binnen onze gemeente. Voor de uitvoering van het amendement heeft uw raad een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld

Europees openbare aanbesteding "Sport aan de Geul"

De overeenkomst met de huidige contractpartner voor de uitvoering van het breedtesportbeleid binnen de gemeente verloopt eind januari 2027. In het derde kwartaal van 2026 is zodoende de Europees openbare aanbesteding voor het beweegstimuleringsprogramma ‘Sport aan de Geul’ afgerond. De gemeente kiest voor een meerjarig strategisch partnerschap met één contractpartner. De contractperiode is vier jaar met de mogelijkheid om eenmaal te verlengen met vier jaar. In het eerste kwartaal van 2027 volgt de implementatiefase met de (nieuwe) contractpartner.

Thema 2: Kunst & Cultuur

Wat willen we bereiken?

Een leefbaar Valkenburg aan de Geul met meer aandacht voor het (beleidsmatig) integreren van kunst en cultuur. Kunst, cultuur en erfgoed zijn als vaste waarden ‘gebeiteld’ in het DNA van de gemeente Valkenburg aan de Geul. In het mergel van de groeves, het aanbod aan tentoonstellingen en muziekprogrammering, het immaterieel erfgoed en een grote diversiteit aan verenigingen in de kernen en in de culturele initiatieven die met vele vrijwilligers, organisatoren en ondernemers van de grond komen. Cultuur laat ons trots zijn op dat wat we met elkaar delen en kan bovendien van grote waarde zijn in de aanpak van maatschappelijke uitdagingen. Ook hebben kunst, cultuur en erfgoed een grote aantrekkingskracht op toeristen en daggasten die een bezoek brengen aan onze gemeente. Daarmee genereert cultuur ook economische waarde voor ondernemers en inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Met betrekking tot het thema kunst en cultuur ontbrak het aan duidelijke kaders en richting voor verdere ontwikkeling. In lijn met de vastgestelde Visie VTE en als nadere uitdieping daarvan zijn wij eind 2024 gestart met het opstellen van een cultuurbeleid. Gedurende 2025 is er gewerkt aan het ontwikkelen van dit beleid, met als resultaat het document 'Van Mergel tot Meesterschap 2025 – 2034' en bijbehorend uitvoeringsprogramma 2025-2028. De belangrijkste doelstellingen van het cultuurbeleid zijn:

1. *Iedereen kan meedoen*
   Zoveel mogelijk doelgroepen dienen te worden bereikt met aansprekend en toegankelijk aanbod.
2. *Culturele basisinfrastructuur en professionaliseringsslag*
   Er wordt toegewerkt naar een culturele basisinfrastructuur die vanuit een gemeentelijke opdracht integraal aanbod ontwikkelt en fungeert als aanjager van het verdere culturele veld. Overkoepelend is het aantrekken van professionals essentieel om het aanbod vanuit heldere artistieke visies te vergroten in kwaliteit en bedrijfsvoering.
3. *Samenwerken en kruisbestuiving*
   Door samenwerkingen te stimuleren tussen verenigingen, stichtingen, makers en initiatiefnemers onderling én tussen cultuur en andere domeinen kan cultuur (verder) verankerd worden in de samenleving.
4. *Ruimte voor makers, professionals en cultureel ondernemerschap*
   Traditionele cultuurvormen gaan hand in hand met ruimte voor (jonge) makers en nieuwe vormen om cultuur te organiseren.
5. *Erfgoed als DNA van Valkenburg*
   We willen ons erfgoed (materieel en immaterieel) onder de aandacht brengen van inwoners en bezoekers vanuit de inzet op beleefbaarheid en een historie die we samen koesteren.

Na vaststelling van het cultuurbeleid door de raad in oktober 2025 zijn we aan de slag gegaan met het uitvoeringsprogramma 2025 – 2028. Zo hebben we in maart 2026 een cultuurcoach aangenomen voor een periode van drie jaar die volop bezig is met het leggen van verbindingen. Daarnaast hebben we twee nieuwe subsidieregelingen ontwikkeld voor cultuur en gaan we aan de slag met het opstellen van beleid voor kunstwerken in de openbare ruimte. Ook hebben we een slag geslagen op het gebied van het beleefbaar maken van ons erfgoed door het ontwikkelen van twee nieuwe Via Belgica wandelroutes, de ontwikkeling van een derde Archeo Route punt en deelname aan de Open Monumentendagen.

In het kader van de bevindingen van het onderzoeksrapport 'Bezwaard Verleden: Ontrechting en rechtsherstel van Joodse inwoners in de gemeenten Valkenburg – Houthem en Berg en Terblijt' is er een nieuwe herdenkingsplaquette vervaardigd en geplaatst op de Joodse begraafplaats Cauberg met hierop alle namen van de Joodse inwoners die vermoord zijn door de Nazi's in de Tweede Wereldoorlog.

In 2027 gaan we verder aan de slag met het uitvoeringsprogramma van het cultuurbeleid. Zo zal het beleid voor kunstwerken in de openbare ruimte ter besluitvorming voorgelegd worden in de eerste helft van 2027. Ook het uitwerken van een Canon van Valkenburg staat gepland. Begin 2027 zal de Inspiratiedag plaatsvinden voor verenigingen, stichtingen en andere stakeholders binnen het culturele veld. Eind 2027 gaan we starten met een tussentijdse evaluatie van het cultuurbeleid en het uitvoeringsprogramma om te bekijken waar we staan en of de gewenste resultaten behaald zijn. De cultuurcoach is reeds volop bezig met het leggen van verbindingen en ook in 2027 zal dit doorgezet worden.

Thema 3: Cultureel erfgoed

Wat willen we bereiken?

Mergelfonds als stimuleringsfonds voor de restauratie en instandhouding van mergelbouw

In 2026 werd de reikwijdte van het Mergelfonds onderzocht. Hiervoor werd door de raad eenmalig € 50.000 ter beschikking gesteld. Afgaande op het aantal aanvragen en toegekende subsidies in 2026 is het advies om het Mergelfonds vanaf 1 januari 2027 structureel te maken. In paragraaf 1.3 van deze begroting wordt uw raad hiertoe een voorstel gedaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Mergelfonds als stimuleringsfonds voor de restauratie en instandhouding van mergelbouw

Om de doelstellingen van het Mergelfonds te laten landen bij de inwoners van Valkenburg aan de Geul worden er informatiemomenten georganiseerd en zal via de gebruikelijke media de werking van het fonds worden uitgelegd.

Toekomst Valkenburgergroeve (Gemeentegrot)

De exploitatie van de Valkenburgergroeve (de Gemeentegrot) door de Polfermolen BV bestaat momenteel uit twee onderdelen, te weten de rondleidingen jaarrond en de kerstmarkt (door de gemeente zelf). De gemeente onderzoekt of de totale exploitatie van de Gemeentegrot overgedragen kan worden aan één marktpartij of dat er wellicht andere vormen van beheer vs. exploitatie mogelijk zijn. Om te voorkomen dat de exploitatie zich uitsluitend richt op bezoekersaantallen en ticketverkoop, acht de gemeente wetenschappelijke kwaliteitsborging essentieel. Daarom wordt gezocht naar een beheer- en exploitatievorm die de unieke mergelgroeve publiekelijk toegankelijk houdt, maar ook aansluit bij de integrale waarden van de groeve als erfgoedsite en natuurreservaat. Daarvoor is in 2026 een marktconsultatie uitgevoerd, die waardevolle informatie heeft opgeleverd. In 2027 staat een uitgebreid aanbestedingsproces op de planning om dit naar de markt te brengen.

Erfgoed in het cultuurbeleid

Materieel en immaterieel erfgoed zijn tevens meegenomen in het cultuurbeleid. Het erfgoed in de gemeente kan fungeren als publiekstrekker voor bezoekers maar biedt ook een bijzondere leefomgeving voor onze inwoners. Om het DNA van Valkenburg aan de Geul meer uit te dragen, zetten we in op het beleefbaar maken van ons erfgoed. We stimuleren het vertellen van de verhalen achter het erfgoed zodat het statische karakter verdwijnt en historie tot leven wordt gewekt.

Zoals hierboven reeds genoemd zijn er in 2026 twee nieuwe Via Belgica wandelroutes gelanceerd, waarbij Titus Tertinius van Villa Ravensbosch wandelaars meeneemt door Romeins Valkenburg. Er is een nieuw Archeo Route punt ontwikkeld met als onderwerp de historische ontwikkeling van de binnenstad en we nemen weer deel aan de Open Monumentendagen. Tenslotte bevinden we ons tevens in de oriënterende fase van het ontwikkelen van een historische canon van Valkenburg.

Thema 4: Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Uitvoering groenbeleidsplan

Op 3 april 2023 heeft de gemeenteraad het groenbeleidsplan vastgesteld. Tevens is er vanaf 2024 structureel een bedrag van € 200.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering. Hiermee worden de onderzoeken en investeringen gedekt die voortkomen uit het uitvoeringsprogramma van het groenbeleidsplan.

Mochten er vanuit deze uitvoeringsprojecten structurele consequenties voor onderhoudsbudgetten volgen, dan worden deze jaarlijks via de Planning&Control-cyclus separaat aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

De volgende projecten worden in 2027 vanuit het groenbeleidsplan opgepakt:

- In 2026 is voor de gehele gemeente de kwaliteit van de bestaande beplantingen in beeld gebracht. Van hieruit wordt een maatregelenplan opgesteld waarbij we integraal afstemmen met reconstructie van riolering en wegen. Bij deze inventarisatie zijn ook locaties in beeld gebracht waar zinloze verharding aanwezig is. Voor deze locaties zullen we samen vanuit de verschillende beleidsvelden een passende nieuwe invulling verzorgen;
- Ook is in 2026 voor de gehele gemeente voor de wegen in het buitengebied een bomenplan opgesteld. Dit bomenplan zal nader uitgewerkt worden waarbij de eigendomsverhouding een belangrijke rol speelt. In de praktijk blijkt regelmatig dat de bermen smaller zijn dan kadastraal begrensd. Beoogd wordt om de bermen dusdanig in te richten dat deze de juiste afmetingen hebben t.o.v. kadastraal perceel;
- Samen met de andere Heuvelland-gemeenten en Bocage landschap is met 50% subsidie van de Regiodeal het project “Zuid-Limburg verbonden door Landschapselementen” gestart welke in 2027 wordt opgeleverd. Als de uitkomst positief is, dan zullen landschapselementen worden aangelegd op agrarische grond;
- We stimuleren het vergroenen van voortuinen en geveltuinen door heel de gemeente. Voor de geveltuinen stellen we jaarlijks middelen beschikbaar vanuit het groenbeleidsplan. Voor het vergroenen van voortuinen brengen we samen met andere Limburgse gemeenten de mogelijkheden in kaart;
- Bij weg- en of rioolvernieuwingsprojecten kijken we naar de aanwezige beplanting of deze behouden of vervangen wordt conform het groenbeleidsplan.
- In het landelijke gebied ondersteunen we projecten van Natuurkracht om op natuurlijke wijze water vast te houden en behoud en herstel van kleine landschapselementen.

Vergroeningslocaties – beheer en onderhoud na overdracht aan gemeente

Vanaf 2027 komt het beheer en onderhoud van de vergroeningslocaties over van de aannemer naar de gemeente. De reguliere onderhoudswerkzaamheden zullen ondergebracht worden in de lopende ontzorgingscontracten aangaande Onderhoud Openbaar Groen en Afval en Reiniging. Het water geven aan de beplanting zal, indien noodzakelijk, worden uitgevoerd door de buitendienst.

In aanloop naar 2027 is geïnventariseerd wat noodzakelijk is aan capaciteit en materieel van de buitendienst, alsook wat de bijhorende kosten zijn van mogelijke investeringen om de werkzaamheden rondom watergeven zo efficiënt mogelijk uit te voeren. Het structureel benodigd budget voor beheer en onderhoud is voorzien met het vaststellen van het groenbeleidsplan. Het benodigde materieel voor efficiënt watergeven is voorzien in de inhaalslag tractie buitendienst, zoals aangekondigd in de kadernota.

Speelruimteplan - Visie voor speelplekken in de openbare ruimte

Begin 2025 is gestart met het invulling geven aan het meerjaren uitvoeringsplan, behorende bij het in 2024 vastgestelde Speelruimteplan. Inmiddels zijn de eerste speeltuinen heringericht: in 2025 de speeltuin aan de Mauritiussingel (Schin op Geul) en de speeltuin naast de basisschool aan de Schoolstraat (Sibbe) en in 2026 de speeltuin aan de Nachtegaalstraat (Vilt), de speeltuin Beckerswei (Sibbe), de speeltuin Valkenburgerstraat (Berg), de nieuwe speeltuin SKC Berg en de speeltuin aan Op de Dries. Medio 2026 zijn tevens de voorbereidingen gestart voor de speeltuinen aan de Casimir Ubaghslaan (Broekhem Noord), Lindenstraat (Terblijt), Keizershof (Berg), Sillebeekstraat (Hekerbeek) en aan de parkeer-/ picknickplaats Gerendal (Schin op Geul). In 2027 zijn wij voornemens tot herinrichting van deze plekken.

Openluchttheater

In 2026 is gewerkt aan het opstellen van een ontwerp maatwerk omgevingsvergunning met een maximum aan het aantal optredens met versterkte muziek per jaar. Op basis van verschillende onderzoeken en 2 omgevingsdialogen met het Openluchttheater en omwonenden is een 'Goede onderbouwing voor de Fysieke Leefomgeving' opgesteld, wat ten grondslag ligt aan de maatwerk omgevingsvergunning. De ontwerp maatwerk omgevingsvergunning zal in het najaar van 2026 ter inzage worden gelegd. Na bestudering van de zienswijzen zal de definitieve vergunning worden opgesteld.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
4.1	Niet-sporters	% aantal inwoners	2024	46,4	42,5	Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Sport, Cultuur en Recreatie *(bedragen in duizenden euro's)*

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	198	0	-198
5.2 Sportaccommodaties	2.173	122	-2.051
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	669	0	-669
5.4 Musea	127	39	-88
5.5 Cultureel erfgoed	580	136	-444
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.160	1.583	-2.577
Totaal programma	**7.907**	**1.880**	**-6.027**

2.5 Programma Onderwijs

Omschrijving van het programma

Het programma onderwijs gaat over het volwaardig meedoen van jong tot oud. De in dit programma beschreven doelen en projecten sluiten aan bij de twee opgaven voor het sociaal domein om te komen tot een sterke en toegankelijke sociale basis en om te bevorderen dat iedereen op eigen wijze meedoet.

In een snel veranderende samenleving is het van belang dat iedereen, van jong tot oud, de mogelijkheid geboden krijgt om zich te blijven ontwikkelen. Iedereen heeft het recht om te leren, zich optimaal te ontwikkelen en volwaardig mee te doen in de samenleving. Dit geldt ook voor mensen met een beperking of mensen die (soms tijdelijk) wat meer zorg nodig hebben.

Om deel te kunnen nemen aan de maatschappij moeten taal, rekenen en digitale vaardigheden geen obstakel vormen, maar juist kansen bieden. Het goed genoeg kunnen spreken, lezen en schrijven van de Nederlandse taal vergroot de kans op het vinden van een passende baan, het maken van gezondere keuzes, het creëren van een stabiele financiële basis en het vergemakkelijkt de omgang met anderen.

Het onvoldoende beheersen van deze basisvaardigheden leidt tot achterstanden die vaak van generatie op generatie worden overgedragen. Om deze vicieuze cirkel te doorbreken is een (gezins-)gerichte aanpak en gezamenlijke inspanning nodig. Een van de factoren is het verbeteren van basisvaardigheden, maar er zijn nog meer factoren die meespelen zoals het bevorderen van financiële bestaanszekerheid.

De activiteiten vanuit het programma Onderwijs worden ingezet in samenhang met andere activiteiten, programma's en initiatieven binnen het Sociaal Domein, zoals bijvoorbeeld armoedebestrijding.

Wat willen we bereiken?

- We bieden jeugdigen (van 0 tot 23 jaar) gelijke kansen op het gebied van voorschoolse voorzieningen, onderwijs en naschoolse activiteiten. Ieder kind moet zich optimaal kunnen ontwikkelen in een kansrijke, veilige en stimulerende omgeving. Hierbij hebben we extra oog voor de kinderen in achterstandssituaties en geven hun, indien nodig, extra ondersteuning;
- We bevorderen inclusie en gaan segregatie tegen;
- We streven ernaar dat zoveel mogelijk jongeren de school verlaten met een passend vervolgtraject, binnen het onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma en/of startkwalificatie;
- We zetten in het op verbeteren van (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen;
- We realiseren gezonde, veilige en toekomstbestendige onderwijshuisvesting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Huisvesting Mgr. Hanssen

Mgr. Hanssen geeft speciaal onderwijs en specifieke ambulante begeleiding aan dove en slechthorende kinderen en aan kinderen met een taalontwikkelingsstoornis. Het ministerie van OCW heeft toestemming verleend voor het per 1 augustus 2024 realiseren van een nevenvestiging van Mgr. Hanssen in onze gemeente. Dit betekent dat onze gemeente verantwoordelijk is geworden voor het huisvesten van de nevenvestiging van Mgr. Hanssen. Mgr. Hanssen heeft momenteel tijdelijke huisvesting, maar geen huisvesting voor de lange termijn. Er zal onderzocht worden of, per wanneer en waar permanente huisvesting gerealiseerd kan worden.

Huisvesting basisschool Heilig Hart Sibbe

In 2027 komt basisschool Heilig Hart Sibbe 40 jaar na de laatste uitbreiding/renovatie van het schoolgebouw in aanmerking voor renovatie of nieuwbouw. Omdat naar verwachting het leerlingenaantal van Heilig Hart de komende jaren rond de opheffingsnorm van 72 leerlingen schommelt, zijn er gesprekken gevoerd met schoolbestuur INNOVO hoe het leerlingenaantal in stand kan worden gehouden en de school toekomstbestendig kan blijven. Naar verwachting dient INNOVO in 2027 een aanvraag in voor bekostiging van nieuwbouw of renovatie en volgt er in 2027 een besluit over de toekomst en de huisvesting.

Nieuw Integraal huisvestingsplan (IHP)

Het laatste IHP dateert uit 2019. Met de afronding van de nieuwbouw voor SKC Berg, de (tijdelijke) vestiging van de Mgr. Hanssen in de gemeente en de verwachte nieuwbouw/renovatie voor basisschool Heilig Hart is er een nieuw huisvestingsplan nodig. Tevens wordt het met de Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting een verplichting voor gemeenten eens in de vier jaar een IHP op te stellen.

Nieuw onderwijsachterstandenbeleid

Het is de intentie het Onderwijsachterstandenbeleid 2024-2026 met een jaar te verlengen. In 2027 zal er een nieuw beleidsplan voor de periode vanaf 2028 opgesteld worden.

Nieuwe aanbesteding leerlingenvervoer

Het huidige contract voor het leerlingenvervoer voor de zestien Zuid-Limburgse gemeenten loopt af op 1 augustus 2028. Vanaf die datum moet een nieuw vervoerscontract en een nieuwe vervoersvorm operationeel zijn. Daarom is er in regionaal verband gestart met de voorbereiding van het aanbestedingstraject. De aanbesteding zal in juli 2027 gepubliceerd worden.

Leerplicht en Wet van school naar duurzaam werk (WSDW)

Met de invoering van de WSDW hebben gemeenten meer taken gekregen op het gebied van leerplicht, het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het begeleiden van jongeren terug naar school of naar werk of participatie. Om de taken die voortvloeien uit de WSDW en het regionaal programma Van School naar Duurzaam Werk Zuid-Limburg 2026–2029 uit te voeren, zullen er in regionaal verband meer fte ingezet worden. Omdat er momenteel nog onderzocht wordt hoe de extra kosten beperkt kunnen worden, is de inschatting van de kosten nu nog onzeker.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
5.1	Absoluut verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2025	3,6	7,4	DUO/Ingrado
5.2	Relatief verzuim	aantal per 1.000 leerlingen	2025	16	28	DUO/Ingrado
5.3	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	% totaal aantal leerlingen 12-23 jaar	2025	1,5	2,3	DUO/Ingrado

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Onderwijs

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	65	0	-65
4.2 Onderwijshuisvesting	810	0	-810
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.214	484	-730
5.6 Media	552	16	-536
Totaal programma	**2.641**	**500**	**-2.141**

2.6 Programma Sociaal Domein

Omschrijving van het programma

Het programma sociaal domein gaat over alle ondersteuning en zorg waar wij als gemeente in meer of mindere mate bij betrokken zijn of waarvoor wij aan de lat staan om iedere inwoner van Valkenburg aan de Geul een veilige en gezonde omgeving te bieden met voldoende mogelijkheden om naar vermogen mee te doen. Iedereen telt mee en niemand staat buitenspel! Onze gemeente richt zich vooral op zelfredzaamheid en participatie van inwoners, op versterking van informele netwerken en een goede afstemming van maatschappelijke organisaties op behoeftes en vragen van burgers. Pas als inwoners niet op eigen kracht of door middel van hun netwerk in hun vraag naar ondersteuning kunnen voorzien volgt maatwerkondersteuning. Met alle activiteiten en projecten die aan de orde komen in het programma sociaal domein leveren wij een bijdrage aan de twee opgaven voor het sociaal domein:

1. Valkenburg aan de Geul is een gemeente met een sterke en toegankelijke sociale basis waar inwoners gezond en prettig samenleven en naar elkaar omkijken;
2. In Valkenburg aan de Geul leveren we tijdig zorg en ondersteuning aan kwetsbare inwoners, zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig, en doet iedereen op eigen wijze mee.

Wij leveren ondersteuning en zorg op een drietal niveaus, namelijk in de lokale sociale basis, lichte ondersteuning en maatwerkvoorzieningen, en op verschillende terreinen. Op het gebied van de Jeugdwet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Participatiewet en de Nieuwe Wet Inburgering zijn vanuit Valkenburg aan de Geul de toegang en de uitvoering van de maatwerkvoorzieningen uitbesteed aan de gemeente Maastricht.

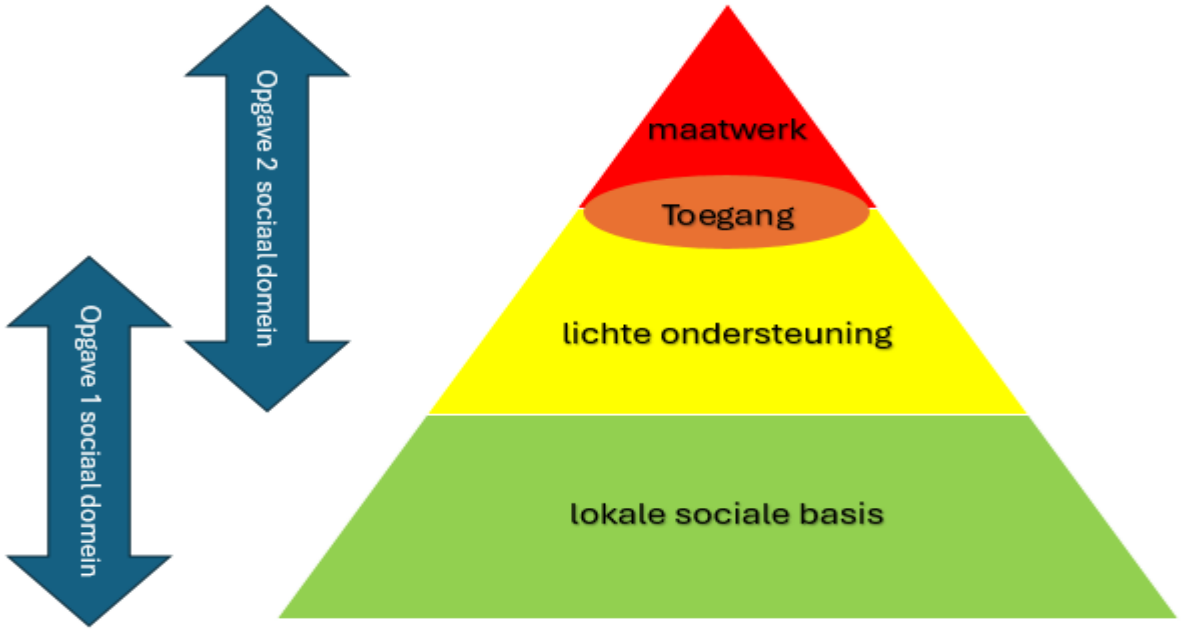

Het sociaal domein staat in deze afbeelding schematisch weergegeven. Een driehoek die beoogt duidelijk te maken dat hoe dichter je de top van de driehoek nadert, hoe minder mensen het betreft en hoe zwaarder en specialistischer de ondersteuning/zorg voor onze inwoners. Kijken we naar onze uitgaven, dan moeten we de driehoek omdraaien: aan die weinige inwoners in de top van de driehoek wordt het meeste geld besteed. Opgave 1 voor het sociaal domein gaat over de sociale basis en heeft dan ook met name betrekking op het groene deel van de piramide: de sociale basis, en in iets mindere mate op het gele deel: de lichte ondersteuning. Opgave 2 voor het sociaal domein gaat over het leveren van zorg en ondersteuning op het juiste niveau en met de juiste

intensiteit. Deze opgave heeft betrekking op het gele deel van de piramide: de lichte ondersteuning en op het rode deel: maatwerk. De toegang (oranje) bepaalt per casus wat zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig inhoudt.

Het begrotingsprogramma sociaal domein geeft invulling aan de twee opgaves voor het sociaal domein en de uitwerking van het programma volgt de opbouw van de piramide. We beginnen met de activiteiten in de lokale sociale basis (basisaanbod), hiervan kan iedereen zonder indicatie gebruik maken, en gaan via de lichte ondersteuning naar de maatwerkvoorzieningen. In deze begroting is voor het eerst de wijkaanpak Broekhem – Noord opgenomen. Deze wijkaanpak raakt meerdere programma's en speelt zich voor wat betreft het sociaal domein af op alle 3 de niveaus van de piramide. Er is echter voor gekozen om de wijkaanpak op te nemen onder het kopje ‘lokale sociale basis’ van het sociaal domein.

Daar waar nodig of waar het meerwaarde oplevert, worden de activiteiten in dit programma vormgegeven in samenhang en afstemming met het programma Onderwijs en het programma Sport, Cultuur en Recreatie.

Wat willen we bereiken?

We stellen onszelf de volgende doelen:

- Sociale basis: we streven naar een breder formeel en informeel basisaanbod op basis van de behoeften van de inwoners per wijk en meer gebruik ervan;
- WMO: we zetten in op het vergroten van de zelfredzaamheid van onze inwoners door vanuit de WMO maatwerkvoorzieningen in te zetten aanvullend op het basisaanbod;
- Jeugd: Het percentage jeugdzorggebruik tot 23 jaar willen we gelijk krijgen en houden aan het nationaal jeugdzorggebruik, waarbij we de landelijke trend volgen. Dit is nadrukkelijk niet gericht op bezuinigen, maar op het inzetten van de meest passende zorg door het voorliggend veld te versterken;
- Armoede en schulden: Meer inwoners met (dreigende) financiële problemen zijn bekend met en maken gebruik van het (basis- en maatwerk) hulpaanbod in de gemeente;
- Participatie en Inburgering: Meer inwoners, inclusief nieuwkomers, doen volwaardig mee in de samenleving.

Niveau 1: Lokale sociale basis

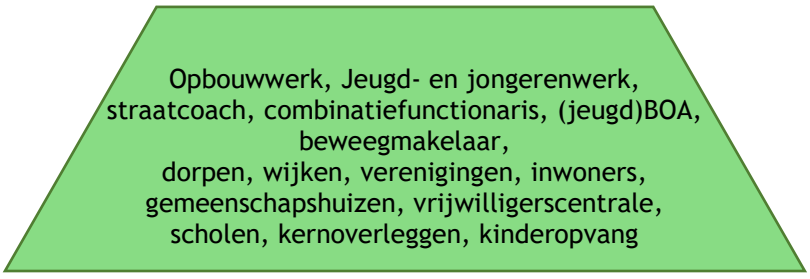

De lokale basis is hét terrein van onze inwoners. De regie ligt bij de inwoners en de gemeente creëert hiervoor de benodigde randvoorwaarden. De lokale basis dat zijn onze inwoners, de dorpen en wijken die zich op verschillende manieren organiseren. Vaak informeel, soms formeel in verenigingen. Ook gemeentelijke of door de gemeente ingezette professionals opereren in de lokale basis.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen paraplu nota sociaal domein

In het coalitieakkoord ‘Valkenburg aan de Geul voert uit: samen bouwen aan morgen’ zijn voor de komende coalitieperiode voor het sociaal domein twee omvangrijke en voor de toekomst richtinggevende ontwikkelingen opgenomen. We starten in 2027 met het opstellen van een paraplu nota over het sociaal domein als instrument om koers te houden. Vervolgens voeren we vanaf 2028 een onderzoek uit naar (de tevredenheid over) het functioneren van de uitbesteding van de uitvoering van het sociaal domein aan de gemeente Maastricht/Sociale Zaken Maastricht Heuvelland (SZMH). De paraplu nota vormt een randvoorwaardelijke denkrichting voor het onderzoek en wordt dus logischerwijs als eerste opgepakt. Dat betekent dat we eerst gaan opschrijven wat we willen en moeten en vervolgens toetsen we of de bestaande methode passend is of dat er mogelijk een

aanpassing nodig is. Het streven is om eind 2027 besluitvorming door uw raad te laten plaatsvinden over de paraplu nota sociaal domein. Om het proces van de totstandkoming van de paraplu nota in gang te kunnen zetten, is een bedrag benodigd van € 125.000 voor personele capaciteit en werkbudget. Hiertoe doen wij u raad een voorstel in paragraaf 1.3 van deze programmabegroting.

Buurtgezinnen

In de raadsvergadering van 3 juni 2024 stemde uw raad in met de Proeftuin Buurtgezinnen. Buurtgezinnen zoekt voor overbelaste gezinnen een steungezin in de buurt. Deze proeftuin voor een periode van 2 jaar is uitgevoerd door stichting Buurtgezinnen en bekostigd uit de egalisatiereserve sociaal domein. De proef is succesvol verlopen en voorgesteld wordt om dit structureel op te nemen in onze aanpak. Hiertoe doen wij u raad een voorstel in paragraaf 1.3 van deze programmabegroting.

Wijkaanpak Valkenburg

Op 15 december 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met het plan van aanpak wijkaanpak Valkenburg en de start van fase 2: ontwerpfase. In dit plan van aanpak zijn de ambities en doelen opgenomen om te werken aan een integrale versterking op het gebied van veiligheid, sociaal en fysiek in de buurten Broekhem Noord, Broekhem Zuid, de Hekerbeek en industrieterrein de Valkenberg. Ook staan in dit plan van aanpak concrete resultaatafspraken en projecten die worden opgepakt in het komende jaar. Samen met partners als Envida, Trajekt, Wonen Zuid, Kom Leren, MIK kinderopvang en inwoners wordt in 2027 gewerkt aan een uitvoeringsprogramma met concrete projecten voor de periode 2027-2030. Dit uitvoeringsprogramma zal leiden tot een separaat voorstel aan de gemeenteraad voor de periode 2027-2030 en een samenwerkingsovereenkomst met partijen voor de komende 3 jaar. Ook zal worden gewerkt aan de programmaorganisatie, communicatiestrategie en data- en monitoring van de ambitie en doelen. Projecten die onder andere zijn opgepakt zijn het realiseren van een tijdelijk huis van de buurt in Broekhem Noord, het starten van een potentiestudie naar een definitieve locatie en het inrichten van het nieuwe burenpakket. Ook zijn er in de buurten werkgroepen met inwoners gestart die hebben geleid tot de oprichting van nieuwe buurtinitiatieven en buurtverenigingen

Start bouwvoorbereidingsfase Polfermolen 3.0 'Sociaal-culturele hotspot'

Bij de kadernota 2026 zijn door uw raad middelen vrijgemaakt om een integraal projectmanager aan te trekken om uitvoering te geven aan het door uw raad genomen besluit om de Polfermolen te transformeren tot sociaal-culturele hotspot. De volgende fase van het project is de bouwvoorbereidingsfase. De volgende concrete resultaten worden tenminste verwacht aan het einde van deze fase:

- Eindrapport/fasedocument bouwvoorbereidingsfase Polfermolen 3.0, waarin alle resultaten van de uitwerkingen samengevat zijn neergelegd. Dit document is bedoeld voor besluitvorming door college en raad;
- Start renovatie;
- Realisatieovereenkomst met alle gebruikers;
- Een succesvol doorlopen aanbesteding en een contract voor toekomstig beheer en exploitatie.

De bouwvoorbereidingsfase duurt naar verwachting zo`n 2 jaar. In 2027 zullen de nodige werkzaamheden worden gepland en uitgevoerd.

Uitvoeren beleid gemeenschapshuizen en gemeenschapsvoorzieningen

We werken met de besturen en de externe partners van de gemeenschapshuizen, onze partnerorganisaties en bewoners aan de ontwikkeling van sociale programma's in de verschillende kernen in onze gemeente. De besturen van de gemeenschapshuizen voeren werkzaamheden uit de meerjarenonderhoudsplannen uit. Dit is onderdeel van de afspraken die zijn gemaakt met betrekking tot de sociale programma's in de diverse gemeenschapshuizen. De besturen verantwoorden de uitgevoerde werkzaamheden voor het subsidiejaar 2026. We stoppen met de

jaarlijkse subsidieplafonds per gemeenschapshuis en gaan over tot een totale subsidiepot tot het eind van de subsidieregeling. De subsidieregeling is hierop aangepast.

Ongehinderd en Lokale Inclusie Agenda

De inzet van 'Ongehinderd' maakt deel uit van de Lokale Inclusie Agenda (LIA). Omdat er sprake is van een langere looptijd van de LIA (tot 2030) is besloten om halverwege een evaluatiepunt in te voeren. Deze evaluatie vindt plaats in de tweede helft van 2026. Het doel van de evaluatie is het toetsen van de voortgang van de speerpunten in deze LIA. Daarnaast zal er in de evaluatie ook vooruit worden gekeken naar welke vervolgacties kunnen worden toegevoegd aan de LIA (2027 – 2030). Hierbij kan gedacht worden aan het toevoegen van een uitgebreider aanbod van cursussen (waarbij ook de inzichten kunnen worden meegenomen van dementie-vriendelijke gemeente), de uitkomsten van de evaluatie van de MKB vriendelijke route in samenwerking met Ongehinderd of een verdere uitwerking van de fysieke toegankelijkheidsmaatregelen. De evaluatie van de LIA en het plan van aanpak voor 2027 – 2030 zullen in Q1 2027 aan uw raad worden voorgelegd.

Evaluatie en actualisatie Burgerkrachtbeleid

We werken aan een actualisatie van ons Burgerkrachtbeleid. Dit betekent dat we het bestaande beleid en de bestaande subsidieregeling evalueren en daar waar nodig aanpassen. Wij streven naar een subsidieregeling die laagdrempeliger en eenvoudiger is voor onze inwoners, met als doel dat meer inwoners er gebruik van gaan maken. Daarnaast stellen we een plan op om het beleid en de regeling beter onder de aandacht te brengen. Dit doen we in samenspraak met onze sociale partners.

Niveau 2: Lichte ondersteuning

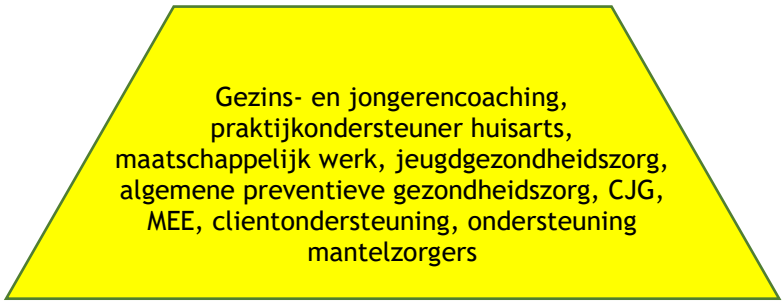

Het gros van onze inwoners kan het prima zelf af. Zelf en ondersteund door familie, vrienden of buren. Het gros, niet allemaal. Soms hebben mensen het tijdelijk even lastig en is er niemand in de directe omgeving die kan ondersteunen en is de ondersteuning nodig van een professional. Iemand die je helpt zodat je het weer zelf in je eigen omgeving af kunt. Lichte ondersteuning bij problemen en moeilijkheden die onze inwoners kunnen ondervinden in hun leven. Vrij toegankelijke ondersteuning bij opgroeien, opvoeden en andere uitdagingen in het leven. De gemeente zorgt ervoor dat deze lichte ondersteuning beschikbaar is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verordening jeugdhulp

In 2027 zal de verordening jeugdhulp worden geëvalueerd en waar nodig aangepast. Bij de aanpassing zal rekening worden gehouden met relevante jurisprudentie en met de ervaringen van betrokkenen uit de praktijk. Op deze manier wordt gezorgd dat de verordening aan blijft sluiten bij de uitvoeringspraktijk en bij de geldende wet- en regelgeving. De voorgestelde wijzigingen worden in 2027 ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

Jongerenparticipatie

In 2027 zal worden ingezet op het versterken en structureel vormgeven van jongerenparticipatie binnen de gemeente. Er zal gekeken worden naar de oprichting van een kinderraad en het aanstellen van een kinderburgemeester, zoals beschreven in het coalitieakkoord bij het onderdeel 'samen besturen'. Er wordt daarnaast ook breder onderzocht op welke manier jongerenparticipatie een passende en duurzame plek kan krijgen binnen het lokale beleid en de gemeentelijke organisatie. Daarbij zal worden gekeken naar verschillende vormen van participatie en de wijze waarop jongeren op een betekenisvolle manier kunnen worden betrokken bij onderwerpen die hen aangaan. Aan het begin van dit proces zullen de beoogde doelen van de jongerenparticipatie als eerste worden vastgesteld. Op basis van het onderzoek en de geformuleerde doelen zal worden bepaald op welke manier jongerenparticipatie een plek zal krijgen.

Niveau 3: Maatwerkvoorzieningen

Mocht uit de indicatie door de toegang blijken dat iemand maatwerkondersteuning nodig heeft dan moet de ondersteuning zo snel, efficiënt, effectief, doelmatig, goedkoop en klantvriendelijk als mogelijk worden ingezet. De gemeente zorgt voor het beschikbaar hebben van voldoende aanbod, zowel kwalitatief als kwantitatief, van diverse vormen van ondersteuning, hulp en zorg.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanbesteding jeugdhulp met verblijf

In 2027 wordt in de jeugdregio Zuid – Limburg een segment overstijgende aanbesteding gedaan voor de jeugdhulp met verblijf. Specifiek betreft het crisiszorg, klinische behandeling (GIK-J) en woonvormen. De beoogde ingangsdatum van het basiscontract was 1 januari 2027, maar deze is verplaatst naar 1 januari 2028. De vertraging is ontstaan doordat eerst de continuïteit van de bestaande jeugdhulp moest worden geborgd. Voor de segmenten crisis en GIK-J zijn tijdelijke overbruggingsafspraken gemaakt. Ook is tegelijk de nieuwe aanbesteding breder opgezet, waarbij verschillende vormen van verblijf en crisiszorg gezamenlijk worden ingekocht. Daarnaast wordt er gestreefd naar een extra kwaliteitsslag door bijvoorbeeld het aantal jeugdigen in een leefhuis terug te brengen. Het kost zorgaanbieders tijd om dit te organiseren. Dit alles vraagt ook om veel afstemming tussen de gemeenten van de jeugdhulpregio en de betrokken zorgaanbieders.

Regionaal en lokaal beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2028-2030

Naar aanleiding van de evaluatie van het regionale Wmo-beleidsplan 2023–2026 worden de bevindingen en aanbevelingen uitgewerkt en vertaald naar het nieuwe regionale Wmo-beleidsplan 2028–2030. De evaluatie biedt inzicht in de doeltreffendheid en doelmatigheid van het huidige beleid, de meerwaarde van de regionale samenwerking en de aandachtspunten voor de komende beleidsperiode.

De regionale samenwerking vormt een structurele basis voor het gezamenlijk oppakken van Wmo-vraagstukken waarbij regionale afstemming en samenwerking meerwaarde bieden. Vanuit dit regionale kader wordt ruimte behouden voor gemeenten om eigen lokale beleidskeuzes te maken en deze te vertalen naar de specifieke behoeften, ontwikkelingen en prioriteiten binnen de eigen gemeente. De uitkomsten van de regionale evaluatie worden gebruikt als input voor het opstellen van het lokale Wmo-beleid, waarbij de verbinding tussen regionale samenwerking en lokale aandachtspunten centraal staat.

Uitvoeringsplan Zicht op thuis 2027-2029

Op het gebied van Beschermd Thuis en beschermd wonen wordt de focus de komende periode gelegd op Wonen Eerst. Wonen Eerst richt zich op het bieden van een stabiele en passende woonplek aan inwoners die ondersteuning nodig hebben, waaronder inwoners met een behoefte aan beschermd wonen of begeleiding naar meer zelfstandig wonen. Vanuit deze woonbasis wordt passende ondersteuning ingezet gericht op herstel, zelfredzaamheid en participatie. Oorspronkelijk was het de bedoeling om een nieuw regionaal beleidsplan Zicht op Thuis op te stellen. Omdat de uitgangspunten voor de beweging naar Wonen Eerst reeds zijn opgenomen in het bestaande beleidsplan kiezen we er nu echter niet voor een nieuw regionaal beleidsplan op te stellen, maar de focus te verleggen naar een versterkt uitvoeringsplan voor de periode 2027–2029, waarin concrete doelen, acties en randvoorwaarden voor de implementatie van Wonen Eerst worden uitgewerkt. Hierbij wordt de samenhang met de ontwikkeling van Beschermd Thuis en beschermd wonen verder versterkt, waarbij passende huisvesting en ondersteuning centraal staan.
De komende periode wordt ingezet op het verder ontwikkelen van de regionale samenwerking, het onderzoeken van de benodigde stappen voor de implementatie van Wonen Eerst en het versterken van de verbinding tussen het sociaal (Wmo) en fysiek domein (Wet versterking regie Volkshuisvesting).

De resultaten van de ETHOS-telling worden betrokken bij de verdere uitwerking van het uitvoeringsplan, zodat de aanpak aansluit bij de actuele omvang en aard van de opgaven. Daarnaast worden de regionale afspraken en financiële kaders waar nodig aangepast aan de ontwikkelingen rondom Beschermd Thuis. Het uitvoeringsplan vormt daarmee de basis voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van het beleid rondom wonen, ondersteuning en zorg.

Pilot Reablement binnen de huishoudelijke hulp

In 2027 starten wij, samen met de gemeente Maastricht, een pilot Reablement binnen de huishoudelijke hulp. Met deze aanpak ondersteunen we inwoners om zoveel mogelijk zelf te blijven doen en de eigen regie te behouden. De nadruk ligt op het versterken van zelfredzaamheid en het benutten van de mogelijkheden van inwoners, in plaats van het overnemen van taken. Reablement betekent nadrukkelijk niet dat inwoners het zelf moeten uitzoeken of zonder passende ondersteuning komen te staan. Waar nodig blijft ondersteuning uiteraard beschikbaar. Wel wordt, waar dit verantwoord en haalbaar is, een beroep gedaan op wat inwoners zelf (weer) kunnen of met beperkte ondersteuning kunnen leren. Zo worden inwoners gestimuleerd hun zelfstandigheid te behouden of te vergroten.

Medewerkers van de betrokken zorgaanbieders worden hiervoor getraind in de Reablement-methodiek, zodat zij inwoners op een coachende en activerende wijze kunnen begeleiden. Voor de uitvoering van de pilot en de scholing van de betrokken medewerkers zijn middelen beschikbaar vanuit het Deltaplan (IZA transformatieplan). Hiermee wordt geïnvesteerd in een toekomstbestendige vorm van ondersteuning die bijdraagt aan meer zelfstandigheid, een hogere kwaliteit van leven en een duurzame inzet van de huishoudelijke hulp.

Uitvoeringsplan armoede, schuldhulpverlening en vroegsignalering 2027 - 2028

Eind 2026 vindt een tussentijdse evaluatie plaats van het beleidsplan armoede, schuldhulpverlening en vroegsignalering 2024 - 2028, inclusief uitvoeringsplan 2024 – 2026. In deze evaluatie wordt gekeken naar de voortgang van het beleidsplan en bijbehorend uitvoeringsplan en wat nodig is in de resterende periode om de gestelde doelen te behalen. Op basis van deze evaluatie wordt eind 2026 een nieuw uitvoeringsplan vastgesteld voor de periode 2027 - 2028.

Start nieuw beleidsplan armoede, schuldhulpverlening en vroegsignalering 2028 - 2032

Het huidige beleidsplan armoede, schuldhulpverlening en vroegsignalering 2024 – 2028 loopt in 2028 af. In 2027 wordt een start gemaakt met het opstellen van een nieuw beleidsplan voor deze thema's. Dit doen wij samen met onze inwoners, maatschappelijke partners, de adviesraad sociaal domein en uw raad. Het beleidsplan wordt in 2028 ter vaststelling aan uw raad voorgelegd.

Aanbesteding schuldhulpverlening en vroegsignalering voor periode vanaf 2028

Schuldhulpverlening is een wettelijke taak van de gemeente op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Als gemeente hebben wij de uitvoering van schuldhulpverlening en vroegsignalering extern uitbesteed aan Verder. Het contract met Verder loopt af op 31 december 2027. Voor de dienstverlening vanaf 2028 gaan wij in 2027 aanbesteden.

Evaluatie samenwerking Volwassenenfonds Sport & Cultuur

Eind 2025 is een samenwerking met Volwassenenfonds Sport & Cultuur gestart als aanvulling op het huidige minimabeleid. De samenwerking is in eerste instantie in de vorm van een pilot aangegaan voor een periode van twee jaar, tot 31 december 2027. Dit in aanvulling op de declaratieregeling maatschappelijke participatie. Bij de start van de samenwerking is afgesproken om na twee jaar te evalueren en toe te werken naar het in stand houden van één van de twee regelingen. In 2027 gaan wij met deze evaluatie aan de slag en wordt een keuze gemaakt over de voortzetting van de regelingen.

Start Sociaal Ontwikkelbedrijf

Eind 2025 hebben de gemeenten in Maastricht – Heuvelland de koersnota Sociaal Ontwikkelbedrijf vastgesteld. Hiermee is besloten om in gezamenlijkheid een Sociaal Ontwikkelbedrijf op te richten en de bestaande infrastructuur met alle deskundigheid en kennis van de bestaande uitvoeringsorganisaties Annex, MTB en Podium24 te behouden, maar samen te voegen tot een nieuw sociaal ontwikkelbedrijf. In de toekomst is er daarmee een integrale ontwikkelinfrastructuur waarin diagnose, ontwikkeling, scholing, plaatsing en nazorg samenkomen. De huidige dienstverlening wordt doorontwikkeld en is meer dan in het verleden gericht op de individuele deelnemer, het realiseren van een inclusieve arbeidsmarkt en duurzame arbeidsparticipatie. De organisatie werkt in de totale re-integratieketen nauw samen met de eigen uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht Heuvelland, werkgevers en maatschappelijke partners. Inmiddels wordt al enige tijd hieraan gebouwd met als doel per 1 januari 2027 deels van start te kunnen gaan. In 2027 wordt de nieuwe juridische vorm van het sociaal ontwikkelbedrijf nader uitgewerkt zodat hier ook in 2027 besluitvorming over kan plaatsvinden door uw raad.

Onderzoek toekomstige inrichting Sociale Zaken Maastricht Heuvelland

In 2025 is de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Sociale Zaken Maastricht Heuvelland vastgesteld. Door de vijf deelnemende gemeenten is in gezamenlijkheid besloten om te onderzoeken hoe de samenwerking binnen SZMH toekomstbestendig kan worden ingericht en versterkt. Daarbij staat centraal welke organisatorische, bestuurlijke, technische en juridische inrichting het beste aansluit bij de opgaven van SZMH en de gewenste sturingsmogelijkheden op resultaten. Doel is het verbeteren van de sturing op resultaten, kwaliteit en doelmatigheid, het vergroten van eigenaarschap en het realiseren van een transparante en effectieve samenwerking. Daarbij wordt expliciet toegewerkt naar concrete en onderbouwde keuzes voor de toekomstige inrichting van SZMH. Dit traject wordt eind 2026 gestart en loopt door in 2027. We streven ernaar dit onderzoek en het ‘eigen’ onderzoek naar de uitvoering van het sociaal domein door de gemeente Maastricht/SZMH zoveel mogelijk met elkaar te verbinden.

Uitvoering basispakket Verslavingspreventie

Het basispakket Verslavingspreventie biedt een preventieve aanpak die zich richt op vroegsignalering, interventies voor risicogroepen, voorlichting en educatie, samenwerking en ketenzorg. Het voorkómen van verslavingen draagt bij aan het bevorderen van gezond gedrag en kan daardoor bijdragen aan een gezonde leefstijl. Dit sluit aan bij het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Mondriaan Preventie voert al geruime tijd het basispakket Verslavingspreventie uit in de Maastricht-Heuvelland gemeenten. Afgelopen jaren ontving de gemeente Maastricht hiervoor gelden vanuit het rijk. Vanaf 2026 dient elke Heuvelland gemeente een financiële bijdrage te leveren aan de gemeente Maastricht, zodat het basispakket in stand kan worden gehouden. De Heuvelland-gemeenten hebben de intentie uitgesproken om dit voor in eerste instantie het jaar

2026 op zich te nemen, onder de voorwaarde dat er een evaluatie volgt betreffende de uitvoering zodat een besluit over structurele financiering kan worden genomen. Mondriaan heeft aan de Heuvelland-gemeenten laten weten dat deze evaluatie langer op zich laat wachten en niet kan worden afgerond in 2026. In afwachting van deze evaluatie wordt voorgesteld ook voor 2027 de financiering te borgen.

Opvang Oekraïense ontheemden 2027

Met ingang van 2027 wordt de opvang van Oekraïense ontheemden bekostigd via de doelgroepflexibele regeling (DFR). Op basis van de huidige inzichten verwachten wij dat de kosten van de opvang volledig worden gedekt door Rijksmiddelen. De opvang is daarmee naar verwachting budgettair neutraal voor de gemeente. De geraamde lasten en baten zijn budgettair neutraal verwerkt binnen het programma Sociaal Domein en maken onderdeel uit van taakveld 6.1. De baten en lasten van taakveld 6.1 zijn opgenomen in een overzicht in bijlage 1 van deze programmabegroting.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
6.1	Banen	aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2025	726,7	858,8	CBS
6.2	Jongeren met een delict voor de rechter	% aantal jongeren 12-21 jaar	2023	1	1	CBS
6.3	Kinderen in uitkeringsgezin	% aantal kinderen tot 18 jaar	2024	4	6	CBS
6.4	Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking	2025	69,2	73,2	CBS
6.5	Werkloze jongeren	% aantal jongeren 16-22 jaar	2024	2	2	CBS
6.6	Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 10.000 inwoners	2025	194,3	281,2	CBS
6.7	Lopende re-integratie-voorzieningen	aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2025	169,7	217,8	CBS
6.8	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	12,7	13,7	CBS
6.9	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2025	1,2	1	CBS
6.10	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren 12-22 jaar	2023	0,5	0,3	CBS
6.11	WMO-cliënten met een maatwerk-arrangement	aantal per 10.000 inwoners	2025	990	720	CBS
6.12	Demografische druk	% van personen 20-65 jaar	2026	90	71,3	CBS

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Sociaal Domein *(bedragen in duizenden euro's)*

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.453	2.233	-2.220
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	803	0	-803
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.452	0	-1.452
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.654	0	-1.654
6.3 Inkomensregelingen	6.005	5.111	-894
6.4 WSW en beschutwerk	1.555	0	-1.555
6.5 Arbeidsparticipatie	379	0	-379
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1.004	251	-753
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	2.799	0	-2.799
6.712 Begeleiding (WMO)	862	0	-862
6.713 Dagbesteding (WMO)	500	0	-500
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	61	0	-61
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	2.613	0	-2.613
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.467	0	-1.467
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	299	0	-299
6.791 PGB WMO	213	0	-213
6.792 PGB Jeugd	43	0	-43
6.811 Beschermd wonen (WMO)	7	0	-7
6.821 Jeugdbescherming	290	0	-290
6.822 Jeugdreclassering	30	0	-30
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	193	0	-193
Totaal programma	**26.682**	**7.595**	**-19.087**

2.7 Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu

Omschrijving van het programma en thema-indeling

Het programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu bestaat uit de taakvelden volksgezondheid, riolering en afval, duurzaamheid, milieubeheer en begraafplaatsen.

Deze onderwerpen zijn onderverdeeld in de volgende thema's:

1. Volksgezondheid;
2. Riolering en afval;
3. Duurzaamheid;
4. Begraafplaatsen.

Thema 1: Volksgezondheid

Volksgezondheid bevat de onderdelen algemene gezondheidszorg en jeugdgezondheidszorg, die beiden in regionaal verband worden uitgevoerd door de GGD Zuid-Limburg. Daarnaast zijn enkele bijdragen aan hulpverleningsinstanties opgenomen binnen dit thema. Het thema volksgezondheid hangt nauw samen met het programma sociaal domein. In het sociaal domein zijn verschillende projecten benoemd, vandaar dat we er in deze paragraaf niet verder op in gaan.

Thema 2: Riolering en afval

Rioleringen

Ook in 2027 werken we aan het tot uitvoering brengen van het programma water en rioleringen 2024-2027. In het samenwerkingsverband Afvalwater Maas en Mergelland werken we aan het actualiseren van het Waterprogramma. Regionale samenwerking is zeer belangrijk zodat we minder kwetsbaar zijn en slagkracht behouden.

Wat willen we bereiken?

Een goed functionerend rioleringsstelsel is de basis voor een gezonde en veilige leefomgeving. Middels het Waterprogramma geeft de gemeente invulling aan de drie wettelijke gemeentelijke zorgplichten (Wet op de gemeentelijke watertaken):

- Doelmatige inzameling en transport van afvalwater;
- Doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater;
- Voorkomen of beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand.

Het programma gaat daarmee ook over het voorkomen van wateroverlast in de bebouwde kom, over het verminderen van verstening en het verbeteren van de waterkwaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

De geupdate rekenmodellen en berekeningen vormen input voor het actualiseren van het Waterprogramma in 2027. Eind 2027 wordt het nieuw Waterprogramma ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Daarnaast loopt het huidige raamcontract voor de reiniging en inspectie van riolen af. Ook hiervoor zal een nieuwe aanbestedingsprocedure worden opgestart om tot een opvolgend raamcontract te komen.

Ook in 2027 blijven we intensief samenwerken met het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg. Voor de Geul wordt gewerkt aan een programma onder de Omgevingswet. Hiervoor verwijzen wij u naar thema 2, fysieke leefomgeving, van het Programma Mobiliteit, Volksgezondheid en Fysieke Leefomgeving.

Rioolheffing

Voor de tarieven van de rioolheffing verwijzen wij u naar de toelichting in de paragraaf lokale heffingen.

Afval en circulaire economie

Wat willen we bereiken?

In 2025 is het Grondstoffenplan Valkenburg aan de Geul 2026-2030 vastgesteld. De hoofddoelstellingen zijn om door het verhogen van de service de grondstoffenscheiding te verhogen en de overlast van afval in de openbare ruimte te verminderen. Hierdoor verlagen we de milieubelasting van onze inwoners en voorkomen we kosten naar de toekomst toe.

Landelijk beleid is erop gericht om het verbranden van afval minder aantrekkelijk te maken. Daarom wordt met landelijk beleid door de jaren heen de afvalstoffenbelasting verhoogt en een CO2 heffing ingevoerd op het verbranden van afval. Hierdoor zullen de kosten van restafval de komende jaren steeds verder gaan stijgen. Hoe meer grip we als gemeente hebben op het beperken van deze reststroom hoe lager de kosten zullen zijn. Het is dus in het belang van onze inwoners om afvalscheiding te verhogen en grondstoffen verspilling te voorkomen. Dit betekent voor de komende jaren wel dat de afvalkosten steeds harder zullen toenemen zelfs als onze inwoners minder afval aanbieden ter verwerking. Ons beleid is erop gericht om grip te krijgen op de kosten om deze minder hard te laten stijgen.

Daarnaast herbevestigen wij graag de afspraak met uw raad (begroting 2023 en volgende) dat wij indien er mogelijkheden zijn om de afvalverwerking op een andere manier te organiseren en daarmee verdere kostenstijgingen te voorkomen, deze mogelijkheden zullen verkennen. We hechten eraan dit te vermelden ook in relatie tot de discussie over de vergoedingssystematiek oud-papier en karton. Vanaf 2028 zal inzameling met vrijwilligers van oud papier en karton stoppen.

Als gevolg van de marktontwikkelingen, waaronder stijgende brandstofprijzen, verwerkingskosten door de verhoging van de afvalstoffenbelasting en de invoering van de CO2-heffing op grof huishoudelijk afval en fijn huishoudelijk afval, worden de poorttarieven voor deze twee afvalstoffenfracties op de milieuparken verhoogd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanuit het nieuwe beleidskader gaan we voor 2027 de volgende maatregelen doorvoeren:

- Inzetten van afvalcoach;
- Doorontwikkeling Milieuparken – Circulair Ambachtscentrum;
- Verdere uniformeren van het tarief van de gemeentelijke restzak in Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul;
- Viermaal per jaar inzameling van textiel aan huis door Kringloop Zuid;
- Containermanagement, innovatie sensor/toegangscontrolesysteem;
- Introductie van de Ja sticker in Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul;
- Inzameling van grof tuinafval aan huis;
- Planmatig plaatsen van restafvalperrons bij hoogbouw;
- GFE verzamelcontainers bij hoogbouw;

Financiële doorrekening Grondstoffenplan Valkenburg aan de Geul

Uw raad heeft in 2025 een nieuw Grondstoffenplan vastgesteld. Naast meer efficiëntie door mechanische inzameling, houden wij daarbij ook rekening met fysieke belasting van de beladers (medewerkers ophaaldienst) en de betaalbaarheid van onze afvalverwerking richting de toekomst. Om deze omslag te maken, dienen we wel de komende jaren investeringen te realiseren die financiële gevolgen hebben voor de afvalstoffenheffing. De kost gaat hier als het ware voor de baat uit. Daarnaast blijven we de afvalkosten van de gemeentelijke restafvalzak opnieuw tegen het licht

houden om het principe van “de vervuiler betaalt” ook in de gemeentelijke restafvalzak tot uiting te laten komen.

Op provinciaal niveau zal het samenwerkingsverband Afval Samenwerking Limburg (ASL) naast het contractmanagement voor GFT-E en restafval de volgende projecten opstarten:

- Projectgroep Circulair Ambachtscentrum;
- Projectgroep Strategisch Meerjarenplan;
- Projectgroep Gedragsverandering & preventie.

Om op het gebied van Circulaire Economie stappen te kunnen zetten, willen we in 2027 het beleids- en uitvoeringsprogramma Circulaire Economie door de raad laten vaststellen.

Thema 3: Duurzaamheid

Door het sluiten van het Klimaatakkoord van Parijs heeft Nederland zich internationaal gecommitteerd aan het tegengaan van de opwarming van de aarde en klimaatverandering. Het Nationaal Klimaatakkoord (2019) is de Nederlandse uitwerking van internationale klimaatafspraken. Duurzaamheid wordt in onze omgevingsvisie als kernbegrip genoemd binnen de 4 hoofdopgaven voor de fysieke leefomgeving. Dit zijn:

1. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar de samenleving (lokale economie en onze inwoners) profiteert van hoge kwaliteit toerisme en recreatie;
2. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar hoogwaardig landschap, natuur en erfgoed beleefd worden;
3. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar een gebalanceerde bevolkingssamenstelling fijn en veilig kan wonen, leven en werken;
4. Valkenburg aan de Geul is een duurzame en leefbare gemeente waar de fysieke leefomgeving ingericht is op de gevolgen van klimaatverandering.

Als rode draad loopt duurzaamheid door de beleidsvelden heen. Hierdoor is mede-eigenaarschap bij andere beleidsvelden van essentieel belang om tot toekomstbestendige beleidsontwikkeling te komen. Duurzaamheid is daarmee een verantwoordelijkheid voor eenieder die werkzaam is bij gemeente Valkenburg aan de Geul. Om het algemene eigenaarschap te vergroten en zichtbaarheid te verbeteren, wordt in 2027 nadrukkelijker aandacht besteed aan communicatie omtrent duurzaamheid. Dit ziet zowel op communicatie binnen de gemeentelijke organisatie, als richting onze inwoners en ondernemers. Om te bepalen wat onze ambities en verantwoordelijkheden zijn, gaan we toewerken naar een sterkere duiding van het begrijp duurzaamheid. We gaan daartoe in 2027 aan de slag met een strategische duurzaamheidsagenda.

De huidige kerntaken van het taakveld duurzaamheid zijn de energie- en warmtetransitie. Onze gemeente zal de wettelijke en van rijkswege opgelegde opgaven en taken uitvoeren en volbrengen. Dit omvat onder meer het toewerken naar een CO2-neutrale gemeente in 2050 en het halveren van de CO2-uitstoot in 2030 ten opzichte van de CO2-uitstoot in 1990. Daarnaast dient heel Nederland 35 TW hernieuwbare energie op land op te wekken (o.a. opgenomen in de RES 1.0), een doelstelling waaraan wij moeten en willen bijdragen.

Energietransitie

De Zuid-Limburgse gemeenten vormen samen met de Provincie Limburg, Netbeheerder Enexis en Waterschap Limburg de energieregio Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RES Zuid-Limburg) waarin gezamenlijk wordt gewerkt aan een robuust en betaalbaar energiesysteem door middel van lokale opwek van energie. In de RES 1.0 hebben de gemeenteraden van Zuid-Limburg een bod voor grootschalige duurzame opwek binnen de regio vastgesteld. Dit betreft in totaal 1,333TWh aan duurzame elektriciteit in 2030, Valkenburg aan de Geul heeft hierin een aandeel van 0,019 TWh. Van het totale bod is momenteel 17,3% in de RES-Zl regio gerealiseerd of in uitvoering, in Valkenburg aan de Geul is dit 20% van het lokale bod (per medio 2024). Er zijn nog geen actuelere gegevens voorhanden. De inschatting is dat hier weinig in veranderd is.

Daarnaast is onverminderd sprake van netcongestie op het elektriciteitsnet. Dit betekent dat nieuwe aansluitingen niet meer zomaar gerealiseerd worden en bestaande aansluitingen qua gecontracteerd vermogen niet uitgebreid kunnen worden. Vanaf 1 juli 2026 staan zowel groot- als kleinverbruiksaansluitingen op dezelfde wachtlijst. Netcongestieverzachters, veiligheidsvoorzieningen en basisbehoeften kunnen prioriteit krijgen op deze wachtlijst, maar zijn tevens afhankelijk van vrijkomend vermogen op het net. Deze situatie blijft de komende jaren bestaan. Structurele verandering hierin wordt op zijn vroegst verwacht rond 2034. Creativiteit en maatwerkoplossingen zijn nodig om nieuwe ontwikkelingen zoals woningbouw ondanks netcongestie mogelijk te maken.

De beschikbare netcapaciteit van het landelijke en lokale elektriciteitsnet wordt uitgebreid door Tennet en Enexis. Tussen 2027 en 2035 gaat Enexis aan de slag met het verdubbelen van het aantal transformatorhuisjes in Valkenburg aan de Geul. Deze uitbreiding vindt plaats per buurt en in afstemming met de gemeente om overlast te minimaliseren.

Wat willen we bereiken?

- Verder werken aan de realisatie van de ambities in de RES 1.0 (2021); Participatie: de samenleving actief betrekken bij de vormgeving van de energietransitie en de daarin te maken keuzes, zoals locaties voor opwek van zonne-energie;
- De goede samenwerking met de subregio Maastricht-Heuvelland en de regio Zuid-Limburg rondom (grootschalige) opwek van duurzame energie, energiebesparing, het decentrale energiesysteem en de energietransitie in brede zin in stand houden;
- In RES Zuid-Limburg verband oplossingen onderzoeken om ondernemers die extra transportcapaciteit nodig hebben (en dit niet krijgen van de netbeheerder) te helpen;
- Samenwerking met de energiecoöperatie versterken en uitbouwen;
- Mogelijkheden voor duurzame opwek op parkeerplaatsen en overige gemeentelijk vastgoed verder concretiseren;
- Aanhaken bij de verdere opzet en uitrol van de Provinciale Energiemaatschappij Limburg;
- Netbewuste nieuwbouw realiseren;
- Een betrouwbaar, beschikbaar en betaalbaar energiesysteem.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoeringsprogramma RES 1.0 wordt verder tot uitvoering gebracht in samenwerking met subregio Maastricht-Heuvelland;
- Ter uitvoering van het nieuwe beleidskader zonne-energie 2025 onderzoek doen naar de haalbaarheid van opwekinstallaties voor zonne-energie op parkeerplaatsen (solarcarports);
- Nauw samenwerken met de energiecoöperatie om de lokale betrokkenheid bij de energietransitie te vergroten en opwek te realiseren;
- Onderzoeken naar opzetten energiegemeenschappen en samenwerking PEM (Provinciale Energiemaatschappij Limburg);
- In nauwe samenwerking met Wonen het energiesysteem van nieuwbouwlocaties vormgeven;
- Inzetten op ontlasting van het energiesysteem, door te werken naar een decentraal energiesysteem waarbij de hoofdinfrastructuur ontlast wordt, inwoners en ondernemers minder afhankelijk zijn van externe invloeden op de prijs van hun energie en energie kunnen delen met elkaar.

Warmtetransitie

Om in 2050 een CO2-neutrale gemeente te zijn, is een succesvolle warmtetransitie noodzakelijk. Dit betekent dat de gebouwde omgeving stapsgewijs afscheid neemt van aardgas als primaire warmtebron en toewerkt naar duurzame alternatieven voor het verwarmen van woningen, bedrijven en overige gebouwen. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om eenmaal per vijf jaar een warmteprogramma vast te stellen. De deadline voor het eerstvolgende warmteprogramma is verschoven naar 31 december 2027. Het nieuwe warmteprogramma, waarin wordt uitgewerkt hoe de gemeente stapsgewijs toewerkt naar een aardgasvrije gebouwde omgeving, is de opvolger van de

in 2022 vastgestelde Transitievisie Warmte. Uitgangspunt is dat inwoners zelf bepalen wanneer en op welke wijze zij overstappen op een duurzame warmtevoorziening. Het warmteprogramma biedt daarbij duidelijkheid over de mogelijkheden in verschillende gebieden binnen de gemeente. Zo wordt inzichtelijk gemaakt of er ergens in de gemeente kansen liggen voor een toekomstige collectieve oplossing, zoals een warmtenet, of dat individuele oplossingen de beoogde route is. Hierbij wordt erin sub-regionaal verband (Heuvelland) samengewerkt zodat gemeentegrens overstijgende mogelijkheden niet over het hoofd worden gezien. Haalbaarheid, betaalbaarheid en uitvoerbaarheid staan hierbij centraal.

Er wordt ook gekeken naar wat nu al kan worden gedaan, zoals het beter isoleren van woningen en de toepassing van hybride verwarmingssystemen, om zo op korte termijn minder aardgas te verbruiken. Door deze stappen wordt niet alleen de CO2-uitstoot verminderd, maar worden inwoners en ondernemers ook geholpen om zich tijdig voor te bereiden op de duurzame warmtevoorziening van de toekomst.

Wat willen we bereiken?

Realiseren van de ambitie uit de TVW (vastgesteld eind 2022) om circa 1.400 woningen (circa 20% van de totale isolatieopgave) aardgasvrij-gereed te maken voor 2030. De barrières die inwoners ervaren om duurzaamheidsmaatregelen te treffen in hun woning hierbij zoveel mogelijk wegnemen door onder andere:

- Het bieden van onafhankelijk en betrouwbaar advies via het energieloket;
- Duidelijkheid en handelingsperspectief te bieden aan inwoners, ondernemers en andere gebouweigenaren over welk warmtealternatief het meest geschikt lijkt per gebied (buurt- of wijkaanpak) of gemeentebreed;
- Voortzetting van de ontzorgingsaanpakken voor woningeneigenaren in Valkenburg aan de Geul waarbij de woningen voorzien worden van goed advies, isolatie, ventilatie en andere verduurzamingsmaatregelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Opstellen warmteprogramma (uiterlijk 31 december 2027) waarin per gebiedsindeling de warmtevraag vergeleken wordt met de geschiktheid van mogelijke duurzame warmtebronnen. Dit onderzoek gebeurt in sub-regionaal verband (Heuvellandbreed) waarbij er tevens een Heuvellandbreed plan-MER wordt opgesteld;
- Voortzetting project Verduurzaam je Huis: ontzorgingsaanpak die inwoners met een koopwoning de gelegenheid biedt begeleiding te ontvangen bij verduurzaming van hun koopwoning (energieadvies en offertes van de intermediair). Indien gewenst, kan men daarbij (desgewenst ook zonder ontzorgingsaanpak) gebruik maken van een gemeentelijke geldlening met lage rente. De aanpak is per september 2026 met 2 jaren verlengd;
- Voortzetting Lokale Aanpak Isolatie (LAI) onder het Nationaal isolatieprogramma (NIP): met rijksgelden (SPUK's)bekostigde ontzorgingsaanpak waarmee eigenaar-bewoners van een koopwoning of appartement met een WOZ-waarde onder de NHG-grens middels een ontzorgingsaanpak (gratis energieadvies en subsidie voor isolatie) hun woning kunnen isoleren. Doe-Het-Zelf aanpak en VvE-aanpakken zijn in 2025 toegevoegd en worden ook in 2026 voortgezet. De LAI loopt ten minste tot en met 2028;
- In augustus 2026 is een VvE-opbouwwerker gestart specifiek voor het versnellen van de VvE aanpak binnen de LAI en de buiten de LAI vallende algemene VvE verduurzamingsopgave.

Aanpak energiearmoede

Een nieuwe aanpak die dicht bij de inwoner staat wordt uitgerold. Hiervoor wordt samengewerkt met Energiecoöperatie Geuldal, omdat zij als lokale bewonersvertegenwoordiging dicht bij onze inwoners staan. Zo wordt de aanpak ingezet voor en door inwoners, waarbij bestaande netwerken optimaal benut kunnen worden. Hierbij is het identificeren, activeren en helpen van de moeilijk bereikbare gezinnen het belangrijkste uitgangspunt. Het aanbod dat zij krijgen betreft kleine

energiebesparende maatregelen en witgoed vervanging en komt daarmee overeen met de oude aanpak.

Energieloket

Met de Heuvellandgemeenten wordt in gezamenlijkheid het energieloket aangeboden. Inwoners kunnen op een fysieke locatie in de gemeente terecht voor advies. In iedere deelnemende gemeente is het energieloket vanaf september 2026 een dagdeel geopend. Alle inwoners mogen in iedere deelnemende gemeente binnenlopen. Burgers hebben behoefte aan een onafhankelijke partner om aan betrouwbare informatie over verduurzaming te komen. Daarnaast vangt het energieloket een veelvoud aan vragen aan het adres van de gemeente af. Het hebben van een energieloket is een verplichting die voortvloeit uit het klimaatakkoord.

Biobased materialen

De gemeente is voornemens circulariteit binnen de gebouwde omgeving verder te stimuleren. Daarbij onderzoeken we de mogelijkheden voor het toepassen van biobased isolatie- en bouwmaterialen. In dit kader sluit de gemeente aan bij het landelijke programma Building Balance door het ondertekenen van het convenant *Biobased Bouwen en Telen*.

In de komende periode verkennen we welke kansen, mogelijkheden en uitdagingen Biobased telen, bouwen en verduurzamen bieden voor onze gemeente. Hierbij onderzoeken we de bijdrage aan circulariteit, CO_2-reductie, (regionale) economische ontwikkeling en een gezonde leefomgeving. Tevens onderzoeken we de mogelijkheden voor aanvullende subsidies en stimuleringsregelingen (al dan niet via Rijksmiddelen) om de toepassing van Biobased (isolatie)materialen voor gebouweigenaren aantrekkelijker te maken.

Thema 4: Begraafplaatsen

Wat willen we bereiken?

Het vigerende beleid met betrekking tot de begraafplaatsen is erop gericht om bestaande voorzieningen zo veel en zo goed mogelijk in stand te houden. Indien er in de toekomst wijzigingen of aanpassingen nodig zijn, zullen we dat tijdig melden en/of met een voorstel komen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan de onderhoudsplanning van de begraafplaatsen, met aandacht voor actuele knelpunten.

Herinrichting voormalige 'Begraafplaats Paters der HH Harten'

In navolging op de grootschalige bouwkundige en civieltechnische renovatie van de begraafplaats Cauberg in 2023/ 2024, is medio 2026 opdracht verstrekt voor het ontwerpen van een urnentuin als nieuwe asbestemming, zoals besloten in de raadsvergadering van 30 september 2019. Beoogde realisatie is voorzien in 2027.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
7.1	Omvang huishoudelijk restafval	aantal kg per inwoner	2024	72	148	CBS
7.2	Hernieuwbare elektriciteit	% totale elektriciteit	2024	25,8	42,8	RVO-Regionale klimaatmonitor

Bron: waarstaatjegemeente.nl.

Wat mag het kosten?

Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu *(bedragen in duizenden euro's)*

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
7.1 Volksgezondheid	1.094	0	-1.094
7.2 Riolering	2.266	2.875	609
7.3 Afval	3.288	3.303	15
7.4 Milieubeheer	1.081	11	-1.070
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	341	135	-206
Totaal programma	**8.070**	**6.324**	**-1.746**

2.8 Programma Bestuur en Ondersteuning

Omschrijving van het programma

In het programma Bestuur en Ondersteuning zijn de financiële consequenties van de taakvelden verwerkt, die niet direct aan de voorgaande programma's zijn toegerekend (of niet mogen worden toegerekend op basis van onze verslaggevingsvoorschriften).

Het programma Bestuur en Ondersteuning bestaat uit de volgende onderdelen:

- Taakveld 0.1 Bestuur;
- Taakveld 0.2 Burgerzaken;
- Taakveld 0.8 Overige baten en lasten (taakstellende bezuinigingen en stelposten).

De onderdelen Algemene Dekkingsmiddelen (diverse taakvelden) en Overhead (taakveld 0.4), Onvoorzien (gedeelte van taakveld 0.8) en Vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) zijn als apart onderdeel naast het programma Bestuur en Ondersteuning opgenomen in de twee volgende hoofdstukken.

Taakveld 0.1 Bestuur

Onder dit taakveld zijn de baten en lasten opgenomen die betrekking hebben op de taken raads- en raadscommissies, het college van burgemeester en wethouders en de bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie.

Taakveld 0.2 Burgerzaken

Onder dit taakveld zijn de opbrengsten en kosten verantwoord die betrekking hebben op de taken bevolkingsregistratie en burgerlijke stand, kadaster en verkiezingen.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

De taken die betrekking hebben op de taakstellende bezuinigingen en de stelposten worden onder dit taakveld gerangschikt.

Taakstellende bezuinigingen

In de begroting zijn geen taakstellingen (meer) opgenomen.

Stelposten

In de begroting zijn de volgende stelposten opgenomen:

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Reservering indexering baten toeristenbelasting	0	0	125	250
Reservering onderuitputting afschrijvingslasten	1	99	157	199
Reservering meeropbrengsten parkeren	310	0	310	310
Reservering indexering wegen en groen	0	75	150	225
Totaal stelposten	**311**	**174**	**742**	**984**

De jaarlijkse stijging van de tarieven van de toeristenbelasting is aan de batenkant verwerkt als ophoging van de totale baten. Aan de lastenkant is per jaarschijf een stelpost opgenomen van € 125.000 (structureel vanaf het betreffende jaar). De verhoging van de toeristenbelasting in de jaarschijven 2029 en 2030 is als stelpost opgenomen, zoals weergegeven in de bovenstaande tabel. Voor de inzet van de middelen in 2027 en 2028 verwijzen wij u naar paragraaf 1.3 en 1.4 van deze programmabegroting.

De reservering onderuitputting afschrijvingslasten heeft te maken met de te verwachten vervanging van volledig afgeschreven materiële vaste activa. De vervangingsinvestering van de betreffende activa zijn nog niet opgenomen in het meerjareninvesteringsprogramma (en zijn dus nog niet zichtbaar in de tabel in bijlage 5 van deze begroting). Op het moment dat deze vervangingsinvesteringen wel worden opgenomen in de begroting kunnen de bijbehorende afschrijvingslasten worden gedekt uit deze stelpost.

Bij de vaststelling van de Kadernota 2025 is een structurele stelpost in de begroting opgenomen van € 317.000 inzake de actualisatie van de geraamde parkeeropbrengsten. Rekening houdende met de voorstellen zoals opgenomen in paragraaf 1.3 en 1.4 van deze begroting is vanaf het jaar 2027 (met uitzondering van 2028) een structurele stelpost opgenomen van € 310.000. Voorgesteld wordt om hier op een later moment invulling aan te geven.

Gezien de aanzienlijke prijsstijgingen van de werkzaamheden en benodigde materialen op het gebied van wegen en groen is vanaf 2028 naast de reguliere begrotingsindexering van 2,5% een stelpost opgenomen van een aanvullende indexering van 2,5% voor de desbetreffende ontzorgingscontracten. Concreet gaat het hierbij om een jaarlijkse post van € 75.000.

Beleidsindicatoren

Niet van toepassing.

Wat mag het kosten?

Programma Bestuur en Ondersteuning *(bedragen in duizenden euro's)*

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	1.108	0	-1.108
0.2 Burgerzaken	826	402	-424
0.8 Overige baten en lasten (exclusief Onvoorzien)	311	0	-311
Totaal programma	**2.245**	**402**	**-1.843**

2.9 Algemene Dekkingsmiddelen

Toelichting op Algemene dekkingsmiddelen

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (het BBV) maken de algemene dekkingsmiddelen geen onderdeel uit van de programma's. Dit onderdeel wordt naast de programma's in de programmabegroting en in het overzicht van baten en lasten opgenomen.

Deze indeling is gebaseerd op de vernieuwing van het BBV op grond van de voorstellen van de commissie Depla (uit 2014) en zijn geformaliseerd in het Staatsblad 2016 nummer 101.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, de algemene uitkeringen, de dividenden, het saldo van de financieringsfunctie en de overige algemene dekkingsmiddelen. Per taakveld zullen wij nader ingaan op de verschillende onderdelen.

Voor de inhoudelijke toelichting op deze onderdelen verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale Heffingen, de paragraaf Financiering (voor het onderdeel Treasury) en de paragraaf Bedrijfsvoering.

Taakveld 0.5 Treasury
Onder dit taakveld zijn de baten en lasten opgenomen die verband houden met de rente, geldleningen en dividenden.

Taakveld 0.61 OZB woningen
Onder dit taakveld zijn verantwoord de opbrengsten van de eigenarenbelasting en de perceptiekosten van de Onroerende-zaakbelasting van woningen.

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen
Onder dit taakveld zijn verantwoord de opbrengsten van zowel de eigenaren- als de gebruikersbelasting en de perceptiekosten van de Onroerende-zaakbelasting van niet-woningen.

Taakveld 0.63 Parkeerbelasting
Onder dit taakveld zijn zowel de opbrengsten van de parkeerbelasting en de gefiscaliseerde parkeerboetes opgenomen als de perceptiekosten van deze belastingen.

Taakveld 0.64 Belastingen overig
Onder dit taakveld zijn de baten en lasten (perceptiekosten) opgenomen die verband houden met de precariobelasting, reclamebelasting en hondenbelasting.

Taakveld 0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds
Onder dit taakveld zijn de baten en lasten verantwoord die betrekking hebben op de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Algemene ontwikkelingen gemeentefonds

De Financiële-Verhoudingswet regelt de financiële betrekkingen tussen de Rijksoverheid (Provincies en) Gemeenten. Beleidsvoornemens die door de landelijke overheid worden bepaald en waarvoor de uitvoering op lokaal niveau ligt, dienen ook door de landelijke overheid aan de lokale overheid te worden gefinancierd. Voor dit doel is er een Gemeentefonds, die zijn grondslag vindt in artikel 3 lid 1 van de Financiële Verhoudingswet. Het Gemeentefonds is een begrotingsfonds, wat inhoudt dat de begrotingsstaat van het Gemeentefonds een van de onderdelen is van de Miljoenennota. De uitwerking hiervan is terug te vinden in circulaires over het Gemeentefonds die door het Ministerie van BZK (vanuit de rol van fondsbeheerder) aan de gemeenten worden verstrekt.

De belangrijkste actuele landelijke ontwikkelingen rondom het Gemeentefonds hebben betrekking op de herverdeling. Nadat zowel de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) als de VNG in april adviezen hebben uitgebracht over de herverdeling van het Gemeentefonds vanaf 2027, heeft de Minister van BZK eind mei een Tweede Kamerbrief verstuurd over dit onderwerp. Het belangrijkste

beslispunt van de Minister is dat de herverdeling van het Gemeentefonds (grotendeels) met twee jaar wordt uitgesteld, dus van 1 januari 2027 naar 1 januari 2029. Om de herverdeling te kunnen doorvoeren is meer onderzoek nodig.

Ten opzichte van de meicirculaire 2026, zoals toegelicht in het raadsinformatiebulletin nr. 26.39, zijn er beperkt nieuwe ontwikkelingen te melden. De financiële gevolgen van de septembercirculaire 2026 voor het begrotingsjaar 2026 worden, zoals gebruikelijk, toegelicht in de najaarsnota 2026. De financiële gevolgen van de septembercirculaire voor het begrotingsjaar 2027 en voor de meerjarenraming 2028-2030 zijn als volgt samen te vatten:

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Meicirculaire 2026	40.351	39.227	38.954	40.450
Mutatie o.b.v. septembercirculaire 2026	341	237	297	334
Gemeentefonds septembercirculaire 2026	**40.692**	**39.464**	**39.251**	**40.784**

De mutatie tussen de meicirculaire en de septembercirculaire kan als volgt worden uitgesplitst:

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
IBO Problematische schulden	14	14	14	14
Openbare bibliotheken	105			
Wet versterking regie volkshuisvesting: dienstverlening	4	4	4	4
Wet versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten	60	62	64	66
Wijziging uitkeringsfactor	136	132	204	229
Wijziging volumes	21	24	10	20
Overige bijstellingen, per saldo	1	1	1	1
Mutaties o.b.v. septembercirculaire 2026	**341**	**237**	**297**	**334**

IBO Problematische schulden
Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken, gebaseerd op het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Problematische schulden. Vanaf 2027 stelt het Rijk structureel € 19,7 miljoen beschikbaar om de vroegsignalering van problematische schulden te verbeteren. De inzet is erop gericht het bereik van de doelgroep te verdubbelen en ongewenste uitval te halveren. Hiermee is vanaf 2027 een structureel bedrag gemoeid van € 14.000.

Openbare bibliotheken
Gemeenten krijgen op grond van de gewijzigde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen een zorgplicht voor een toegankelijk bibliotheekaanbod die een fysieke collectie heeft en over een professionele personeelsbezetting beschikt. Hiervoor ontvangen gemeenten extra middelen. Voor onze gemeente gaat het in 2027 om een bedrag van € 105.000.

Wet versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening
Gemeenten moeten vanwege de Wet Versterking regie volkshuisvesting hun Wmo-beleidsplan aanpassen en daarin aangeven hoe zij samen met aanbieders zorgen voor integrale dienstverlening rond wonen, zorg en ondersteuning. Hiervoor is vanaf 2027 structureel € 3 miljoen beschikbaar. Voor onze gemeente gaat het vanaf 2027 om een bedrag van € 4.000.

Wet versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten
De Wet Versterking regie volkshuisvesting zorgt ervoor dat overheden kunnen sturen op hoeveel, waar en voor wie er wordt gebouwd. Dit leidt tot extra uitvoeringslasten voor gemeenten. Voor incidentele uitvoeringslasten zijn in 2025 al middelen ontvangen. De nu toegevoegde middelen zijn ter compensatie van de structurele uitvoeringskosten. Voor onze gemeente is hiermee vanaf 2027 een structureel bedrag gemoeid van € 60.000.

Wijziging uitkeringsfactor
De omvang van het gemeentefonds stijgt in de periode 2027 t/m 2030 op basis van nieuwe ramingen van lonen en prijzen door het Centraal Plan Bureau. Voor 2027 gaat het om een bedrag van € 136.000.

Wijziging volumes
De prognose van de volumes (zoals de ontwikkeling van het aantal inwoners, bedrijven etc.) is gewijzigd. Hierdoor wijzigt ook de uitkering. Hiermee is in 2027 een bedrag gemoeid van € 21.000.

Verschil constante prijzen en lopende prijzen Gemeentefonds

In de onderstaande tabel wordt het effect van de bijstelling van de loon- en prijsontwikkeling (LPO) zichtbaar gemaakt. De LPO wordt, in lijn met de systematiek van het Gemeentefonds, apart inzichtelijk gemaakt in onze begroting. Dit betreft de inkomstenkant van de begroting, aan de uitgavenkant is dit verwerkt in de personele en materiële budgetten.

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Septembercirculaire 2026 (o.b.v. constante prijzen)	40.692	38.363	37.258	37.814
Loon- en priijsontwikkelingen (LPO) septembercirculaire	0	1.101	1.993	2.970
Septembercirculaire 2026 (o.b.v. lopende prijzen)	**40.692**	**39.464**	**39.251**	**40.784**

De resultaat-effecten van de septembercirculaire 2026 op de begrotingsruimte is opgenomen in hoofdstuk 5 van deze ontwerpbegroting.

Stelposten uitgavenkant Gemeentefonds

In de begroting hanteren wij binnen het product Gemeentefonds stelposten aan de uitgavenkant. Dit houdt verband met middelen die vanuit de Rijksoverheid beschikbaar zijn gesteld, maar waar nog geen concrete invulling aan is gegeven binnen onze eigen begroting. Deze stelposten worden dan op een later moment binnen de begroting verschoven naar het betreffende programma. Dit kan ook gaan over taakstellingen waar nog op landelijk niveau duidelijkheid over gegeven zal moeten worden, zoals de herinvoering van de eigen bijdrage Wmo, de eigen bijdrage Jeugdzorg en op de sturing op trajectduur Jeugdzorg (allen vanaf 2028) en de huishoudelijke hulp uit de Wmo (vanaf 2029). Daarnaast hanteren wij stelposten voor toekomstige ontwikkelingen, risico's en onzekerheden. Voor het opvangen van ontwikkelingen in het accres is een stelpost opgenomen van structureel € 200.000 vanaf 2027.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Onder dit taakveld zijn de baten en lasten opgenomen die verband houden met de toeristenbelasting, de vermakelijkhedenretributie, de forensenbelasting en de organisatie van evenementen (laatstgenoemde vanaf de jaarrekening 2025). Zoals toegelicht bij onderdeel 15.3 van de najaarsnota 2024 zijn deze taakvelden vanaf 2024 verschoven van het betreffende programma naar de Algemene Dekkingsmiddelen.

Beleidsindicatoren

Niet van toepassing.

Wat mag het kosten?

Algemene dekkingsmiddelen

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
0.5 Treasury	66	1.035	969
0.61 OZB woningen	95	4.192	4.097
0.62 OZB niet-woningen	70	3.022	2.952
0.63 Parkeerbelasting	11	2.879	2.868
0.64 Belastingen overig	134	548	414
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	200	40.692	40.492
3.4 Economische promotie	2.847	5.635	2.788
Totaal	**3.423**	**58.003**	**54.580**

2.10 Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting

Toelichting op Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (het BBV) maken de overhead, onvoorzien en de vennootschapsbelasting geen onderdeel uit van de programma's. Deze onderdelen worden naast de programma's in de programmabegroting en in het overzicht van baten en lasten opgenomen.

Deze indeling is gebaseerd op de vernieuwing van het BBV op grond van de voorstellen van de commissie Depla (uit 2014) en zijn geformaliseerd in het Staatsblad 2016 nummer 101.

Taakveld 0.4 Overhead

Onder dit taakveld zijn kosten opgenomen die verband houden met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Concreet gaat het dan om:

- Financiën, toezicht en controle, gericht op de eigen organisatie;
- Personeel en organisatie;
- De secretaris/algemeen directeur;
- Inkoop, inclusief aanbesteding en contractmanagement;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering;
- Facilitaire zaken en huisvesting;
- Documentaire informatievoorziening;
- Managementondersteuning primair proces.

In de paragraaf Bedrijfsvoering is een inhoudelijke toelichting opgenomen op de verwachte ontwikkelingen in 2027.

Onvoorzien (onderdeel van taakveld 0.8)

In de begroting is, zoals gebruikelijk in de afgelopen jaren, structureel een bedrag van € 100.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Het beleidskader voor dit budget is vastgelegd in de raadsvergadering van juli 2015 (behandeling kadernota 2016). De post onvoorzien mag worden ingezet indien is vastgesteld dat de extra, niet in de primaire begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van herschikking van middelen binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen. Dit uitgangspunt is daarnaast formeel vastgelegd in de Financiële verordening.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)

In dit taakveld wordt het eventueel te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting verantwoord. Hiervoor is een bedrag van € 1.000 gereserveerd in de begroting.

Beleidsindicatoren

Nummer	Indicator	Eenheid	Periode	Valkenburg aan de Geul	Nederland	Bron
8.1	Formatie	aantal fte per 1.000 inwoners	2027	8,82	geen data	Eigen gegevens
8.2	Bezetting	aantal fte per 1.000 inwoners	2026	8,74	geen data	Eigen gegevens
8.3	Apparaatskosten	kosten per inwoner	2027	€ 1.286	geen data	Eigen begroting
8.4	Externe inhuur	% kosten van totale loonsom en inhuur externen	2027	5,60	geen data	Eigen begroting
8.5	Overhead	% van totale lasten	2027	14,41	geen data	Eigen begroting

Wat mag het kosten?

Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting

(bedragen in duizenden euro's)

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	12.231	775	-11.456
0.8 Overige baten en lasten (onderdeel Onvoorzien)	100	0	-100
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	1	0	-1
Totaal	**12.332**	**775**	**-11.557**

Hoofdstuk 3: Paragrafen

In dit hoofdstuk zijn de paragrafen opgenomen die een verplicht onderdeel vormen op basis van de verslaggevingsvoorschriften. Dit betreft de volgende paragrafen:

- Paragraaf Lokale Heffingen;
- Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing;
- Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen;
- Paragraaf Financiering;
- Paragraaf Bedrijfsvoering;
- Paragraaf Verbonden Partijen;
- Paragraaf Grondbeleid;
- Paragraaf Openbaarheid.

3.1 Paragraaf Lokale Heffingen

Bij de lokale heffingen wordt een onderscheid gemaakt tussen heffingen die onder de algemene dekkingsmiddelen vallen en heffingen die aan bepaalde producten zijn gekoppeld. Onder de eerste categorie vallen de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting, de parkeerbelasting, de toeristenbelasting, de forensenbelasting, de precariobelasting, de vermakelijkhedenretributie en de reclamebelasting. De tweede categorie betreft de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de leges, de lijkbezorgingsrechten en de marktgelden.

In deze paragraaf treft U achtereenvolgens aan:

- Belasting- en heffingenbeleid;
- Kwijtscheldingsbeleid;
- Lokale heffingen zonder gebonden besteding;
- Lokale heffingen met gebonden besteding;
- Lokale lastendruk;
- Samenvattend overzicht lokale heffingen.

Belasting- en heffingenbeleid

Kort samengevat kan het belasting- en heffingenbeleid als volgt worden geformuleerd:

- In de voorliggende begroting wordt gerekend met een stijging van de OZB-opbrengsten van 3% per jaar (exclusief areaaluitbreiding).

- Bij de milieuheffingen is het principe van 100%-kostendekking losgelaten zoals toegelicht in de kadernota 2024. Vanaf 2025 worden de kosten van kwijtschelding en BTW niet meer doorbelast in de heffingen. De tarieven van de rioolheffing worden in deze begroting jaarlijks verhoogd met 3%, e.e.a. conform de kadernota 2024. Het tarief van de afvalstoffenheffing is in deze begroting voor het jaar 2027 bepaald op afgerond € 298,20 per perceel per jaar, een verhoging van 5% t.o.v. 2026, e.e.a. conform de kadernota 2025. De afvalstoffenbegroting sluit in het begrotingsjaar 2027 met een tekort van afgerond € 386.000, de rioleringsbegroting sluit met een tekort van afgerond € 190.000. Deze bedragen zijn ten laste gebracht van de gelijknamige voorzieningen. De toekomstige ontwikkeling van het tarief van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt verderop in deze paragraaf toegelicht.

- De tarieven van de andere lokale heffingen blijven gelijk, met dien verstande dat de tarieven van bepaalde heffingen wel geïndexeerd worden. Concreet gaat het dan om de hondenbelasting, de precariobelasting, de leges, de marktgelden en de lijkbezorgingsrechten. Het tarief van de naheffingsaanslag parkeerbelasting wordt jaarlijks verhoogd tot het wettelijk toegestane maximum. Met deze extra opbrengsten is rekening gehouden in deze begroting.

De prognoses van de lokale heffingen

Voor wat betreft de ramingen van de lokale belastingen waarvan de uitvoering is belegd bij de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW), zijnde de onroerende-zaakbelastingen, de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting is aansluiting gezocht bij de door de BsGW afgegeven prognoses. De prognoses van de overige lokale heffingen zijn gebaseerd op historische cijfers en verwachte ontwikkelingen.

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding wordt verleend ingeval een belastingschuldige niet in staat is om de opgelegde belastingaanslag te voldoen. Er moet dan wel sprake zijn van belastingen, die niet ontweken kunnen worden. Het lokaal ontwikkelde beleid moet voldoen aan de door de minister gestelde criteria. Bij de beoordeling van kwijtscheldingsverzoeken wordt de 100%-norm toegepast. Dat betekent, dat bij de berekening van het bedrag van de kwijtschelding de zogeheten kosten van bestaan zijn vastgesteld op 100% van de genormeerde bijstandsuitgaven. Bij de vaststelling en uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid is de gemeente op één punt vrij om af te wijken van de landelijke regelgeving, namelijk bij de vaststelling van de berekeningscomponent ”kosten van bestaan”. Het is namelijk toegestaan om deze component ruimer vast te stellen dan de landelijk geldende 90% van de bijstandsnorm.

Per 1 juli 2011 zijn wetswijzigingen in werking getreden, die de bevoegdheid tot het verlenen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen verruimen. Deze verruiming heeft betrekking op de mogelijkheid om in bepaalde gevallen kwijtschelding voor ondernemers mogelijk te maken, met dien verstande dat het daarbij alleen mag gaan om belastingen die geen relatie hebben met de onderneming, zoals de afvalstoffenheffing. Indien er echter sprake is van een woon- winkelpand (gemengd gebruik), prevaleert het zakelijke karakter en is gehele of gedeeltelijke kwijtschelding alleen mogelijk in het kader van een crediteurenakkoord.

In het algemeen kan worden gesteld dat er slechts in beperkte gevallen sprake kan zijn van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Lokale heffingen zonder gebonden besteding

Onroerende-zaakbelastingen

Wanneer het een woning betreft, worden alleen zakelijk gerechtigden in de heffing van de Onroerende-zaakbelastingen betrokken. Indien het niet om een woning gaat, blijven zowel de zakelijk gerechtigde als de gebruiker belastingplichtig. De heffing geschiedt op basis van de verordening “Onroerende-zaakbelastingen”, vastgesteld bij raadsbesluit van 11 november 2025.

Voor het belastingjaar 2027 geldt als heffingsmaatstaf de getaxeerde waarde in het economische verkeer. De peildatum van de waarde is 1 januari 2026. Bij de bepaling van de hoogte van de nieuwe tarieven, die wij middels een separaat voorstel aan de gemeenteraad voorleggen, wordt rekening gehouden met het uitgangspunt van 3% stijging van de opbrengsten (na correctie van de gevolgen van de waardeontwikkeling en exclusief de areaaluitbreiding).

De tarieven, die worden uitgedrukt in een percentage van de economische verkeerswaarde, zijn in 2026 als volgt:

Onroerende zaakbelasting	*Tarieven 2026*
Eigenaren belasting woningen	0,1271%
Eigenarenbelasting niet-woningen	0,5575%
Gebruikersbelasting niet-woningen	0,4462%

De geraamde OZB-opbrengsten zijn als volgt:

(bedragen in duizenden euro's)

Lokale heffingen	*Begroting 2027*	*Raming 2028*	*Raming 2029*	*Raming 2030*
OZB-opbrengsten	7.214	7.431	7.655	7.884

Hondenbelasting

Deze belasting wordt geheven op grond van de verordening "Hondenbelasting", vastgesteld bij raadsbesluit van 11 november 2025. De tarieven voor 2026 zijn als volgt:

(bedragen in hele euro's)

Hondenbelasting	*Tarieven 2026*
Voor de 1e hond	0,00
Voor de 2e hond	96,84
Voor elke volgende hond	193,68

De nieuwe tarieven voor het begrotingsjaar 2027 worden middels een separaat voorstel aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. De opbrengsten worden geraamd op een bedrag van € 16.800 voor het jaar 2027.

Parkeerbelasting

De heffing van parkeerbelastingen geschiedt op basis van artikel 225 van de Gemeentewet. De verordening is vastgesteld bij raadsbesluit van 11 november 2025. Vanaf de plaatsing van de nieuwe parkeerautomaten geldt een uurtarief van € 1,00, € 2,00, € 3,00 of € 4,00 afhankelijk van de parkeerlocatie, waarbij er een nultarief geldt voor het eerste uur parkeren. De parkeerinkomsten worden vanaf het begrotingsjaar 2027 structureel geraamd op ruim € 2,8 miljoen (exclusief parkeergarage).

Gefiscaliseerde parkeerboetes

Onze gemeente heeft gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid tot invoering van het gefiscaliseerd parkeren. De heffing geschiedt op basis van de "Parkeerbelastingverordening", die is vastgesteld bij raadsbesluit van 11 november 2025. De boete bedraagt in 2026 € 82,00 te verhogen met een bedrag van één uur parkeertijd. De baten worden voor het begrotingsjaar 2027 geraamd op € 74.000.

Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een belasting geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf aan personen, die tegen betaling overnachten en die niet in het bevolkingsregister staan ingeschreven. De onderhavige belasting wordt geheven op basis van de verordening Toeristenbelasting, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 6 juli 2026.

De tarieven per persoon per overnachting zijn in 2027 als volgt:

(bedragen in hele euro's)

Toeristenbelasting	*Tarieven 2027*
Inrichting (geen kampeermiddel)	2,80
Kampeermiddel	2,20

De baten uit deze belasting worden voor het begrotingsjaar 2027 geraamd op € 3,5 miljoen.

Forensenbelasting

Met ingang van 1 januari 2025 wordt de belastingsoort Forensenbelasting geheven in de gemeente Valkenburg aan de Geul. De forensenbelasting wordt geheven op basis van de verordening Forensenbelasting 2025, vastgesteld bij raadsbesluit van 1 juli 2024. Het betreft een belasting voor natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er meer dan 90 dagen per jaar voor zichzelf of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. De opbrengst wordt geraamd op een bedrag van € 50.000 voor het begrotingsjaar 2027.

Precariobelasting

De precariobelasting wordt geheven op basis van de gelijknamige verordeningen, vastgesteld bij raadsbesluit van 11 november 2025, en belast het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de precariobelasting voor terrassen en overige precariobelasting. De opbrengst wordt geraamd op een bedrag van € 411.000 voor het begrotingsjaar 2027, waarvan € 404.000 betrekking heeft op terrassen en € 7.000 op de overige onderdelen.

Vermakelijkhedenretributie

De vermakelijkhedenretributie wordt geheven op basis van de gelijknamige verordening, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 11 december 2023. Het tarief voor 2027 bedraagt € 0,20 per persoon, met dien verstande dat in de kerstperiode een tarief van € 0,55 per persoon in rekening wordt gebracht als het aantal bezoekers van de vermakelijkheid in die periode de 50.000 te boven gaat. De opbrengst wordt geraamd op een structureel bedrag van € 260.000.

Reclamebelasting

In het kader van de realisatie van het centrumplan en ten behoeve van de renovatie van het historisch centrum wordt vanaf het planjaar 2012 reclamebelasting geheven. De heffing geschiedt op basis van de gelijknamige verordening, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 11 december 2023.

Voor het hebben van een reclameobject in het gebied “deel Plenkertstraat en deel Neerhem“ bedragen de tarieven:

0,1 m^2 of minder	€	0
> dan 0,1 m^2 maar < dan 20,0 m^2	€	126
20,0 m^2 of meer	€	252

De tarieven bedragen per vestiging in het “winkelgebied” per jaar voor objecten met een oppervlakte van:

0,1 m^2 of minder	€	0
> dan 0,1 m^2 maar < dan 20,0 m^2	€	525
20,0 m^2 of meer	€	1.050

Voor het hebben van een reclameobject in het gebied “historisch centrum inclusief Th. Dorrenplein en Jan Deckersstraat 1“ bedragen de tarieven:

0,1 m^2 of minder	€	0
> dan 0,1 m^2 maar < dan 20,0 m^2	€	651
20,0 m^2 of meer	€	1.302

De jaarlijkse opbrengst van deze belasting is ingeschat op € 110.000.

Lokale heffingen met gebonden besteding

Voor de zogeheten besteding gebonden heffingen dienen wij aan te tonen dat de baten, die met deze heffingen gegenereerd worden, de lasten niet overschrijden. Er mag dus maximaal sprake zijn van 100%-kostendekking. In de tarieven mogen ook overheadkosten verdisconteerd worden. Voorwaarde is wel dat de gehanteerde systematiek bij de bepaling van de hoogte van deze overhead degelijk wordt onderbouwd. Zoals uit de hierna volgende berekening blijkt, hebben wij die opslag bepaald op € 63.605 per fte.

Berekening overhead begroting 2027.		*(bedragen in hele euro's)*
Taakveld overhead:		11.450.945
Niet-doorbelaste personeelskosten:		
Voormalig personeel	-30.000	
Storting voorziening	-300.000	
Eigen risico WAO/WW	-125.000	
Tijdelijk personeel	-903.665	
Kosten griffie	-323.072	
Inleenvergoeding sociale werkvoorziening	-15.734	
Loonontwikkelingen en reserveringen	-432.000	
Kosten OR	-35.002	
Overigen, per saldo	-94.562	
		-2.259.035
Doorbelasting		**9.191.910**

Aantal fte's bedrijfsvoering	144,51
Per fté, afgerond	€ 63.605
Aantal productieve uren	1.354
Tarief per uur	€ 46,98

Afvalstoffenheffing

De onderhavige belasting wordt geheven op basis van de verordening Afvalstoffenheffing, vastgesteld bij raadsbesluit van 11 november 2025. Alle kosten die verband houden met het inzamelen, afvoeren en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen worden integraal doorberekend, behalve de kosten van de kwijtschelding en de BTW waarmee uw raad bij de behandeling van de kadernota 2024 heeft ingestemd. Bij de kadernota 2025 is in het kader van het grondstoffenplan het voorstel opgenomen om het tarief van de afvalstoffenheffing jaarlijks vanaf 2026 extra met 2% te laten stijgen tot 5%. Dit onder de voorwaarden dat de beleidsuitgangspunten uit het grondstoffenplan integraal worden doorgevoerd en er geen wijziging van aanpalend beleid plaatsvindt.

In deze ontwerpbegroting is voor de jaren 2027 t/m 2030 rekening gehouden met een tarief voor de afvalstoffenheffing van respectievelijk € 298, € 313, € 329 en € 345. Een definitief tariefvoorstel zal aan uw raad worden voorgelegd gelijktijdig met de behandeling van deze ontwerpbegroting.

Rioolheffing

De onderhavige belasting wordt geheven op basis van de verordening Rioolheffing, vastgesteld bij raadsbesluit van 11 november 2025. Alle kosten die verband houden met de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater (alsmede de zuivering hiervan) en bedrijfsafvalwater en de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezameld hemelwater worden integraal doorberekend, behalve de kosten van de kwijtschelding en de BTW waarmee uw raad bij de behandeling van de kadernota 2024 heeft ingestemd.

In deze ontwerpbegroting is vanaf 2027 rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 3% van het tarief voor de rioolheffing. Een definitief tariefvoorstel zal aan uw raad worden voorgelegd gelijktijdig met de behandeling van deze ontwerpbegroting.
Hierna presenteren wij U een overzicht van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing 2027 en de rioolheffing 2027.

Overzicht kostendekkendheid afvalstoffenheffing begroting 2027. *(bedragen in hele euro's)*

Lasten:	
Directe lasten taakveld	3.235.249
Overhead: 1,0 fte * € 63.605	63.605
Kwijtschelding	80.000
Inschatting b.t.w.	590.754
Administratieve rente 2%	3.251
Directe baten taakveld	-1.022.405
Netto Lasten per saldo	2.950.454
Baten:	
Afvalstoffenheffing	2.279.700
Baten per saldo	2.279.700
Dekkingspercentage	**77,3%**

Overzicht kostendekkendheid rioolheffing begroting 2027. *(bedragen in hele euro's)*

Lasten:	
Directe lasten taakveld	2.052.704
Overhead: 2,24 fte * € 63.605	142.475
Administratieve rente (2,0%)	466.407
Kwijtschelding	49.000
Inschatting b.t.w.	281.490
Directe baten taakveld	-189.688
Netto Lasten per saldo	2.802.388
Baten:	
Rioolheffing	2.471.898
Baten per saldo	2.471.898
Dekkingspercentage	**88,2%**

Als gevolg van het niet meer doorbelasten van de kosten van de kwijtschelding en de BTW in beide heffingen zijn de dekkingspercentages van de afvalstoffenheffing en rioolheffing onder de 100%, concreet respectievelijk 77,3% en 88,2%.

Voor de volledigheid merken wij hierbij op dat deze dekkingsgraden zijn bereikt door aan de voorziening afval een bedrag te onttrekken van afgerond € 386.000 en aan de voorziening riolen een bedrag te onttrekken van afgerond € 190.000.

Leges

Leges zijn vergoedingen voor door of vanwege de gemeente verstrekte diensten. Bij de bepaling van de tarieven wordt gestreefd naar maximale kostendekking. Leges worden geheven op basis van de Legesverordening, vastgesteld bij raadsbesluit van 11 november 2025.

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet en de Wkb (Wet kwaliteitsborging) geleidelijk in werking getreden. Met de komst van deze wetten zijn er een aantal zaken veranderd waarover leges geheven kunnen worden, namelijk:

- Over milieubelastende zaken kunnen leges geheven worden, dit wordt ook opgenomen in de nieuwe Legesverordening. De hoogte van de leges worden intern en extern (Omgevingsdienst Zuid-Limburg, voorheen RUD) afgestemd;
- De activiteiten zoals deze destijds onder de Wabo van elkaar werden gesplitst, zijn allen afzonderlijk als leges belastbaar. In de huidige vorm vallen bijvoorbeeld de

bestemmingsplan toetsing en de bouwkundige toetsing samen, dit wordt onder de nieuwe Legesverordening van elkaar gescheiden;

- Door de invoering van de Wkb mag men geen leges heffen over de bouwkundige activiteit bij bepaalde categorieën. Vooralsnog zijn dit alleen lichte categorieën, zoals het bouwen van een vrijstaande woning of een loods. Doordat activiteiten onder de Omgevingswet gesplitst worden, vervallen niet de gehele leges maar slechts een beperkt deel van de leges (bouwkundige toetsing);
- Onder de Omgevingswet is het de bedoeling dat omgevingsvergunningen meer integraal worden. Dit houdt in dat voor een project alle activiteiten gelijktijdig aangevraagd kunnen worden ook als een andere overheidsinstantie daar bevoegd over is. De kosten van deze werkzaamheden worden doorberekend in de vergunning. Er worden onderling afspraken gemaakt over de kosten en deze worden verwerkt in de Legesverordening.

De huidige Legesverordening is voor 2027 geactualiseerd en wordt aan uw raad voorgelegd ter vaststelling gelijktijdig met de behandeling van deze ontwerpbegroting. Hierna presenteren wij U een overzicht van de mate van kostendekkendheid van de leges voor het begrotingsjaar 2027.

Overzicht kostendekkendheid leges 2027.

Titel 1: Algemene dienstverlening	*(bedragen in hele euro's)*
Toerekenbare lasten taakveld burgerzaken:	
Aanschaf reisdocumenten en rijbewijzen	178.000
Verklaringen omtrent gedrag	6.403
Kadaster	60.103
Overige lasten	29.944
Directe salariskosten	261.880
Overhead	172.339
	708.669
Toerekenbare baten taakveld burgerzaken:	
Leges bevolking	22.000
Leges paspoorten	292.000
Leges rijbewijzen	64.000
Leges huwelijken	24.000
Overige baten	40.896
	442.896
Dekkingspercentage	**62,5%**

Titel 2: Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	*(bedragen in hele euro's)*
Toerekenbare lasten taakveld wonen en bouwen:	
Kosten welstands- en monumentencommissie	91.365
Kosten onderdeel welstand-stedenbouw	6.517
Inschakeling externe deskundigen	34.329
Kosten snelbalie	12.100
Personele inhuur omgevingsvergunningen	84.700
Directe salariskosten	479.898
Overhead	315.854
	1.024.763
Toerekenbare baten taakveld wonen en bouwen:	
Leges omgevingsvergunning	859.280
Terugontvangst lasten welstandstoezicht	99.000
	958.280
Dekkingspercentage	**93,5%**

Titel 3: Europese dienstenrichtlijn *(bedragen in hele euro's)*

Toerekenbare lasten taakveld openbare orde en veiligheid:	
Directe salariskosten	155.394
Overhead	102.275
	257.669
Toerekenbare baten taakveld openbare orde en veiligheid:	
Leges horeca	24.000
Leges algemene zaken	24.000
	48.000
Dekkingspercentage	**18,6%**

Lijkbezorgingsrechten

Deze heffing is geregeld in de verordening Lijkbezorgingsrechten, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 11 november 2025. Voor het begrotingsjaar 2027 worden de rechten gecalculeerd op een bedrag van € 134.000.

Hierna presenteren wij U een overzicht van de mate van kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten voor het begrotingsjaar 2027.

Overzicht kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten begroting 2027. *(bedragen in hele euro's)*

Lasten:	
Directe lasten taakveld	189.650
Directe salariskosten	151.432
Overhead: 2,22 fte * € 63.605	141.203
Lasten per saldo	482.285
Baten:	
Directe baten taakveld	0
Baten verhuur	1.263
Lijkbezorgingsrechten	134.000
Baten per saldo	135.263
Dekkingspercentage	**28,0%**

Marktgelden

Deze gelden worden geheven op basis van de verordening Marktgelden, die is vastgesteld bij raadsbesluit van 11 november 2025. De marktgelden worden vanaf het begrotingsjaar 2027 geraamd op een structureel bedrag van € 2.355.

Hierna presenteren wij U een overzicht van de mate van kostendekkendheid van de marktgelden voor het begrotingsjaar 2027.

Overzicht kostendekkendheid marktgelden begroting 2027. *(bedragen in hele euro's)*

Lasten:	
Directe lasten taakveld	1.130
Directe salariskosten	3.910
Overhead: 0,07 fte * € 63.605,-	4.452
Lasten per saldo	9.492
Baten:	
Directe baten taakveld	0
Marktgelden	2.355
Baten per saldo	2.355
Dekkingspercentage	**24,8%**

Lokale lastendruk

Elk jaar publiceert de provincie het belastingoverzicht, waarmee de gemeentelijke heffingen (Onroerend-zaakbelastingen, riool- en afvalstoffenheffing) van alle Limburgse gemeenten met elkaar worden vergeleken. Uit het overzicht van 2026 blijkt onder meer dat de belastingdruk voor onze inwoners die zowel eigenaar als gebruiker van een object zijn beperkt boven het provinciaal gemiddelde ligt (€ 1.015 t.o.v. € 980). Hiermee neemt onze gemeente een 18e plaats in op de provinciale rangschikking (van de 31 gemeenten). Voor onze inwoners die huurder zijn van een object ligt de belastingdruk ruim boven het provinciaal gemiddelde (€ 555 t.o.v. € 437). Hiermee neemt onze gemeente een 24e plaats in op de provinciale rangschikking (van de 31 gemeenten). Met onze voorstellen die de stijging van de afvalstoffen- en rioolheffing aanzienlijk beperken (geen doorbelasting van de kosten van de kwijtschelding en de BTW in de heffing) en de onderverdeling van de eerste staffel bij de rioolheffing, verwachten wij op termijn onze positie op de provinciale kaart te verbeteren.

Samenvattend overzicht lokale heffingen

(bedragen in duizenden euro's)

Lokale heffingen	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Heffingen zonder gebonden besteding:						
Onroerende-zaakbelastingen	6.873	7.004	7.214	7.431	7.655	7.884
Hondenbelasting	14	17	17	17	17	17
Parkeerbelasting	2.700	2.817	2.805	2.805	2.805	2.805
Gefiscaliseerde parkeerboetes	88	73	74	75	76	77
Toeristenbelasting	3.474	3.375	3.500	3.625	3.750	3.875
Forensenbelasting	31	50	50	50	50	50
Precariobelasting	398	407	411	415	419	423
Vermakelijkhedenretributie	296	260	260	260	260	260
Reclamebelasting	111	110	110	110	110	110
Subtotaal	**13.985**	**14.113**	**14.441**	**14.788**	**15.142**	**15.501**
Heffingen met gebonden besteding:						
Afvalstoffenheffing	2.111	2.173	2.280	2.394	2.517	2.639
Rioolheffing	2.214	2.400	2.472	2.546	2.622	2.701
Leges taakveld burgerzaken	533	440	443	443	443	443
Leges taakveld wonen en bouwen	1.093	764	958	700	702	704
Leges taakveld openbare orde/veiligheid	71	48	48	48	48	48
Begrafenisrechten	128	132	134	136	138	140
Marktgelden	3	2	2	2	2	2
Subtotaal	**6.153**	**5.959**	**6.337**	**6.269**	**6.472**	**6.677**
Totaal	**20.138**	**20.072**	**20.778**	**21.057**	**21.614**	**22.178**

3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

In deze paragraaf wordt een verband gelegd tussen de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit wordt vervolgens uitgedrukt in het weerstandsvermogen. Gezamenlijk met de in deze paragraaf opgenomen financiële kengetallen, het meerjarig EMU-saldo en de geprognosticeerde balans kan een goed oordeel worden gevormd over de financiële positie.

Reserves en voorzieningen

De begrote stand van de reserves en voorzieningen is voor de komende planperiode als volgt:

(bedragen in duizenden euro's)

Overzicht verloop reserves en voorzieningen	Saldo ultimo 2026	Saldo ultimo 2027	Saldo ultimo 2028	Saldo ultimo 2029	Saldo ultimo 2030
Algemene reserves	15.962	15.962	15.962	15.962	15.962
Bestemmingsreserves	61.113	58.991	57.277	47.610	46.973
Voorzieningen	11.679	11.102	8.492	8.399	8.109
Totaal reserves en voorzieningen	**88.754**	**86.055**	**81.731**	**71.971**	**71.044**

De gemeenteraad heeft op 11 december 2023 de nota reserve- en voorzieningenbeleid 2024 vastgesteld. Deze nota geldt ook in 2027 als het vigerende beleidskader voor het weerstandsvermogen en de risicobeheersing. De toelichting op de individuele reserves en de individuele voorzieningen is opgenomen in dit beleidsstuk.

Het risicoprofiel

In het kader van risicomanagement wordt het risicoprofiel tweemaal per jaar, bij de begroting en de jaarrekening, geactualiseerd. Hierbij wordt de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de gekwantificeerde risico's. Deze ratio is het weerstandsvermogen. De inschatting van deze risico's is weergegeven in de tabel op de volgende pagina.

De inventarisatie leidt tot een structureel risico-bedrag van € 3.871.560 en een incidenteel risico-bedrag van € 293.750, in totaliteit een bedrag van € 4.165.310.

(bedragen in hele euro's)

Risico	*Veroorzakende gebeurtenis*	*Maximale schadebedrag*	*I/S (finan-cieel)*	*Risico-score (kans x impact)*	*prioriteit (impact)*	*Weerstands-capaciteits-bedrag*	*Programma / paragraaf*
Extreme weersomstandigheden	Extreem weer in de vorm van regen, sneeuw en/of storm	€ 250.000	I	9	2	€ 31.250	Sport, Cultuur en Recreatie / Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving
Bomenkap en bomenonderhoud	Klimaatveranderingen	€ 100.000	I	9	2	€ 12.500	Sport, Cultuur en Recreatie
(Plan)schadeclaims	Aansprakelijkheidsstellingen	€ 500.000	I	15	1	€ 250.000	Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving
Bijdragen GR('s) programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving	Exploitatietekorten	€ 209.712	S	15	1	€ 188.741	Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving
Bijdragen GR('s) programma Onderwijs	Exploitatietekorten	€ 56.857	S	5	2	€ 12.793	Onderwijs
Bijdragen GR('s) programma Sociaal Domein	Exploitatietekorten	€ 353.752	S	25	1	€ 318.377	Sociaal Domein
Bijdragen GR('s) programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu	Exploitatietekorten	€ 331.243	S	25	1	€ 298.119	Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu
Bijdragen GR('s) programma Bestuur en Ondersteuning	Exploitatietekorten	€ 40.100	S	5	2	€ 9.023	Bestuur en Ondersteuning
Parkeerexploitatie	Minder bezoekers dan verwacht	€ 328.218	S	25	1	€ 295.396	Economie en Toerisme / Algemene dekkingsmiddelen
Toeristische functie	Teruglopend aantal bezoekers door economische crisis, minder evenementen, concurrentie andere toeristische gebieden	€ 413.500	S	25	1	€ 372.150	Economie en Toerisme
Exploitatie kerstmarkt gemeentegrot	Teruglopend aantal bezoekers, aanvullende veiligheidseisen, concurrentie andere toeristische gebieden	€ 180.100	S	15	1	€ 162.090	Economie en Toerisme
Sociaal domein	Toename gebruik voorzieningen	€ 2.540.500	S	15	1	€ 1.270.250	Sociaal Domein
Algemene uitkering	Verloop accress	€ 1.839.200	S	15	1	€ 919.600	Algemene dekkingsmiddelen
Vennootschapsbelasting	Voordelig fiscaal resultaat exploitatie parkeergarage, kerstmarkt en afvalstromen	€ 55.650	S	5	2	€ 12.521	Vennootschapsbelasting
Wachtgeldverplichtingen / ontslagprocedures	Politieke crisis	€ 100.000	S	9	2	€ 12.500	Overhead
Totalen		**€ 7.298.832**				**€ 4.165.310**	

(I=Incidenteel; S=Structureel)

De beschikbare weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit geldt geen vaste regel. Die capaciteit is net als de risico's onder te verdelen in:

- Incidentele weerstandscapaciteit: de vrij beschikbare en aanwendbare reserves, vermeerderd met het resultaat na bestemming;
- Structurele weerstandscapaciteit: de onbenutte belastingcapaciteit/budgettaire capaciteit.

Op basis van de voorschriften van het BBV wordt alleen de algemene reserve gerekend tot de vrij beschikbare en aanwendbare reserves.

Wanneer wij deze uitgangspunten in cijfers vertalen, ziet de weerstandscapaciteit er als volgt uit:

Vrij beschikbare en aanwendbare reserves	€ 15.961.924
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 1.001.244
Onbenutte budgettaire capaciteit	€ 906.000
Totaal	€ 17.869.168

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte die aanwezig is om extra inkomsten te genereren met betrekking tot de belangrijkste eigen gemeentelijke inkomsten: de Onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De capaciteit met betrekking tot de OZB is gelijk aan het verschil tussen de inkomsten op basis van het tarief dat geldt voor een 'artikel 12 gemeente (Financiële-verhoudingswet)' en de opbrengsten op basis van het huidige gemeentelijke tarief. Voor de afvalstoffen- en de rioolheffing is de capaciteit gelijk aan de onderdekking op de desbetreffende begrotingen. De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:

Onroerende zaakbelastingen (ruimte t.o.v. artikel 12 norm)	€	0
Afvalstoffenheffing (77,3% kostendekkend)	€	670.754
Rioolheffing (88,2% kostendekkend)	€	330.490
Totaal	€	1.001.244

Het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2026 (redelijk peil OZB) is vastgesteld op 0,1648%. In onze gemeente bedraagt dit percentage 0,1847, waardoor er voor wat betreft de OZB geen sprake is van onbenutte belastingcapaciteit.

Bij de bepaling van de onbenutte budgettaire capaciteit wordt gekeken naar het beschikbaar budget voor onvoorziene uitgaven (€ 100.000) en het structurele begrotingsresultaat op termijn van € 806.000 positief.

Het weerstandsvermogen

Indien de ratio weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit) groter is dan 1, dan kunnen de financiële gevolgen van de risico's worden opgevangen. Is de uitkomst kleiner dan 1, dan is sprake van onvoldoende dekking voor de beschikbare weerstandscapaciteit.

Een confrontatie van de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit geeft het volgende beeld:

(bedragen in hele euro's)

Weerstandscapaciteit			***beschikbaar***			***benodigd***
Structureel	A	€	1.907.244	B	€	3.871.560
Incidenteel	C	€	15.961.924	D	€	293.750
Totaal	**E**	**€**	**17.869.168**	**F**	**€**	**4.165.310**

Weerstandsvermogen		
Structureel	(A/B)	0,49
Incidenteel	(C/D)	54,34
Totaal	**(E/F)**	**4,29**

De incidentele weerstandscapaciteit is ruim voldoende, zo blijkt uit de cijfers. De beschikbare structurele weerstandscapaciteit biedt op dit moment onvoldoende dekking voor het opvangen van structurele risico's. Mocht zich echter een structureel risico voordoen, dan kan dit, afhankelijk van de omvang van het risico, een aantal jaren met de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit worden opgevangen.

De incidentele weerstandscapaciteit onder C van € 15.961.924 is gebaseerd op de verwachte stand van de algemene reserve.

Kengetallen financiële positie

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zes financiële kengetallen dienen te worden opgenomen. Deze kengetallen zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. De kengetallen geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van deze positie.

Concreet gaat het om de volgende kengetallen:

De netto schuldquote (plus quote gecorrigeerd voor verstrekte leningen)
Deze quote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Hoe lager de quote, des te lager de schulden.

De solvabiliteitsratio
Hieronder wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Hoe hoger de ratio, des te groter de weerbaarheid.

Grondexploitatie
Hierin wordt informatie gegeven over de totale waarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond. Dat bedrag wordt gedeeld door de totale baten uit de begroting of de jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Hoe lager het percentage, hoe minder risicovol.

Structurele exploitatieruimte
De structurele ruimte geeft aan hoe wendbaar een gemeente is. Als de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is een gemeente in staat om structurele tegenvallers op te vangen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, uitgedrukt in een percentage. Hoe hoger het percentage, des te groter de ruimte.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.
De belastingcapaciteit geeft de potentiële ruimte aan, die een gemeente heeft om haar structurele baten te verhogen om stijgende structurele lasten op te vangen. De Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de zogeheten Atlas voor de lokale lasten. Hoe lager het percentage, des te groter te ruimte.

Financiële kengetallen en de signaleringswaarde

De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben geconstateerd dat het financiële beeld dat uit de kengetallen naar voren komt ook voor de toezichthouder belangrijk is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is door de toezichthouders daarom besloten voor het verkrijgen van een goed beeld, aan te sluiten bij de zogeheten ‘signaleringswaarden’ die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de hiernavolgende tabel is een categoriale indeling opgenomen, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol.

Verloop financiële kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
kengetal grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
belastingcapaciteit (t.o.v. landelijk gemiddelde)	< 95%	95% - 105%	> 105%

Financiële kengetallen gemeente

In de hiernavolgende tabel zijn de kengetallen voor onze gemeente opgenomen voor de jaren 2025 tot en met 2030.

Verloop financiële kengetallen	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
netto schuldquote	-51,23%	-12,98%	-6,78%	6,03%	14,30%	10,85%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-53,10%	-15,61%	-9,48%	3,10%	11,40%	7,97%
solvabiliteitsratio	71,69%	74,18%	70,95%	71,59%	64,27%	64,48%
kengetal grondexploitatie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
structurele exploitatieruimte	9,38%	2,56%	1,19%	0,91%	0,75%	1,05%
belastingcapaciteit (t.o.v. landelijk gemiddelde)	92,00%	95,24%	96,24%	99,54%	103,02%	106,60%

Hieruit kunnen wij concluderen dat de eerste 5 financiële kengetallen in categorie A vallen, het minst risicovol. Het laatste financiële kengetal valt overwegend in categorie B, een gemiddeld risico. Met betrekking tot laatstgenoemde willen wij nadrukkelijk de nuancering plaatsen dat de landelijk gemiddelde belastingcapaciteit gebaseerd is op het jaar 2026 en niet wordt geïndexeerd en dat onze gemeentelijke belastingen in de lijn lopen met het landelijk gemiddelde.

Bij de belastingcapaciteit is rekening gehouden met de voorgestelde tariefsverhogingen van de heffingen in 2027 en de verwachte meeropbrengsten in de daaropvolgende jaren.

Meerjarig EMU-saldo en geprognosticeerde balans

In de onderstaande tabellen treft u het geraamde EMU-saldo en de geprognotiseerde balans aan. Deze tabellen, die in de begroting worden opgenomen op grond van de verslaggevingsvoorschriften, zijn bedoeld om een beeld te geven van het verwachte verloop van onze financiële positie over de komende jaren.

(bedragen in duizenden euro's)

EMU-saldo	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	-4.720	-1.794	-1.597	-961	-339
Mutaties in (im)materiële vaste activa	11.523	12.875	5.133	-3.428	-3.393
Mutaties voorzieningen	-467	-576	-2.612	-92	-291
Mutaties voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	398	398	199	0	0
Verwachte boekwinst/verlies vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**-17.108**	**-15.643**	**-9.541**	**2.375**	**2.763**

De geprognotiseerde balans op basis van de realisatie van de jaarrekening 2025, de begrote mutaties in 2026 en de mutaties vanaf 2027 zoals opgenomen in deze begroting is als volgt:

(bedragen in duizenden euro's)

Balans	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	Ultimo 2030
Activa						
Immateriële activa	261	172	90	78	65	53
Materiële vaste activa	53.532	64.825	77.462	82.455	79.056	75.691
Financiële vaste activa	1.673	1.992	2.312	2.463	2.447	2.431
Totaal vaste activa	55.466	66.989	79.864	84.996	81.568	78.175
Voorraden	44	442	840	1.039	1.039	1.039
Uitzettingen looptijd < 1 jaar	58.085	38.889	22.618	13.661	13.644	16.079
Liquide middelen	498	25	25	25	25	25
Overlopende activa	2.752	2.752	2.752	2.752	2.752	2.752
Totaal vlottende activa	61.379	42.108	26.235	17.477	17.460	19.895
Totaal activa	**116.845**	**109.097**	**106.099**	**102.473**	**99.028**	**98.070**
Passiva						
Eigen vermogen	83.762	77.087	75.281	73.356	63.642	63.233
Voorzieningen	11.570	11.068	10.476	7.848	7.739	7.430
Vaste schulden looptijd > 1 jaar	2.571	2.000	1.400	800	400	160
Totaal vaste passiva	97.903	90.155	87.157	82.004	71.781	70.823
Netto vlottende schulden looptijd < 1 jaar	6.978	6.978	6.978	8.505	15.283	15.283
Overlopende passiva	11.964	11.964	11.964	11.964	11.964	11.964
Totaal vlottende passiva	18.942	18.942	18.942	20.469	27.247	27.247
Totaal passiva	**116.845**	**109.097**	**106.099**	**102.473**	**99.028**	**98.070**

Beoordeling financiële positie

Gezien het weerstandsvermogen, de vergelijking van de afzonderlijke financiële kengetallen met de streefwaarden en de beoordeling in hun onderlinge verhouding, de ontwikkeling van het EMU-saldo en de vermogenspositie in meerjarig perspectief, kunnen wij stellen dat er sprake is van een structureel gezonde financiële positie van onze gemeente.

3.3 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

De kwaliteit van de financiële huishouding en het onderhoudsniveau van kapitaalgoederen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Artikel 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft dan ook dwingend voor dat aan het onderhoud van de kapitaalgoederen een afzonderlijke paragraaf moet worden gewijd. Het onderhoud van de genoemde kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheersplannen. De periode, die een beheersplan bestrijkt, is onder meer afhankelijk van de economische en/of technische levensduur van de betreffende kapitaalgoederen. Een beheersplan wordt periodiek herzien.

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de wijze waarop de kapitaalgoederen worden beheerd. Concreet gaat het daarbij om openbaar groen, wegen, rioleringen, gebouwen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken.

De gemeenteraad heeft op 12 december 2022 de financiële verordening 2023 vastgesteld. In artikel 19 van deze verordening is het kader met betrekking tot onderhoud kapitaalgoederen als volgt opgenomen:

1. Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen de verplichte onderdelen op conform artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
2. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een onderhoudsplan openbare ruimte aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud voor het openbaar groen en wegen. De raad stelt het plan vast.
3. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een rioleringsplan aan. Het plan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud, de uitbreiding van de riolering en de kosten van het onderhoud en de eventuele uitbreidingen. De raad stelt het plan vast.
4. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een onderhoudsplan gebouwen aan. Het plan bevat voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten aan de gemeentelijke gebouwen. De raad stelt het plan vast.
5. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een onderhoudsplan openbare verlichting aan. Het plan bevat voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten van de openbare verlichting. De raad stelt het plan vast.
6. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een onderhoudsplan civieltechnische kunstwerken aan. Het plan bevat voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten van de civieltechnische kunstwerken. De raad stelt het plan vast.

In de onderstaande tabel is per soort kapitaalgoederen weergegeven wat de status is van het onderhoudsplan.

Onderdeel	Raadsbesluit vaststelling	Looptijd	Toelichting
Openbaar groen	N.v.t.	N.v.t.	Onderhoud van openbaar groen is structureel opgenomen in de exploitatie en wordt uitgevoerd op basis van een bestek.
Wegen	7 oktober 2024	2025 t/m 2029	De gemeenteraad heeft het Meerjaren-onderhoudsprogramma (MJOP) 2025-2029 voor het onderhoud van wegen (onderdeel kapitaal-goederen) vastgesteld in oktober 2024.
Riolering	9 oktober 2023	2024 t/m 2027	Het gemeentelijk Waterprogramma Valkenburg aan de Geul 2024-2027 is de nieuwe benaming van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het waterprogramma vormt de grondslag voor de voorziening rioolheffing.
Gebouwen	31 maart 2025	2025 t/m 2034	De actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor gemeentelijke gebouwen is door de raad vastgesteld in maart 2025. Dit MJOP omvat alle gebouwen in gemeentelijk eigendom, met uitzondering van de Polfermolen en de strategische aankoop (voormalig Hanos terrein).
Openbare verlichting	3 juni 2019	2020 t/m 2024	Het beleidsplan voor de periode 2020 t/m 2024 geldt tot aan de actualisatie als vigerend beleid. De actualisatie van het beleidskader voor het onderhoud van openbare verlichting is voorzien begin 2027.
Civieltechnische kunstwerken	31 maart 2025	2025 t/m 2034	Het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor civieltechnische kunstwerken is door de raad vastgesteld in maart 2025.

Openbaar Groen

Het beheer en onderhoud van het openbaar groen, als ook de reiniging van de openbare ruimte is op basis van ontzorgingscontracten uitbesteed aan diverse marktpartijen. De contracten voor Onderhoud Openbaar Groen en Afval & Reiniging dienen in 2027 opnieuw te worden aanbesteed, ten einde 1 januari 2028 (nieuwe) onderhoudsaannemers gecontracteerd te hebben.

Het Ontzorgingscontract Onderhoud Gemeentelijke Bomen loopt tot eind 2028. Na deze periode kan de overeenkomst maximaal één keer met één onderhoudsjaar worden verlengd tot uiterlijk eind 2029.

Op basis van de huidige begroting bedragen de totale bruto-lasten van de taak Groenvoorziening, onderdeel van het taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie, in 2027 € 3.049.772 oplopend tot € 3.232.639 in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben betrekking op directe loonkosten, beheer en onderhoud en de kosten van de wijkteams.

Wegen

De totale netto-lasten van de taak Wegennet en wegbermen, onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer, bedragen in 2027 € 3.312.251 oplopend tot € 3.435.597 in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijvingen, rente, directe loonkosten en onderhoud.

Riolering

Eind 2023 is het Programma Water & riolering 2024-2027 vastgesteld. Hierin zijn naast de beleidsmatige aspecten eveneens opgenomen de bijgestelde exploitatiebegroting, het meerjareninvesteringsprogramma gebaseerd op de actuele rioolinspecties en de bijbehorende kostendekkingsberekening.

Het programma water en rioleringen kent voor de periode t/m 2030 een investeringsprogramma waarbij de daarmee gemoeide afschrijvingslasten geleidelijk oplopen tot € 300.000 in 2030. Met daarbij de opmerking dat de procedures rondom het verkrijgen van vergunningen, grondaankopen, ernstig vervuilde grond en andere onvoorziene zaken de nodige vertragingen kunnen veroorzaken.

De totale netto-lasten van de rioleringsbegroting bedragen in 2027 € 2.950.454 geleidelijk oplopend tot € 3.282.700 in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijvingen, rente, kwijtschelding, directe loonkosten, omzetbelasting, onderhoud, inspectie en onderzoek en elektriciteitsverbruik.

Gebouwen

Voor alle gemeentelijke gebouwen in gebruik bij de gemeente of enige derde (verhuur, gebruik of anderszins) dient een actueel onderhoudsplan beschikbaar te zijn. Doelstelling van dat plan is om de onderhoudstoestand van de gemeentelijke gebouwen te bewaken en de gebouwen in een goede staat te houden. De gebouwen dienen veilig, goed bruikbaar en representatief te blijven voor de gebruikers van deze gebouwen. Door het periodiek actualiseren van de onderhoudsplannen wordt inzicht verkregen in de actuele staat van onderhoud van onze gemeentelijke gebouwen en de bijbehorende toekomstige investeringen.

Het nieuwe meerjarenonderhoudsplan (inclusief de duurzaamheidsopgaven) is op 31 maart 2025 vastgesteld en het onderhoud wordt conform uitgevoerd.

Het Polfermolencomplex

De gemeenteraad heeft op 23 februari 2026 ingestemd met variant 2 als voorkeursvariant en kader voor verdere uitvoering van het eindrapport ‘Polfermolen 3.0, Sociaal-culturele hotspot’. Hiermee is een totale investering gemoeid van € 13,8 miljoen. Na de afronding van de verbouwing zal een nieuw meerjarenonderhoudsplan opgesteld dienen te worden voor de kosten van het groot onderhoud in de nieuwe situatie. Tot het moment dat er duidelijkheid is omtrent de toekomstrichting, wordt volstaan met hoogst noodzakelijk onderhoud.

De Bosdries

Bij de behandeling van de kadernota 2024 heeft de gemeenteraad een bedrag van € 2.000.0000 beschikbaar gesteld, voor de renovatie van sporthal de Bosdries. De sporthal is inmiddels gerenoveerd en in juni 2026 opgeleverd. Er wordt momenteel een nieuw MJOP opgesteld. Hieruit volgt een voorstel voor het noodzakelijk structureel onderhoudsbudget. Dit wordt in 2027 separaat voorgelegd aan uw raad.

De ondergrondse parkeergarage

Het meerjarenonderhoudsplan van de parkeergarage is geactualiseerd en gelijktijdig met het MJOP gebouwen in maart 2025 door de raad vastgesteld.

Openbare verlichting

Begin 2027 wordt er een inventarisatie van het areaal openbare verlichting uitgevoerd. Op basis van deze inventarisatie zal het nieuwe meerjarenonderhoudsplan 2027 – 2030 opgesteld worden. Het plan zal worden voorgelegd aan uw raad.

De totale lasten van de taak Openbare verlichting, onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer, bedragen in 2027 € 445.305 oplopend tot € 472.323 in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben onder meer betrekking op afschrijving, rente, directe loonkosten, elektriciteitsverbruik en onderhoud.

Civieltechnische kunstwerken

Voor de periode van 2025 t/m 2029 is er een nieuw ontzorgingscontract gegund ten behoeve van het beheer en onderhoud.

De totale lasten van de taak Bruggen, onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer, bedragen in 2027 € 144.479 oplopend tot € 203.256 in het laatste jaar van deze planperiode. Deze kosten hebben betrekking op afschrijvingen, rente, directe loonkosten en onderhoud.

3.4 Paragraaf Financiering

Het treasurystatuut bevat de doelstellingen van het treasurybeleid en geeft de kaders aan, waarbinnen de treasuryfunctie zich mag bewegen. De wet Financiering Decentrale Overheden bepaalt dat in de begroting een financieringsparagraaf moet worden opgenomen. De bedoeling daarvan is om de transparantie te vergroten, zodat meer inzicht in de risico's van het geldverkeer ontstaat.

De rentevisie

In het hierna volgende renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

(bedragen in hele euro's)

Overzicht rentetoerekening 2027		
Externe rentelasten langlopende financiering	63.921	
Externe rentelasten kortlopende financiering	2.000	
Externe rentebaten	-750.000	
Totaal door te rekenen externe rente		-684.079
Rente toe te rekenen aan grondexploitatie	0	
Rente toe te rekenen aan projectfinanciering	0	
Totaal direct toegerekende externe rente		0
Totaal rente toe te rekenen aan taakvelden		-684.079
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		0
Renteresultaat taakveld treasury		**-684.079**

Het renteresultaat op het taakveld Treasury bedraagt derhalve -€ 684.079 (dus voordelig). Dat bedrag is gelijk aan het verschil tussen de externe rentelasten en de externe rentebaten. Omdat er per saldo sprake is van structurele rentebaten wordt er geen rente toegerekend aan de taakvelden.

De liquiditeitsprognose

Voor grote projecten wordt het verloop van de liquiditeiten zo nauwkeurig als mogelijk in beeld gebracht.

Beleidsvoornemens Treasury

Binnen het risicobeheer onderscheiden wij een aantal risico's, te weten het renterisico, het kredietrisico en het interne liquiditeitenrisico. Koers- en valutarisico's blijven buiten beschouwing.

Het renterisico

Het renterisicobeheer is het beheersen van risico's, die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van vreemd vermogen hoger zullen uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden c.q. dat de feitelijke rentebaten achterblijven bij de gecalculeerde bedragen. Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm voor de vaste schuld.

De kasgeldlimiet

De gemiddelde netto vlottende schuld, over drie maanden gezien, mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. Onder de gemiddelde netto vlottende schuld wordt verstaan het saldo van de opgenomen leningen met een looptijd korter dan één jaar, de schulden en tegoeden in rekening-courant en contante gelden. Per kwartaal wordt de liquiditeitspositie opgemaakt om te beoordelen of aan de kasgeldlimiet is voldaan. De kasgeldlimiet wordt verkregen door het bij ministeriële beschikking vastgestelde percentage van 8,5% te vermenigvuldigen met het totaalbedrag van de begrote uitgaven, exclusief de stortingen in de reserves. In cijfers:

Totaal van de begrote uitgaven	€	79.478.540
Kasgeldlimiet voor 2027 afgerond	€	6.756.000
Ter vergelijking:		
Kasgeldlimiet 2026	€	6.327.000
Kasgeldlimiet 2025	€	5.895.000
Kasgeldlimiet 2024	€	5.514.000
Kasgeldlimiet 2023	€	4.965.000
Kasgeldlimiet 2022	€	4.636.000
Kasgeldlimiet 2021	€	4.536.000

Het beleid is erop gericht om binnen de kasgeldlimiet een schuldpositie aan te houden, omdat de rente op de kortlopende middelen normaliter lager is dan de rente op langlopende leningen. Bij een dreigende overschrijding van de kasgeldlimiet wordt overgegaan tot consolidatie van de vlottende schuld door middel van het aantrekken van een langlopende geldlening. Bij het aantrekken van een dergelijke lening wordt uiteraard rekening gehouden met de financieringsbehoefte voor de korte termijn. Wij baseren ons daarbij op een jaarlijks terugkerend patroon van de financieringsbehoefte, aangevuld met specifieke informatie over grote investeringswerken en/of geldstromen.

De renterisiconorm

Met de renterisiconorm wordt een kader gesteld voor de spreiding van de looptijden van langlopende geldleningen. Doel hiervan is om te komen tot een spreiding van de (mogelijke) fluctuaties in de renterisico's over langlopende geldleningen c.q. de vaste schuld. De renterisiconorm wordt bepaald door het totaal van de begrote uitgaven te vermenigvuldigen met het vastgestelde percentage van 20%. Uit de hierna volgende opstelling voor de jaren 2027 tot en met 2030 blijkt dat de gemeente volledig binnen de wettelijke norm blijft. Uit oogpunt van risicomijdend beheer streven wij naar een verlenging van de gemiddelde looptijd van onze portefeuille door het aantrekken van rentevaste geldleningen met een looptijd van 25 jaar.

De berekening van de renterisiconorm is als volgt:

(bedragen in hele euro's)

Bepaling renterisiconorm		Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
1	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
2	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
3	Renteherziening op vaste schuld (1-2)	0	0	0	0
4	Nieuw aan te trekken vaste schuld	0	0	0	0
5	Nieuw uitgezette langlopende leningen	0	0	0	0
6	Netto aan te trekken vaste schuld (4-5)	0	0	0	0
7	Te betalen aflossingen	600.000	600.000	400.000	240.000
8	Herfinanciering (laagste van 6 en 7)	0	0	0	0
9	Renterisico op de vaste schuld (3+8)	0	0	0	0
10	Stand begrote uitgaven per 1 januari	79.478.540	78.082.027	77.967.312	77.162.077
11	Het vastgestelde percentage	20	20	20	20
12	Rente-risiconorm	15.895.708	15.616.405	15.593.462	15.432.415
	Toets rente-risiconorm				
13	Rente-risiconorm	15.895.708	15.616.405	15.593.462	15.432.415
14	Renterisico op de vaste schuld	0	0	0	0
15	Ruimte onder rente-risiconorm (13-14)	15.895.708	15.616.405	15.593.462	15.432.415

Het kredietrisico

Met kredietrisico wordt de waardedaling van een vordering bedoeld als gevolg van het niet of niet-tijdig nakomen van de verplichtingen. Het gaat dus om risico's op verstrekte gelden. In het verleden zijn geldleningen verstrekt aan de lokale woningbouwcorporaties, die inmiddels volledig zijn afgelost. Er is een Waarborgfonds Sociale Woningbouw opgericht, waarbij de gemeenten een tertiaire achtervangpositie innemen.

Onder de financiële vaste activa zijn naast de verstrekte kredieten ook de langlopende geldleningen en deelnemingen gerubriceerd, die niet op korte termijn in liquide middelen zijn om te zetten.

Het interne liquiditeitsrisico

Het interne liquiditeitsrisicobeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsprognoses en meerjarige investeringsplannen, als gevolg waarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Het beheersen van die risico's geschiedt langs twee invalshoeken:

a. De ontwikkeling van de financieringsbehoefte wordt trendmatig bepaald aan de hand van ervaringsgegevens, onder toevoeging van specifieke informatie over substantiële mutaties. Zodoende ontstaat een globaal beeld;

b. In de financieringsbehoefte moet flexibel voorzien worden. Daartoe wordt zo nodig optimaal gebruik gemaakt van kortlopende financieringen.

De gemeentefinanciering

De gemeentefinanciering valt uiteen in financiering, verstrekte geldleningen, uitzettingen en relatiebeheer.

Financiering

Stand per 1 januari 2027	€	2.000.000
Reguliere aflossingen	-€	600.000
Stand per 31 december 2027	€	1.400.000

De leningenportefeuille per 1 januari 2027 omvat 4 onderhandse geldleningen voor de financiering van de gemeentelijke activiteiten. Alle langlopende geldleningen zijn rentevast en niet-vervroegd aflosbaar. De laatste aflossing van de huidige leningenportefeuille zal worden gedaan in 2032.

Verstrekte geldleningen
In 2020 is aan Enexis een converteerbare hybride aandeelhouderslening verstrekt van € 1.041.707.

Uitzetting van gelden
In het kader van de treasuryfunctie heeft onze gemeente geen uitzettingen, dat wil zeggen geen beleggingen.

Relatiebeheer
Voor het beheer van de financiële middelen houdt onze gemeente rekeningen aan bij de lokale Rabobank en de Bank Nederlandse Gemeenten. De BNG fungeert als huisbankier voor onze gemeente.

Het saldo- en liquiditeitenbeheer

Het gaat hier om het minimaliseren van rentelasten in verband met de financiering van lopende uitgaven, de voorfinanciering van investeringen en het maximaliseren van de rente over beleggingen van liquiditeitsoverschotten. In dit kader merken wij overigens nog op dat het uitzetten van overtollige middelen inmiddels is gereguleerd via de verplichting tot schatkistbankieren.

Vanaf 14 december 2013 zijn de decentrale overheden verplicht om de overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Hiertoe is een rekening-courantovereenkomst gesloten tussen de rijksoverheid en de gemeente. Het is toegestaan om een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist te houden. De hoogte van het drempelbedrag is afhankelijk van de begrotingsomvang. Per kwartaal wordt getoetst of de buiten de schatkist aangehouden middelen binnen het drempelbedrag blijven. Wij hebben in 2025 ruimschoots aan deze wettelijke verplichting voldaan.

Met behulp van schatkistbankieren beoogt de wetgever een bijdrage te leveren aan de vereiste daling van het EMU-saldo voor de Nederlandse overheid door de overtollige liquiditeiten van decentrale overheden voortaan zoveel mogelijk te bundelen binnen de overheidssfeer.

Overzicht netto-vlottende schuld

Ingevolge de wet Fido dient in de financieringsparagraaf een overzicht te worden opgenomen van het verloop van de vlottende schuld. Dat overzicht treft U hierna aan:

Derde kwartaal 2025	-€	49.011.000
Vierde kwartaal 2025	-€	45.869.000
Eerste kwartaal 2026	-€	40.187.000
Tweede kwartaal 2026	-€	39.723.000

-teken = Overschot liquide middelen.

De actuele situatie

Op dit moment bedraagt de rente voor een lineaire overheidsgeldlening met een looptijd van 25 jaar 4,0%.

Op basis van onze huidige liquiditeitspositie (ruim € 38 miljoen) en de toekomstige investeringen verwachten wij dat er op middellange termijn geen noodzaak is tot het aantrekken van nieuwe geldleningen op de kapitaalmarkt. Uiteraard blijven wij de kapitaalmarkt en onze financieringsbehoefte periodiek monitoren om tijdig te kunnen handelen en de renterisico's zoveel als mogelijk te beperken.

3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering geven we inzicht in de belangrijkste aandachtspunten en beleidsvoornemens met betrekking tot de gemeentelijke organisatie.

Personeel en organisatie

Wij willen een organisatie zijn waar mensen graag werken, zich ontwikkelen en bijdragen aan een betere gemeente. Door gerichte aandacht voor onze medewerkers, versterking van het integraal management en continue ontwikkeling van ons HRM-beleid, bouwen wij samen aan een duurzame toekomst voor Valkenburg aan de Geul. Daarbij zetten wij de koers en het beleid voort die in de afgelopen jaren zijn ingezet. Hiermee blijven wij werken aan een organisatie die wendbaar, professioneel en toekomstbestendig is en die optimaal kan inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen, bestuurlijke opgaven en de behoeften van inwoners, ondernemers en bezoekers.

Cultuur

Wij streven ernaar een werkomgeving te creëren waarin medewerkers vanuit hun eigen drijfveren werken en zich verantwoordelijk voelen voor hun bijdrage aan de gemeentelijke dienstverlening. Wij hanteren vertrouwen als beginsel in onze werkwijze. Dit betekent dat medewerkers de ruimte krijgen om hun werk zelfstandig en met verantwoordelijkheid uit te voeren. Wij verwachten van onze medewerkers en van elkaar flexibiliteit met oog voor resultaten. Dit stelt ons in staat om in te spelen op veranderingen en om effectief te werken aan de doelen van de organisatie.

Binnen de organisatie loopt het meerjarige verbeterprogramma STROOM. Dit programma richt zich op de manier waarop de organisatie werkt en hoe dus de medewerkers samenwerken. Hoe processen (= gestructureerde samenwerking) zijn ingericht, hoe kennis wordt geborgd en hoe medewerkers elkaar daarin ondersteunen. STROOM bouwt voort op vier met elkaar samenhangende doelstellingen. Allereerst moet de organisatie weten wat zij doet, met beschreven processen, aangewezen eigenaren en geborgde kennis. Vervolgens moet de organisatie structureel leren, via een vaste werkwijze van plannen, uitvoeren, toetsen en bijstellen. Daarna moet de organisatie kunnen sturen op feiten, met een informatiehuishouding die op orde is en stuurinformatie oplevert voor college en management. Tot slot moet dit alles zichtbaar worden in de dienstverlening aan inwoners, door de hele organisatie heen.

STROOM is daarmee nadrukkelijk geen eenmalig project maar een meerjarige beweging. De opgaven op het gebied van informatiemanagement, waaronder de transitie naar een informatie gedreven organisatie (zie ook hierna “Van gegevensbeheer naar informatiemanagement”), maken hier onderdeel van uit en worden binnen dit programma opgepakt. De raad wordt over de voortgang van STROOM op gepaste momenten geïnformeerd.

Werknemersbeleid en Ontwikkeling

Het werknemersbeleid is een van de belangrijkste pijlers van onze organisatie. Wij streven naar een op maat gesneden aanpak die breed gedragen wordt binnen de organisatie. Het managementoverleg speelt hierin een centrale rol, waarbij de kwaliteiten van de afdelingshoofden essentieel zijn om de gewenste cultuur uit te dragen en organisatiedoelen te bereiken.
Om deze ambities te ondersteunen, zetten wij de in eerdere jaren ingezette aanpak van afdelingshoofden die van elkaar leren voort. Intervisie is hierbij een belangrijk instrument om de doorontwikkeling van het management als team en de individuele leiderschapsvaardigheden te verbeteren.

HRM prioriteiten

Het cluster HR adviseert het college en de leidinggevenden, verzorgt personele kengetallen en voert zelfstandig de salaris- en personeelsadministratie uit. Wij zetten ons in om medewerkers te ondersteunen en te helpen groeien. Belangrijke prioriteiten zijn:

- Gerichte aandacht voor medewerkers: leidinggevenden starten bij de mensen, met focus op welzijn en ontwikkeling;
- Strategische personeelsontwikkeling: jaarlijkse evaluatie van prestaties, ontwikkelmogelijkheden en carrièreperspectieven;
- Gesprekken: formele gesprekken in januari/februari en ontwikkelgesprekken in september/oktober;
- Medewerkersonderzoek: medewerkersonderzoeken kunnen leiden tot concrete verbeteracties en worden periodiek opgevolgd;
- Strategische personeelsplanning en opleidingsbeleid: HR blijft zich profileren als opleidingsgemeente, talent aantrekken en behouden, kennis borgen en uitstroom van jonge medewerkers proactief aanpakken.

Al het bovenstaande draagt in belangrijke mate bij aan de volgende organisatieopgave: “Wij zijn een organisatie die hands-on mentaliteit en flexibiliteit in het DNA heeft zitten en deze kwaliteiten inzet om optimaal resultaat te boeken voor de vastgestelde hoofdopgaven. Zakelijk, opgavegericht en projectmatig (samen)werken vormt de basis van waaruit wij inspelen op de actuele ontwikkelingen en politieke wensen.”

In 2027 zetten wij het ingezette beleid van de voorgaande jaren onverminderd voort. Daarbij ligt een belangrijk accent op de implementatie en doorontwikkeling van het nieuwe salaris- en personeelsinformatiesysteem en het benutten van de nieuwe mogelijkheden die dit systeem biedt. Door verdere ontwikkeling van managementinformatie, HR-analytics en een betere gegevensuitwisseling tussen HRM, Financiën en ICT krijgen leidinggevenden meer inzicht en sturingsmogelijkheden, waardoor zij beter in control zijn. Tevens wordt de samenhang tussen HR-, financiële en managementinformatie verder geborgd en doorontwikkeld. Hiermee versterken wij de bestuurlijke sturing, ondersteunen wij de rechtmatigheid en zetten wij verdere stappen naar een datagedreven ondersteuning en een toekomstbestendige bedrijfsvoering.

Rechtmatigheidsverantwoording door het college

Vanaf de jaarverantwoording 2023 geeft het college de rechtmatigheidsverantwoording af aan de raad. Het doel is bewustwording van een goed financieel beheer. In 2027 bouwen wij voort op de ingeslagen weg met betrekking tot de rechtmatigheid en administratieve organisatie en interne controle (AO/IC). Wij houden vast aan de combinatie van een controlerende, adviserende en ondersteunende rol van de medewerker Rechtmatigheid en AO/IC. Vanuit de rechtmatigheid worden een aantal processen concreet opgepakt en de resultaten van de controles gedeeld met het college en RSM Accountants.

Inkoop en aanbesteding

In 2027 moet de implementatie van het herziene inkoop- en aanbestedingsbeleid bijdragen aan een verdere professionalisering en rechtmatigheid van de inkoopfunctie binnen de organisatie. Ook richten we ons op het borgen van het in 2026 geïmplementeerde contractbeheer. Uitgangspunt daarbij is de decentrale invulling van de inkoopfunctie binnen onze organisatie, waarbij de primaire verantwoordelijkheid ligt bij de verschillende afdelingen en budgethouders. Daarnaast zullen in 2027 de eerste voorbereidingen getroffen worden op de aangekondigde nieuwe aanbestedingsverordening van de Europese Commissie die de drie aanbestedingsrichtlijnen en de aanbestedingswet op termijn gaan vervangen.

Dienstverlening

In 2027 bouwen we verder aan een dienstverlening die aansluit bij de behoeften van inwoners, ondernemers en bezoekers. Daarbij blijven we werken vanuit het uitgangspunt *"Van toen en nu, met oog voor u"*. We benutten de mogelijkheden van digitalisering waar dat kan, terwijl persoonlijk contact beschikbaar blijft voor inwoners die daar behoefte aan hebben. Zo zorgen we ervoor dat onze dienstverlening toegankelijk blijft voor iedereen.

De afgelopen periode heeft laten zien dat een betrouwbare dienstverlening niet vanzelfsprekend is. Ondanks personele uitdagingen, waaronder vacatures, ziekte en tijdelijke afwezigheid van medewerkers, is de dienstverlening aan inwoners onverminderd doorgegaan. De komende periode blijven we investeren in de verdere ontwikkeling van het team Burgerzaken. Met de inzet van allround medewerkers en een werkwijze waarbij collega's elkaar ondersteunen volgens het 80/20-principe, wordt gewerkt aan een stevige basis, meer flexibiliteit en een minder kwetsbare dienstverlening.

In 2027 zetten we verdere stappen in het verbeteren van de bereikbaarheid van de gemeente. De vernieuwde telefonieomgeving biedt mogelijkheden om inwoners beter van dienst te zijn, bijvoorbeeld door automatische terugbelopties bij langere wachttijden. Daarnaast maken we organisatiebrede afspraken over bereikbaarheid en de afhandeling van klantvragen. Door veelgestelde vragen beter te ontsluiten en slimmer gebruik te maken van beschikbare informatie, kunnen inwoners sneller worden geholpen en worden medewerkers beter ondersteund.

Ook op het gebied van afsprakenbeheer en ontvangst van bezoekers worden verdere verbeteringen doorgevoerd. Het centrale afsprakensysteem wordt verder uitgerold binnen de organisatie, waardoor inwoners eenvoudiger afspraken kunnen maken en beheren. Daarnaast worden de mogelijkheden voor self-check-in verder benut. Dit zorgt voor een efficiënter ontvangstproces, meer inzicht in bezoekersstromen en draagt bij aan een veilige en gastvrije omgeving.

De digitale dienstverlening wordt verder uitgebreid. Inwoners, ondernemers en professionele partners krijgen hierdoor meer mogelijkheden om zaken digitaal te regelen op een moment dat het hen uitkomt. Zo worden onder andere aanvullende e-diensten beschikbaar gesteld voor specifieke doelgroepen, zoals begrafenisondernemers. Tegelijkertijd houden we nadrukkelijk aandacht voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn. Voor hen blijft persoonlijk contact en ondersteuning beschikbaar.

Door te investeren in bereikbaarheid, digitale dienstverlening, vakmanschap en samenwerking werken we stap voor stap aan een toekomstbestendige dienstverlening. Een dienstverlening die aansluit bij de verwachtingen van deze tijd, zonder de menselijke maat uit het oog te verliezen.

Van gegevensbeheer naar informatiebeleid

Voor het zomerreces is het informatiebeleidsplan vastgesteld. In 2027 zal er uitvoering worden gegeven aan dit beleid, door enerzijds te gaan werken aan een uitvoeringsagenda en anderzijds door de transitie te maken van de afdeling Gegevensbeheer naar een afdeling Informatie Management. Deze transitie en het vastgestelde informatiebeleidsplan gaan ervoor zorgen dat de informatiehuishouding binnen de gemeente, in de breedste zin van het woord, naar een hoger niveau wordt gebracht. Dit gaat ervoor zorgen dat onze gemeente beter in staat zal zijn om te voldoen aan de steeds complexere vraagstukken en informatiebehoeften die er zowel binnen als buiten onze gemeente leven.

Er zal een roadmap worden opgesteld, waarin de ontwikkelingen, die in het kader hiervan in 2027 en daarna zullen worden opgepakt, verder zullen worden uitgewerkt. De pijlers waarop deze veranderingen zullen worden doorgevoerd worden gevormd door de noodzaak om de basis op orde te krijgen, de toenemende wens om datagedreven te willen gaan werken, de noodzaak om procesmatig en projectmatig werken verder vorm te gaan geven en de veranderende informatiebehoefte binnen en buiten de gemeente. Deze ontwikkelingen sluiten aan op de

gemeente brede ontwikkelingen die middels het programma Stroom in gang zijn gezet en waaraan momenteel wordt gewerkt.

Informatiebeveiliging en privacy

Omdat op 15 augustus 2026 de CyberBeveiligingsWet (CBW) is ingegaan, staan er voor 2027 enkele noodzakelijke implementaties op het programma. Uit de in het najaar van 2026 uitgevoerde aanbesteding IT-audit wordt een – verplicht – Information Security Management Systeem (ISMS) ingericht. Verder worden continu digitale risico's en kwetsbaarheden in kaart gebracht en gerapporteerd en wordt leveranciersmanagement/ketenbeveiliging ingevoerd. Ten behoeve van het werkveld Privacy wordt ingezet op de invoering van tools voor Privacy Management (AVG/WPG) en een verwerkingsregister (van persoonsgegevens).

ICT

In het najaar van 2026/voorjaar 2027 wordt via een aanbesteding de markt gevraagd aan de hand van een business-case in beeld te brengen op welke wijze de ICT(-realisatie) in Valkenburg aan de Geul naar een efficiëntere, effectievere en kostenbesparende uitvoering kan worden gebracht waarbij de kwetsbare continuïteit kan worden verbeterd.

Communicatie

In 2027 wordt gestart met de implementatie van het nieuwe participatiebeleid. Medewerkers worden opgeleid in de methodiek Relevant Gesprek®. Participatie wordt daarmee een vast onderdeel van beleidsontwikkeling en projectmatig werken binnen de organisatie. De advisering, ondersteuning en kwaliteitsborging rondom participatie worden belegd bij team Communicatie, dat zich ontwikkelt tot team Communicatie en Participatie. Participatie sluit logisch aan bij Communicatie: beide disciplines richten zich op het bereiken en betrekken van doelgroepen en het organiseren van een goede dialoog tussen gemeente en samenleving. Door de expertise op één plek binnen de organisatie te bundelen, wordt een organisatiebrede, uniforme en professionele aanpak van participatie ondersteund. De implementatie vindt gefaseerd plaats, waarbij ervaring wordt opgedaan, geëvalueerd en waar nodig wordt bijgestuurd.

De implementatie van het participatiebeleid brengt structureel aanvullende werkzaamheden met zich mee voor team Communicatie. Onderzocht wordt of dit binnen de bestaande formatie past of dat uitbreiding noodzakelijk is. In dat laatste geval zal mogelijk een voorstel voor uitbreiding volgen.

Team Communicatie ziet inwoners, ondernemers, samenwerkingspartners en bezoekers als belangrijke doelgroepen. Ook het college van burgemeester en wethouders en onze collega’s binnen de organisatie horen daarbij. De toenemende interne vraag naar grafische en huisstijl-gerelateerde opdrachten maakt dat we in 2027 aan de slag gaan met de raamovereenkomst rondom grafisch werk en drukwerk, om beter aan die vraag te kunnen voldoen.

3.6 Paragraaf Verbonden Partijen

Verbonden partijen zijn volgens artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) privaat- of publiekrechtelijke organisaties, waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Binnen de verbonden partijen kan een onderscheid gemaakt worden tussen deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen en publiek-private samenwerkingsverbanden (pps-constructies).

Hieronder is een opsomming van de diverse verbonden partijen opgenomen, gerangschikt naar het programma waar deze verbonden partijen (primair) onder vallen.

Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving:
- Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)

Programma Economie en Toerisme:
- Stichting Samenwerking Zuid-Limburg (SSZL)

Programma Sport, Cultuur en Recreatie:
- Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.

Programma Onderwijs:
- Regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland
- Regionale samenwerking leerlingenvervoer

Programma Sociaal Domein:
- Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)
- Omnibuzz
- Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH)
- Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg
- Podium24
- Annex

Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu:
- GR subsidiëring ADV Limburg (Discriminatie.nl Limburg) te Maastricht
- Geneeskundige Gezondheids Dienst (GGD) Zuid-Limburg
- GR Geul en Maas
- Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)
- Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL)
- Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)

Programma Bestuur en Ondersteuning:
- Enexis Holding N.V.
- BNG Bank N.V.
- GR Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

In het vervolg van deze paragraaf wordt per verbonden partij nader ingegaan op de activiteiten, de ontwikkelingen en vooruitzichten, de kengetallen, de vorm van participatie en de belangen (openbaar, bestuurlijk en financieel).

Verbonden partijen programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) te Maastricht

Activiteiten
Op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's hebben de Zuid-Limburgse gemeenten de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) ingesteld. De VRZL is belast met het integraal behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de veiligheid. Brandweerzorg, Crisisbeheersing en Rampenbestrijding, GHOR en Burgernet maken onderdeel uit van de Veiligheidsregio.

Kengetallen Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Nettoresultaat VRZL	€ 2.498.000 in 2025
	€ 632.000 in 2024
Eigen vermogen VRZL	€ 13,5 miljoen per 31 december 2025
	€ 10,0 miljoen per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen VRZL	€ 33,9 miljoen per 31 december 2025
	€ 34,3 miljoen per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Brandweer	€ 1.895.184	€ 1.947.585	€ 1.996.275	€ 2.046.182
GHOR	€ 40.528	€ 41.541	€ 42.580	€ 43.645
MCC	€ 4.121	€ 4.225	€ 4.331	€ 4.440
Burgernet	€ 2.652	€ 2.719	€ 2.787	€ 2.857

Vorm participatie
In deze gemeenschappelijke regeling is de burgemeester als portefeuillehouder Veiligheid lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen
- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van veiligheidszaken.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Omdat de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is bepaald bij de toetreding tot deze gemeenschappelijke regeling. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 3% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten. Overigens is dit slechts een theoretisch risico, er is immers sprake van een verplichte deelname aan deze GR op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's.

Verbonden partijen programma Economie en Toerisme

Stichting Samenwerking Zuid-Limburg (SSZL)

Activiteiten
De Stichting Samenwerking Zuid-Limburg heeft als doel om een aanjagende rol te hebben bij de ontwikkeling van Westelijk Zuid-Limburg door middel van het stimuleren en intensiveren van de samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en het maatschappelijk middenveld.

Ontwikkelingen en vooruitzichten
De Stichting tracht haar doel te verwezenlijken door te werken aan versterking van de welvaart van de Regio en het welzijn van haar inwoners, versnelling naar gezonde, veilige en sociale leefomgevingen met name in kwetsbare wijken en kernen, versnelling naar een circulaire en duurzame economie en samenleving, perspectief voor en versterking van het unieke Zuid-Limburgse landschap en investeren in een goed werkende grensoverschrijdende kenniseconomie en een internationale arbeidsmarkt. Concreet ondersteunt de Stichting regionale uitvoeringsprogramma's, te beginnen met de Regio Deal 4e tranche en voorbereiding van de 6e tranche.

Kengetallen Stichting Samenwerking Zuid-Limburg
Een deel van de kosten van de samenwerking wordt gedragen door de 10 deelnemende gemeenten in de stichting Samenwerking Zuid-Limburg. Met een bijdrage van € 2 per inwoner per jaar van de 10 deelnemende gemeenten en de rijksbijdrage via de Regio Deal(s) worden de kosten voor het programmabureau gedekt.

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Stichting Samenwerking ZL	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000	€ 34.000

Vorm participatie
Het bestuur bestaat uit tien gemeenten, waarvan de gemeente Valkenburg aan de Geul er één is. Het doel is dat binnen twee jaar ook multi helix partners toetreden.

Belangen
- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met de 10 andere gemeenten in Zuid-Westelijk Zuid-Limburg, en in de toekomst uitgebreid met andere partners, werken aan de ontwikkeling van de regio Zuid-Limburg door middel van het stimuleren en intensiveren van de samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijk middenveld en voorts al hetgeen in de ruimste zin met één en ander verband houdt, daartoe behoort en/of daartoe bevorderlijk kan zijn.
- Bestuurlijk belang gemeente. In de Stichting stuurt het voltallige niet-uitvoerend bestuur (10 gemeenten) op hoofdbesluiten en controleert zij het uitvoerende deel van het bestuur. De gemeente Valkenburg aan de Geul is onderdeel van het niet-uitvoerend bestuur. Er is geen onderscheid in grote of kleinere gemeenten, allen hebben dezelfde zeggenschap. Dat is ook zo voor private partners vanaf het moment dat zij toetreden tot de Stichting.
- Financieel belang c.q. risico. De kosten van de samenwerking worden gedragen door de deelnemende gemeenten.

Verbonden partijen programma Sport, Cultuur en Recreatie

Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V. te Valkenburg aan de Geul

Activiteiten
Het exploiteren van sport-, recreatie-, cultuur- en welzijnsaccommodaties.

Ontwikkelingen en vooruitzichten
Binnen de Polfermolen B.V. wordt de exploitatie van de Polfermolen en van de Gemeentegrot uitgevoerd.

Kengetallen Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.

Nettoresultaat	€ 0 in 2025
	€ 0 in 2024
Eigen vermogen	€ 45.000 per 31 december 2025
	€ 45.000 per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen:	€ 0 per 31 december 2025
	€ 0 per 31 december 2024

Kengetallen gemeente
De beoogde gemeentelijke bijdrage aan de B.V. bedraagt in 2027 € 600.000.

Vorm participatie.
De gemeente is voor 100 % aandeelhouder.

Belangen
- Openbaar belang gemeente. Het bieden van de mogelijkheid aan inwoners, sportinstellingen, culturele instellingen en toeristen tot het gebruik maken van de faciliteiten in het sport- en recreatiecentrum De Polfermolen.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente is voor 100% aandeelhouder en heeft dus het volledige zeggenschapsrecht om invloed uit te oefenen op de gang van zaken binnen de Exploitatiemaatschappij Polfermolen B.V.
- Financieel belang c.q. risico. De gemeente staat 100% garant voor het exploitatietekort.

Verbonden partijen programma Onderwijs

Regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland te Maastricht

Activiteiten
Tot de gemeenschappelijke regeling behoren de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (Lpw) en het melden en bestrijden van voortijdig schoolverlaten in het kader van de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (Wet RMC).

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Leerplicht en RMC	€ 112.660	€ 115.477	€ 118.364	€ 121.324

Vorm participatie
In deze gemeenschappelijke regeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen
- Openbaar belang gemeente. Het uitoefenen van bevoegdheden inzake het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet, de Wet Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet basiseducatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Regionale samenwerking leerlingenvervoer te Maastricht

Activiteiten
Tot de gemeenschappelijke regeling behoren de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met het uitvoeren van de aan de gemeente opgedragen wetten en regelingen op het terrein van leerlingenvervoer.

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Leerlingenvervoer	€ 415.312	€ 425.696	€ 436.340	€ 447.250

Vorm participatie
In deze gemeenschappelijke regeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het waarborgen van de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van het onderwijs.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente Maastricht treedt op als centrumgemeente.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Verbonden partijen programma Sociaal Domein

Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL) te Heerlen

Activiteiten

De GR WOZL voert haar werkzaamheden uit voor de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal. De structurele verbinding met de gemeenschappelijke regeling Werkgeversservicepunt Parkstad (GR WSP Parkstad) speelt hierbij een belangrijke rol. In het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening wordt zorggedragen voor het verschaffen van werk aan lichamelijk, verstandelijk of psychisch gehandicapte inwoners, die vanwege hun handicap uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn.

Kengetallen Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg

Nettoresultaat	-/- € 2.922.000 in 2025
	€ 2.776.000 in 2024
Eigen vermogen	€ 0 per 31 december 2025
	€ 22.000 per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen	€ 3.778.000 per 31 december 2025
	€ 72.000 per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
WSW	€ 1.351.515	€ 1.174.570	€ 950.715	€ 885.642
WOZL/WSP	€ 24.971	€ 22.701	€ 12.999	€ 14.500

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de portefeuillehouder arbeidsparticipatie lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van gemeenschappelijke taken in het kader van de WSW.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen het Schap. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 2% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Omnibuzz te Geleen

Activiteiten

Het voor de burger nastreven van een collectief vervoersysteem met uniforme kenmerken, gebaseerd op landelijke harmonisatieregels, echter rekening houdend met individuele wensen ten aanzien van vervoer voor de burgers.

Kengetallen Omnibuzz

Nettoresultaat	€ 1.598.671 in 2025
	€ 631.104 in 2024
Eigen vermogen	€ 769.020 per 31 december 2025
	€ 791.640 per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2025
	€ 0 per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Omnibuzz	€ 644.093	€ 662.816	€ 679.874	€ 696.871

Vorm participatie
In deze Gemeenschappelijke Regeling is de portefeuillehouder sociaal domein lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten voorzien in een Collectief Vraagafhankelijk Vervoersysteem (C.V.V.).
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen Omnibuzz. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 2% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH) te Maastricht

Activiteiten
Tot de centrumregeling SZMH behoren de gemeenten Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze centrumregeling is belast met het uitvoeren van de Participatiewet en aanverwante regelingen. De deelnemende gemeenten hebben zelf directe regie en controle op de dienstverlening van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie.

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
SZMH	€ 1.344.132	€ 1.399.612	€ 1.489.026	€ 1.523.752

Vorm participatie
In deze centrumregeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het uitvoeren van de werkzaamheden van de sociale diensten.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door het Portefeuillehouders-overleg (PHO) Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg te Maastricht

Activiteiten
Tot de centrumregeling Inkoop Jeugdzorg regio Zuid-Limburg behoren de Zuid-Limburgse gemeenten. Deze centrumregeling is belast met het uitvoeren van de taken op het gebied van jeugdzorg, te weten de onderdelen inkoop en backoffice.

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Inkoop Jeugdzorg	€ 193.319	€ 198.154	€ 203.109	€ 181.551

Vorm participatie
In deze centrumregeling treedt de gemeente Maastricht op als centrumgemeente.

Belangen
- Openbaar belang gemeente. Het uitvoeren van de regionale jeugdzorgtaken in het kader van de Jeugdwet.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Jeugd van alle deelnemende gemeenten.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Podium24

Activiteiten
Podium24 is een dienstverlener in arbeidsmarktprojecten, re-integratie, detacheren en uitzenden voor de regio Maastricht-Heuvelland. Podium24 adviseert, verbindt en verzorgt de werving en selectie voor ondernemers, met bijzondere aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Kengetallen Podium24 (o.b.v. geconsolideerde cijfers)

Nettoresultaat	-/- € 523.720 in 2025
	-/- € 248.079 in 2024
Eigen vermogen	€ 1.069.163 per 31 december 2025
	€ 1.592.883 per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2025
	€ 0 per 31 december 2024

Kengetallen gemeente
De financiële bijdrage aan Podium24 is sterk afhankelijk van het aantal ingezette trajecten. De kosten over 2025 bedroegen € 74.272.

Vorm participatie en belangen
De aandelen van Podium24 B.V. zijn in handen van de stichting Podium24. De zes deelnemende gemeenten hebben een bestuurszetel in deze stichting. De gemeente Valkenburg aan de Geul wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder arbeidsparticipatie.

Annex

Activiteiten
Annex BV is het re-integratiebedrijf van de gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Annex levert haar diensten voornamelijk in opdracht van Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland. Annex werkt met deelnemers aan het vergroten van hun mogelijkheden op werk door het ontdekken van hun talenten, het schetsen van een reëel arbeidsmarktperspectief, de ontwikkeling van relevante competenties en de realisatie van persoonlijke doelen.

Kengetallen Annex BV

Nettoresultaat	€ 440.060 in 2025
	€ 393.235 in 2024
Eigen vermogen (incl. resultaat boekjaar)	€ 1.002.713 per 31 december 2025
	€ 955.888 per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2025
	€ 0 per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

De financiële bijdrage aan Annex BV is sterk afhankelijk van het aantal ingezette trajecten. De kosten over 2025 bedroegen € 92.746.

Vorm participatie en belangen

De aandelen van Annex BV zijn in handen van de stichting Re-integratie inbesteding Maastricht en Mergelland (SRMM). De zes deelnemende gemeenten hebben een bestuurszetel in deze stichting. De gemeente Valkenburg aan de Geul wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder arbeidsparticipatie.

Verbonden partijen programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu

GR subsidiëring ADV-Limburg (Discriminatie.nl Limburg) te Maastricht

Activiteiten

Tot de gemeenschappelijke regeling behoren 28 Limburgse gemeenten. Namens deze gemeenten worden de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen (Wga) uitgevoerd. De gemeenschappelijke regeling subsidiering Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg) subsidieert namens de gemeenten de zelfstandige Stichting Antidiscriminatievoorziening Limburg. Deze stichting opereert onder de naam Discriminatie.nl Limburg. ADV-Limburg draagt bij aan het voorkomen van discriminatie en ongelijke behandeling door onder meer voorlichtings- en preventieactiviteiten. Dit wordt gedaan voor en vooral met gemeenten, politie, scholen, bedrijven en instanties in Limburg. Op deze manier wordt een bijdrage geleverd aan een veilige, leefbare en aangename Limburgse samenleving, in al haar diversiteit. De uitvoering van de subsidiering loopt via de centrumgemeenten Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg).

Kengetallen Discriminatie.nl Limburg

Nettoresultaat	-/- € 71.472 in 2025
	-/- € 30.788 in 2024
Eigen vermogen	€ 132.290 per 31 december 2025
	€ 203.762 per 31 december 2024
Vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2025
	€ 0 per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Discriminatie.nl-Limburg	€ 11.104	€ 11.382	€ 11.667	€ 11.959

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling treden de centrumgemeenten, Maastricht en Roermond, op als de bestuurlijke partners voor de Discriminatie.nl Limburg.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De uitvoering van de taken op grond van de Wga.
- Bestuurlijk belang gemeente. De gemeente Maastricht (namens de gemeenten in Zuid-Limburg) en de gemeente Roermond (namens de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg) treden op als centrumgemeenten naar de Discriminatie.nl Limburg.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Geneeskundige Gezondheids Dienst (GGD) Zuid-Limburg te Geleen

Activiteiten

De GGD Zuid-Limburg is de geneeskundige gezondheidsdienst, die werkzaam is ten behoeve van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg. De dienst is uitvoerder van collectieve preventie, uitvoerder van acute zorg en is de gemeentelijke adviesdienst en het expertisecentrum in het kader van de openbare gezondheidszorg. Met betrekking tot voorgenoemde taken zijn strategische doelen opgesteld die duidelijkheid verschaffen in hetgeen de GGD Zuid-Limburg wil bereiken.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

De vragen welke ambities centraal moeten staan en wat de consequenties zijn voor het werk van de GGD worden steeds belangrijker. Deze inhoudelijke discussie kan echter niet los gezien worden van de economische omstandigheden. Gemeenten worden geconfronteerd met bezuinigingen welke uiteraard ook hun weerslag hebben op de GGD. Daarnaast zijn er forse verschuivingen in demografie waarneembaar. Zuid-Limburg heeft de komende jaren te maken met een afname van het aantal inwoners, een terugloop van het aantal jongeren (ontgroening) en een toename van de oudere bevolking (vergrijzing). De GGD staat nu samen met de gemeenten voor de uitdaging om een toekomstgericht gezondheidsbeleid te ontwikkelen onder sterk afnemende (financiële) middelen.

Kengetallen GGD Zuid-Limburg

Nettoresultaat	€ 2.164.841 in 2025
	€ 1.479.127 in 2024
Eigen vermogen	€ 2.100.248 per 31 december 2025
	€ 1.107.330 per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen	€ 13,90 miljoen per 31 december 2025
	€ 14,52 miljoen per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Algemene gezondheidszorg	€ 360.429	€ 369.440	€ 378.676	€ 388.143
Jeugdgezondheidszorg	€ 593.224	€ 608.056	€ 623.259	€ 638.841
Veilig Thuis	€ 294.706	€ 302.074	€ 309.626	€ 317.367
Vangnet OGGZ	€ 62.430	€ 63.991	€ 65.592	€ 67.232
Rijksvaccinatieprogramma	€ 31.238	€ 32.020	€ 32.821	€ 33.642

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de portefeuillehouder sociaal domein lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De gezondheidszorg in het geheel.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GGD. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 3% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

GR Geul en Maas te Maastricht

Activiteiten
Binnen de gemeenschappelijke regeling Milieuparken Geul en Maas worden gezamenlijk door de gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul vier milieuparken geëxploiteerd.

Kengetallen GR Geul en Maas

Nettoresultaat	€ 699.572 in 2025
	€ 502.466 in 2024
Eigen vermogen	€ 0 per 31 december 2025
	€ 0 per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2025
	€ 0 per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
GR Geul en Maas	€ 2.176.977	€ 1.896.027	€ 1.956.202	€ 1.931.372

Vorm participatie
In deze gemeenschappelijke regeling is de gemeente lid van het Algemeen Bestuur.

Belangen
- Openbaar belang gemeente. Het inzamelen van huishoudelijke afvalcomponenten.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. De verschuldigde bijdrage is gebaseerd op het inwonersaantal. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 10% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten.

Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg) te Maastricht Airport

Activiteiten
Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg) is een zelfstandige vennootschap. De kerntaak van Bodemzorg Limburg is het beheren van grotere complexe voormalige stortplaatsen. De B.V. draagt zorg voor het in stand houden van de voorzieningen die zijn aangebracht ter voorkoming van verspreiding van aanwezige verontreinigingen naar de omgeving.

Kengetallen Bodemzorg Limburg B.V.

Nettoresultaat	€ 663.036 in 2025
	€ 2.079.300 in 2024
Eigen vermogen	€ 11.70 miljoen per 31 december 2025
	€ 11,04 miljoen per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen	€ 2,51 miljoen per 31 december 2025
	€ 2,79 miljoen per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Bodemzorg Limburg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Vorm participatie
De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties die passen binnen het landelijke duurzaamheidsbeleid.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap.

Omgevingsdienst Zuid-Limburg te Maastricht

Activiteiten

Voor de uitvoering van omgevingstaken in Zuid-Limburg hebben de gemeenten de krachten gebundeld in de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Limburg (voorheen RUD Zuid-Limburg). Het betreft de taken die op grond van de Wet verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving (Wet VTH) zijn ondergebracht, naast de specialistische milieutaken. De uitvoering van deze taken is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst met elke deelnemer afzonderlijk.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

De doorontwikkeling van de organisatie wordt concreet ingevuld aan de hand van vijf strategische doelen: het versterken van integraal werken, het actief invulling geven aan procesuitvoering en procesverantwoording, het vinden van een goede balans tussen maatwerk en uniformiteit, het zorgdragen voor een solide bedrijfsvoering met een duurzame, transparante financiering van de organisatie en de doorontwikkeling van de organisatie van opdrachtnemer naar dienstverlener.

Kengetallen Omgevingsdienst Zuid-Limburg

Nettoresultaat	€ 1.258.565 in 2025 € 1.307.384 in 2024
Eigen vermogen	€ 1.321.872 per 31 december 2025 € 1.772.263 per 31 december 2024
Langlopend Vreemd vermogen	€ 0 per 31 december 2025 € 0 per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Omgevingsdienst ZL	€ 208.000	€ 230.000	€ 251.000	€ 258.000

Vorm participatie

In deze gemeenschappelijke regeling is de portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening zowel lid van het Algemeen Bestuur als van het Dagelijks Bestuur.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De uitvoering van omgevingstaken op grond van de Wet VTH.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend.

Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht

Activiteiten
WML voorziet in de behoefte aan drinkwater in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML bereikt dit door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en het leveren van drinkwater.

Ontwikkelingen en vooruitzichten
Het streven van WML is en blijft om voor de komende planjaren en daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.

Kengetallen Waterleiding Maatschappij Limburg (geconsolideerd)

Maatschappelijk kapitaal	€ 2,269 miljoen (500 aandelen à € 4.538)
Volgestort kapitaal	€ 2,269 miljoen
Dividenduitkering per aandeel	geen dividenduitkering
Nettoresultaat	€ 20,1 miljoen in 2025
	€ 11,7 miljoen in 2024
Eigen vermogen*	€ 216 miljoen per 31 december 2025
	€ 206 miljoen per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen:	€ 343 miljoen per 31 december 2025
	€ 319 miljoen per 31 december 2024

**Eigen vermogen exclusief winst lopend boekjaar.*

Kengetallen gemeente

Aantal aansluitingen	8.093
Aantal aandelen gemeente	6 à € 4.538

Vorm participatie
De gemeente is aandeelhouder.

Belangen
- Openbaar belang gemeente. Invloed uitoefenen op het beleid met betrekking tot de watervoorziening.
- Bestuurlijk belang gemeente. Via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft de gemeente invloed op het beleid binnen de WML.
- Financieel belang c.q. risico. Op dit moment wordt er geen dividend uitgekeerd. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 1,2%.

Verbonden partijen programma Bestuur en Ondersteuning

Enexis Holding N.V. te ‘s-Hertogenbosch

Activiteiten
Enexis Holding N.V. beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Ontwikkelingen en vooruitzichten
Enexis Holding N.V. opereert in een gereguleerde markt onder toezicht van de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Elke drie jaar stelt de ACM de maximale tarieven vast. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen en excellent netbeheer uit te voeren.

Kengetallen Enexis Holding N.V.

Nominaal aandelenkapitaal	€ 149,7 miljoen
Dividenduitkering per aandeel	€ 0,67 over 2025 (uitkering in 2026)
	€ 0,85 over 2024 (uitkering in 2025)
Uitkeringspercentage dividend	totale uitkering 100 miljoen over 2025
Financieel resultaat	€ 400 miljoen in 2025
	€ 254 miljoen in 2024
Eigen vermogen (incl. resultaat boekjaar)	€ 5.811 miljoen per 31 december 2025
	€ 5.538 miljoen per 31 december 2024
Vreemd vermogen	€ 6.389 miljoen per 31 december 2025
	€ 5.300 miljoen per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Aantal aandelen gemeente	311.850 à € 1,00

Vorm participatie

De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het uitoefenen van invloed op het beleid met betrekking tot de infrastructuur voor energie, hetgeen een vitaal onderdeel is voor de economie en de samenleving.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders fungeert als hoogste besluitvormingsorgaan. Deze vergadering keurt de jaarrekening goed, inclusief de bestemming van het resultaat, en verleent al dan niet décharge van het beleid en het toezicht daarop. Besluiten van de Algemene Vergadering worden, behoudens in de statuten genoemde besluiten, genomen met een gewone meerderheid van stemmen, waarbij één aandeel recht geeft op één stem.
- Financieel belang c.q. risico. Het risico voor de aandeelhouders beperkt zich tot het nominale aandelenkapitaal en het achterblijven van de geraamde dividendopbrengst. De gemeente heeft 0,21% van de aandelen in bezit.

BNG Bank N.V. te Den Haag

Activiteiten

De BNG biedt financiële diensten aan, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut.

Ontwikkelingen en vooruitzichten

De strategische doelstellingen van de BNG zijn het behouden van substantiële marktaandelen in de financiering van zowel de Nederlandse publieke sector als het semipublieke domein en een redelijk rendement behalen voor de aandeelhouders.

Kengetallen BNG Bank N.V.

Maatschappelijk kapitaal	€ 250 miljoen (100 miljoen aandelen à € 2,50)
Volgestort kapitaal	€ 139 miljoen afgerond
Dividenduitkering per aandeel	€ 1,41 over 2025 (uitkering in 2026)
	€ 2,51 over 2024 (uitkering in 2025)
Uitkeringspercentage dividend	50% van de nettowinst over het boekjaar
Nettoresultaat	€ 172 miljoen in 2025
	€ 294 miljoen in 2024
Eigen vermogen	€ 4.863 miljoen per 31 december 2025
	€ 4.777 miljoen per 31 december 2024
Vreemd vermogen	€ 111 miljoen per 31 december 2025
	€ 123 miljoen per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Aantal aandelen gemeente	21.060 à € 2,50
Geraamde dividenduitkering 2027-2030	€ 42.120

Vorm participatie
De gemeente is aandeelhouder.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. De kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger tot een minimum beperken met behulp van de gespecialiseerde financiële dienstverlening van de BNG.
- Bestuurlijk belang gemeente. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) is het forum waarin de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen verslag doen van en verantwoording afleggen over de wijze waarop zij hun taken hebben vervuld. Bij de BNG is sprake van evenredigheid tussen kapitaalinbreng en zeggenschap in de AvA. In de AvA wordt aandacht besteed aan het strategisch beleid van de bank, het risicoprofiel en de financiële gang van zaken. Ook statutenwijzigingen en dividendbeleid dienen ter besluitvorming aan de AvA te worden voorgelegd.
- Financieel belang c.q. risico. De gemeente heeft als aandeelhouder een financieel belang van 0,04%.

GR Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) te Roermond

Activiteiten
BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en waterschappen de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie-verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening.

Ontwikkelingen en vooruitzichten
Tot de Gemeenschappelijke Regeling BsGW behoren het Waterschap Limburg en 29 (van de 31) Limburgse gemeenten.

Kengetallen Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen

Nettoresultaat	€ 4.581.000 in 2025
	€ 3.723.000 in 2024
Eigen vermogen	€ 2.002.000 per 31 december 2025
	€ 1.501.000 per 31 december 2024
Langlopend vreemd vermogen	€ 1.544.000 per 31 december 2025
	€ 3.206.000 per 31 december 2024
Kortlopend vreemd vermogen	€ 6.630.000 per 31 december 2025
	€ 8.355.000 per 31 december 2024

Kengetallen gemeente

Geraamde bijdragen	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
BsGW	€ 378.000	€ 388.000	€ 399.000	€ 401.000

Vorm participatie
De portefeuillehouder financiën is lid van het Algemeen Bestuur van de BsGW.

Belangen

- Openbaar belang gemeente. Het gezamenlijk met andere gemeenten op bestuurlijk niveau doelmatig uitvoeren van taken in het kader van de heffing en inning van gemeentelijke belastingen.
- Bestuurlijk belang gemeente. Het Algemeen Bestuur is het hoogste orgaan binnen de GR. Daar de gemeente lid is van het Algemeen Bestuur, is de invloed hier het grootst.
- Financieel belang c.q. risico. Bij uittreding moet de gemeente participeren in de aanwezige schulden. Ingeval van liquidatie worden de daarmee gemoeide kosten volgens een vastgestelde verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Het gemeentelijk aandeel is afgerond 1% van de totale bijdrage van de deelnemende gemeenten en het waterschap.

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Op grond van artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient een paragraaf aan het grondbeleid te worden gewijd. Ingevolge dat artikel moet aandacht worden geschonken aan de visie ten aanzien van het grondbeleid, een actuele prognose van de te verwachten resultaten, een onderbouwing van de geraamde winstneming en de beleidsuitgangspunten met betrekking tot de gevormde reserves binnen het grondbedrijf in relatie tot de risico's. Transparantie van grondbeleid is voor de gemeenteraad om twee redenen van belang. In de eerste plaats vanwege het financiële belang en de risico's en in de tweede plaats vanwege de relatie met de doelstellingen, zoals deze in de diverse programma's zijn neergelegd.

In 2025 heeft de gemeente de Kadernota Grondbeleid vastgesteld. Het grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, klimaatadaptatie en biodiversiteit, duurzaamheid, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. Het gemeentelijk grondbeleid is daarbij niet leidend, maar ondersteunend aan de ruimtelijke doelstellingen. In de Kadernota Grondbeleid wordt het kader geboden om afwegingen een gemotiveerde basis te bieden. Hierbij wordt gestuurd op een effectief en flexibel kader om te sturen en te handelen.

De Nota Grondbeleid stelt kaders voor het toekomstig (ruimtelijk) handelen van de gemeente. Met deze spelregels kan de gemeente, rekening houdende met de verantwoordelijkheden van de gemeenteraad (kaders) en het college van burgemeester en wethouders (uitvoering), op financieel economisch verantwoorde wijze de in andere beleidsdocumenten opgenomen ruimtelijke doelstellingen realiseren. Dit ter voorkoming van strijdig handelen met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, ad hoc handelen en willekeur. De gemeente heeft instrumenten ter beschikking om dit handelen in goede banen te leiden.

Grondbeleid

De gemeente heeft in de Kadernota Grondbeleid de volgende beleidsuitgangspunten vastgesteld:

Beleidsuitgangspunt grondbeleid
De gemeente kiest bij (locatie)ontwikkelingen voor een integrale benadering, waarbij het rendement van de ontwikkeling vanuit het afwegingskader wordt gewogen.

Beleidsuitgangspunt gebruik grondbeleid
De gemeente kiest voor een situationeel grondbeleid, waarmee flexibel, doch gemotiveerd op basis van de kaders, per ontwikkeling wordt bepaald welke rol en type grondbeleid het meest passend is.

Beleidsuitgangspunt verwerving
De gemeente neemt als uitgangspunt gronden te verkrijgen via minnelijke verwerving. Minnelijke verwerving geniet de voorkeur omdat er geen marktverstoring plaatsvindt. Voor zover de gemeente niet in staat is om een objectieve waardebepaling uit te voeren, vindt taxatie en waardebepaling plaats door een terzake deskundige en onpartijdige partij (makelaar/taxateur). Strategische verwerving vindt plaats om ontwikkelingen te realiseren die de markt niet oppakt en door de gemeente van groot belang worden geacht binnen haar functie of doelstellingen.

Beleidsuitgangspunt voorkeursrecht
De gemeente kan het voorkeursrecht inzetten ter voorkoming van prijsopdrijving, speculatie of verlies van regie op de ontwikkeling.

Beleidsuitgangspunt onteigening
De gemeente gebruikt het instrument onteigening restrictief:

- als (minnelijke) verwerving door toepassing van andere instrumenten niet mogelijk is gebleken;
- enkel wanneer de verwerving strikt noodzakelijk is;
- de rechten van de eigenaar voldoende worden beschermd.

Beleidsuitgangspunt stedelijke herverkaveling
De gemeente maakt van dit instrument gebruik als betrokken partijen tezamen tot een gewenste ontwikkeling kunnen komen door het uitruilen van gronden.

Beleidsuitgangspunt gemeentelijk grond(prijs)beleid
De gemeente kiest voor maatwerk waar het de vaststelling van de grondprijs betreft. Per concreet geval wordt gekeken wat de meest passende wijze van benadering van de grondprijs is, waarbij de verschillende mogelijkheden in onderhavige kadernota zijn omschreven en waarvan de respectievelijke rekenmethodieken daar waar mogelijk zijn geconcretiseerd in de Nota Grondprijsbeleid. De bevoegdheid voor de vaststelling van het prijsbeleid is gelegen bij het college.

Beleidsuitgangspunt financiële sturingsinstrumenten
De gemeenteraad stelt de spelregels vast voor het ter beschikking stellen van kredieten voor het voeren van grondbeleid (financiering van de initiatieffase en de voorbereidingsfase), met inachtneming van de daarvoor geldende P&C-producten. De financiële verordening wordt hierop aangepast.

Beleidsuitgangspunt kostenverhaal
De gemeente kiest ervoor daar waar mogelijk het kostenverhaal langs de privaatrechtelijke weg te (blijven) organiseren. Dit betekent dat de gemeente bij voorkeur een anterieure overeenkomst sluit met de ontwikkelende partij, daar waar nodig voorafgegaan door een intentieovereenkomst waarin partijen de intentie uitspreken een ontwikkeling te willen realiseren.

Beleidsuitgangspunt herziening grondexploitaties
Elke grondexploitatie kent een eigen proces van besluitvorming en uitvoering. Elke grondexploitatie wordt alsdan voorzien van een procesbeschrijving, waarin het besluitvormings- en verantwoordingsproces wordt beschreven en voor de duur van de exploitatie wordt vastgelegd.

Beleidsuitgangspunt strategische aankopen
Voor strategische aankopen geldt hetzelfde proces als bij reguliere verwervingen. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van de aankoop, terwijl de gemeenteraad de financiële middelen goedkeurt en controleert.

Beleidsuitgangspunt fiscaliteiten
De gemeente is zich bewust van de fiscale aspecten van het voeren van (specialistisch) grondbeleid. Gelet op de verscheidenheid en complexiteit van deze fiscale aspecten wordt tijdig (extern) advies ingewonnen.

Beleidsuitgangspunt staatssteun
De gemeente hanteert het uitgangspunt dat staatssteun enkel in overeenstemming met de regels en richtlijnen kan worden toegepast als ondersteuning bij het realiseren van haar doelstellingen.

Beleidsuitgangspunt inkoop- en aanbestedingsbeleid
De gemeente past het inkoop- en aanbestedingsbeleid toe om ervoor te zorgen dat de gemeente op een eerlijke en transparante manier grond inkoopt en partijen selecteert voor grondontwikkelingsprojecten, met als doel een concurrentiegerichte markt en een goede en duurzame ontwikkeling van de grond.

Beleidsuitgangspunt toepassing Wet Markt en Overheid
De gemeente moet ervoor zorgen dat zij voldoet aan de regels en richtlijnen van de Wet Markt en Overheid bij het uitvoeren van economische activiteiten op het gebied van grondbeleid, om oneerlijke concurrentie en marktverstoring te voorkomen.

Beleidsuitgangspunt gemeentelijk vastgoedbeleid
De gemeente heeft bij de uitvoering van het grondbeleid aandacht voor de toepassing van het vastgoedbeleid van de gemeente en vice versa.

Beleidsuitgangspunt toepassing Wet Bibob
De gemeente heeft de 'Beleidsregel voor de Wet Bibob gemeente Valkenburg aan de Geul 2025' vastgesteld als uitvoeringsdocument voor de toepassing van de uit de Wet Bibob voortvloeiende bevoegdheden.

Het gemeentelijk grondbeleid en de grondexploitatie vallen onder wet- en regelgeving, zoals de Omgevingswet en de Gemeentewet. Daarnaast kunnen gemeenten eigen beleidskaders opstellen om de grondexploitatie te sturen en vorm te geven. Het maken van keuzes voor een bepaalde vorm van grondbeleid gaat ook samen met een keuze voor een specifiek (financieel) risicoprofiel. Daarom moet er voldoende aandacht zijn voor het beoordelen van de financiële haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling, voor risicoanalyse en -beheersing, maar ook voor het onderbouwen van kredietaanvragen en het bepalen van de investeringsbehoefte van het project.

Met situationeel grondbeleid kiest de gemeente voor een actievere benadering dan het huidige passieve beleid, wat gepaard gaat met grotere risico's. Daarom is het belangrijk om de specifieke aspecten, de potentiële voordelen en de bijbehorende risico's van deze aanpak grondig in kaart te brengen. Dit is als zodanig geborgd in de Kadernota Grondbeleid.

In 2026 en 2027 is en wordt gewerkt aan de nadere uitwerking van uitvoeringsdocumenten, zoals de nota kostenverhaal, het grondprijsbeleid en grondprijzenbrief en het verdere standaardiseren van documenten zoals de anterieure overeenkomsten.

Vastgoedbeleid

Daarnaast en met een directe relatie tot het grondbeleid is van belang dat op 8 juni 2020 de 'Nota Vastgoedbeleid 2020 gemeente Valkenburg aan de Geul' is vastgesteld door de gemeenteraad. Hiermee zijn de spelregels op hoofdlijnen vastgelegd voor het beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille, inclusief de werkwijze over de te maken keuzes ten aanzien van vrijkomend of te verwerven vastgoed en daarnaast de spelregels ten aanzien van het beheer, onderhoud en duurzaamheid/verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed.

3.8 Paragraaf Openbaarheid

Wet open overheid (Woo)
De gemeente Valkenburg aan de Geul blijft zich inzetten voor een transparante en toegankelijke overheid. Het uitgangspunt ‘openbaar, tenzij’ is daarbij leidend. Wij bevorderen een open informatiecultuur waarbij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties eenvoudig toegang hebben tot overheidsinformatie.

Actieve openbaarmaking
In 2027 zetten wij verdere stappen in de uitvoering van de Wet open overheid. Volgens de landelijke invoeringsstrategie breiden wij het aantal actief openbaar gemaakte informatiecategorieën verder uit en sluiten wij aan op nieuwe verplichtingen die door het Rijk gefaseerd worden ingevoerd.

Digitale toegankelijkheid en informatiehuishouding
De uitvoering van de Woo wordt vanaf 2027 beschouwd als een integraal onderdeel van het uitvoeringsprogramma van het nieuwe informatiebeleidsplan. Hiermee versterken wij de samenhang tussen openbaarmaking, digitaal informatiebeheer, archivering, gegevenskwaliteit en digitale toegankelijkheid. Wij investeren in een duurzame en toekomstbestendige informatiehuishouding, zodat informatie betrouwbaar, vindbaar, toegankelijk en herbruikbaar is. Een goed ingericht informatiebeheer vormt de basis voor zowel actieve openbaarmaking als een transparante en dienstverlenende overheid.

Inzet van beschikbare middelen
De nog beschikbare middelen uit het Woo-budget worden in 2027 en 2028 zoveel mogelijk ingezet voor maatregelen die bijdragen aan de verdere verbetering van de informatiehuishouding. Hierbij valt te denken aan de optimalisatie van werkprocessen, verbetering van metadata en dossiervorming, de doorontwikkeling van digitale voorzieningen en het vergroten van de kwaliteit en toegankelijkheid van informatie. Deze investeringen ondersteunen zowel de doelstellingen van de Woo als de ambities uit het informatiebeleidsplan.

Organisatie en borging
De uitvoering van de Woo vraagt om blijvende aandacht binnen de organisatie. In 2027 richten wij ons op het verder verankeren van openbaarmaking en informatiebeheer. Op deze manier maken wij transparantie en informatiebewust werken een vanzelfsprekend onderdeel van onze dienstverlening en bedrijfsvoering.

Maatschappelijke waarde
De Woo is meer dan een wettelijke verplichting. Openbaarmaking van overheidsinformatie draagt bij aan een transparante bestuurscultuur, versterkt het vertrouwen van inwoners in de overheid en ondersteunt een zorgvuldige en navolgbare besluitvorming.

Hoofdstuk 4: Overzicht van baten en lasten

Hierna treft u een overzicht aan van de baten en lasten per programma voor het begrotingsjaar 2027.

Baten en lasten per programma *(bedragen in duizenden euro's)*

Begroting 2027	Lasten	Baten	Saldo
Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving	3.824	122	-3.702
Programma Economie en Toerisme	2.863	723	-2.140
Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving	9.492	1.360	-8.132
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	7.907	1.880	-6.027
Programma Onderwijs	2.641	500	-2.141
Programma Sociaal Domein	26.682	7.595	-19.087
Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu	8.070	6.324	-1.746
Programma Bestuur en Ondersteuning	2.245	402	-1.843
Subtotaal programma's	**63.724**	**18.906**	**-44.818**
Algemene dekkingsmiddelen	3.423	58.003	54.580
Overhead	12.231	775	-11.456
Onvoorzien	100	0	-100
Vennootschapsbelasting	1	0	-1
Subtotaal overig	**15.755**	**58.778**	**43.023**
Saldo van baten en lasten	**79.479**	**77.684**	**-1.795**
Toevoegingen aan reserves	811	0	-811
Onttrekkingen uit reserves	0	2.934	2.934
Resultaat	**80.290**	**80.618**	**328**

Deze tabel is een samenvatting van de onderdelen die in de algemene inleiding, de programmabegroting en de paragrafen reeds zijn toegelicht.

Op de volgende pagina is het overzicht van baten en lasten weergegeven voor de realisatie van het voorgaande begrotingsjaar (2025), de begroting van het huidige begrotingsjaar 2026 (inclusief de vastgestelde kadernota 2025), de ontwerpbegroting voor het volgende jaar (2027) en de meerjarenraming voor de drie daaropvolgende jaren (2028, 2029 en 2030).

Baten en lasten per programma (incl. meerjarenraming) *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per programma (excl. toevoegingen aan reserves)						
Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving	4.101	3.799	3.824	3.885	3.956	4.018
Programma Economie en Toerisme	2.612	5.830	2.863	2.902	2.926	2.609
Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving	11.193	9.560	9.492	9.219	9.204	9.336
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	6.601	8.103	7.907	7.792	7.502	7.191
Programma Onderwijs	2.166	2.533	2.641	2.247	2.251	2.285
Programma Sociaal Domein	25.977	27.708	26.682	26.577	26.666	25.405
Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu	7.814	7.332	8.070	7.715	8.021	8.094
Programma Bestuur en Ondersteuning	1.907	2.165	2.245	2.056	2.690	3.033
Subtotaal lasten programma's	**62.371**	**67.030**	**63.724**	**62.393**	**63.216**	**61.971**
Algemene dekkingsmiddelen	2.857	735	3.423	3.084	1.691	1.723
Overhead	9.725	11.882	12.231	12.504	12.959	13.367
Onvoorzien	0	100	100	100	100	100
Vennootschapsbelasting	0	1	1	1	1	1
Subtotaal overige lasten	**12.582**	**12.718**	**15.755**	**15.689**	**14.751**	**15.191**
Totaal lasten	**74.953**	**79.748**	**79.479**	**78.082**	**77.967**	**77.162**
Baten per programma (excl. onttrekkingen uit reserves)						
Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving	365	154	122	123	124	125
Programma Economie en Toerisme	818	2.634	723	736	742	414
Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving	2.018	1.235	1.360	1.104	1.110	1.115
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	1.979	1.859	1.880	1.921	1.966	2.009
Programma Onderwijs	468	386	500	193	197	201
Programma Sociaal Domein	8.471	8.217	7.595	7.588	7.768	6.202
Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu	6.076	5.724	6.324	6.638	6.876	6.897
Programma Bestuur en Ondersteuning	364	398	402	402	402	402
Subtotaal baten programma's	**20.559**	**20.607**	**18.906**	**18.705**	**19.185**	**17.365**
Algemene dekkingsmiddelen	56.128	53.773	58.003	57.023	57.064	58.857
Overhead	423	587	775	757	757	601
Onvoorzien	1.042	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Subtotaal overige baten	**57.593**	**54.360**	**58.778**	**57.780**	**57.821**	**59.458**
Totaal baten	**78.152**	**74.967**	**77.684**	**76.485**	**77.006**	**76.823**
Saldo (excl. mutatie reserves)						
Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving	-3.736	-3.645	-3.702	-3.762	-3.832	-3.893
Programma Economie en Toerisme	-1.794	-3.196	-2.140	-2.166	-2.184	-2.195
Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving	-9.175	-8.325	-8.132	-8.115	-8.094	-8.221
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-4.622	-6.244	-6.027	-5.871	-5.536	-5.182
Programma Onderwijs	-1.698	-2.147	-2.141	-2.054	-2.054	-2.084
Programma Sociaal Domein	-17.506	-19.491	-19.087	-18.989	-18.898	-19.203
Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu	-1.738	-1.608	-1.746	-1.077	-1.145	-1.197
Programma Bestuur en Ondersteuning	-1.543	-1.767	-1.843	-1.654	-2.288	-2.631
Saldo baten en lasten programma's	**-41.812**	**-46.423**	**-44.818**	**-43.688**	**-44.031**	**-44.606**
Algemene dekkingsmiddelen	53.271	53.038	54.580	53.939	55.373	57.134
Overhead	-9.302	-11.295	-11.456	-11.747	-12.202	-12.766
Onvoorzien	1.042	-100	-100	-100	-100	-100
Vennootschapsbelasting	0	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo overige baten en lasten	**45.011**	**41.642**	**43.023**	**42.091**	**43.070**	**44.267**
Totaal saldo van baten en lasten	**3.199 V**	**-4.781 N**	**-1.795 N**	**-1.597 N**	**-961 N**	**-339 N**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	16.618	11.872	811	464	461	461
Onttrekkingen uit reserves (baten)	16.200	16.935	2.934	2.177	1.491	1.097
Saldo mutatie reserves	**-418**	**5.063**	**2.123**	**1.713**	**1.030**	**636**
Resultaat	**2.781 V**	**282 V**	**328 V**	**116 V**	**69 V**	**297 V**

De analyse van het structureel begrotingsevenwicht geeft het volgende beeld:

Analyse structureel begrotingsevenwicht *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Resultaat	**328 V**	**116 V**	**69 V**	**297 V**
Incidentele baten en lasten programma's				
Incidentele lasten	3.020	2.260	1.618	48
Incidentele baten	1.872	1.562	1.562	0
Totaal saldo incidentele baten en lasten programma's	**1.148**	**698**	**56**	**48**
Incidentele reservemutaties				
Incidentele lasten	812	464	461	461
Incidentele baten	1.366	580	9	0
Totaal saldo incidentele reservemutaties	**-554**	**-116**	**452**	**461**
Structureel begrotingssaldo	**922 V**	**698 V**	**577 V**	**806 V**

Hoofdstuk 5: Financiële positie

In de programmabegroting 2027 sluiten we voor dit hoofdstuk aan op de voorschriften van artikel 20 van het besluit begroting en verantwoording (BBV).

De besluitvorming over de financiële gevolgen van het bestaande en nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen heeft voor het begrotingsjaar 2027 plaatsgevonden in de raadsvergadering van 6 juli 2026, waarin de kadernota 2026 is vastgesteld. De financiële gevolgen hiervan zijn cijfermatig verwerkt in de begroting 2027.

Voor de geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar, die ten grondslag ligt aan de berekening van het EMU-saldo, verwijzen wij u naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Voor de toelichting op de financiering verwijzen wij u naar de paragraaf Treasury.

De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves en de voorzieningen is opgenomen in bijlage 3.

Analyse van de verschillen

Het overzicht van de belangrijkste verschillen tussen de ontwerpbegroting 2027 en de kadernota 2026 geeft het volgende beeld:

(bedragen in duizenden euro's)

	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Uitkomsten begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030	328	116	69	297
Uitkomsten kadernota 2026 en meerjarenraming 2027-2029	810	218	819	788
Te analyseren verschillen	**-482**	**-102**	**-750**	**-491**
Begroting 2027:				
Voorstellen begroting 2027	-1.116	-907	-830	-764
Dekkingsvoorstellen begroting 2027	50	495	210	235
Gemeentefonds:				
Meicirculaire 2026 gemeentefonds	552	675	552	2.044
Septembercirculaire 2026 gemeentefonds	158	157	215	250
Indexeringen en reserveringen:				
Indexering begroting 2027 jaarschijf 2030	0	0	0	-338
Indexering begroting 2027 jaarschijf 2030 sociaal domein	0	0	0	-432
Reservering CAO personeelsbegroting jaarschijf 2030	0	0	0	-503
Indexering begroting 2025 jaarschijf 2028 sociaal domein	0	-436	-436	-436
Indexering begroting 2026 jaarschijf 2029 sociaal domein	0	0	-450	-450
Indexering exploitatiebijdrage Polfermolen	-33	-51	-69	-87
Afvalstoffenbegroting en rioleringsbegroting:				
Bijstellingen afvalstoffenbegroting	-30	-25	-25	-26
Bijstellingen rioleringsbegroting	-61	-61	-62	-78
Personele kosten:				
Bijstelling personeelsbegroting	-180	22	56	77
Lokale heffingen:				
Indexering jaarschijf 2030 OZB-opbrengsten	0	0	0	229
Actualisatie legesopbrengsten en bijbehorende kosten	261	33	33	33
Diverse bijstellingen:				
Bijstelling rente-opbrengsten	0	0	0	-100
Reservering indexering wegen en groen	0	0	0	-75
Overige mutaties, per saldo	-83	-4	56	-70
Geanalyseerde verschillen	**-482**	**-102**	**-750**	**-491**

Hierna is een toelichting opgenomen op deze posten.

Voorstellen en dekkingsvoorstellen begroting 2027.
Voor een specificatie van de bedragen wordt verwezen naar paragraaf 1.3 en 1.4 van deze programmabegroting.

Gemeentefonds
In deze begroting is rekening gehouden met de financiële consequenties van de meicirculaire 2026 en de septembercirculaire 2026. Binnen deze mutaties is rekening gehouden met de reservering van diverse uitkeringen, geoormerkte budgetten en een stelpost voor de reservering inzake de ontwikkeling van het accres van het gemeentefonds. Per saldo leveren beide circulaires een voordeel op voor de jaren 2027 t/m 2030 van respectievelijk € 710.000, € 832.000, € 767.000 en € 2.294.000. Voor de toelichting op de septembercirculaire 2026 wordt verwezen naar hoofdstuk 2.9 Algemene Dekkingsmiddelen.

Indexeringen en reserveringen
De jaarlijkse indexering van de begroting levert in 2030 een kostenpost op van € 338.000 (exclusief sociaal domein). Voor het sociaal domein gaat het in dat jaar om een bedrag van € 432.000. Daarnaast is in 2030 een budget gereserveerd van € 503.000 voor het opvangen van de loonontwikkelingen.

Bij zowel de samenstelling van de begroting 2025 en 2026 is geen rekening gehouden met een toevoeging vanuit de algemene middelen aan de taakstelling sociaal domein ter compensatie van de indexering in het laatste jaar van het desbetreffende begrotingstijdvak. In deze begroting is hiermee rekening gehouden. Concreet gaat het hierbij om een bedrag van € 436.000 vanaf 2028 en € 450.000 vanaf het jaar 2029.

Met terugwerkende kracht is in deze begroting de exploitatiebijdrage aan de Polfermolen geïndexeerd. Dit resulteert in een nadeel van € 33.000 in 2027 oplopend tot een bedrag van € 87.000 in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak.

Afvalstoffenbegroting en rioleringsbegroting
De bijstelling van beide begrotingen levert per saldo een nadeel op van € 91.000 in het jaar 2027 oplopend tot € 104.000 in het jaar 2030.

Personele kosten
De personeelsbegroting is bij het opstellen van de begroting volledig geactualiseerd. Voor het jaar 2027 is sprake van een nadeel van € 180.000. Voor 2028 t/m 2030 kunnen de personele lasten verlaagd worden met respectievelijk € 22.000, € 56.000 en € 77.000.

Lokale heffingen
Ook een aantal opbrengsten uit de lokale heffingen kunnen wij in positieve zin bijstellen. Voor de indexering van de OZB-opbrengsten calculeren wij voor het jaar 2030 een meeropbrengst van € 229.000. Actualisatie van de legesopbrengsten en bijbehorende kosten levert per saldo in 2027 een voordeel op van € 261.000 en vanaf het jaar 2028 een voordeel van € 33.000.

Diverse bijstellingen
In lijn met het voorstel van de renteopbrengsten zoals opgenomen in de Kadernota 2026 zijn de renteopbrengsten voor het jaar 2030 verlaagd met € 100.000. Daarnaast is de jaarlijkse ophoging verwerkt van de reservering voor de indexering van de budgetten voor wegen en groen. Hiermee is in 2030 een bedrag gemoeid van € 75.000. De overige mutaties leveren op termijn per saldo een nadeel op van € 70.000.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzicht van baten en lasten per taakveld

In deze bijlage is het meerjarig overzicht van baten en lasten per taakveld opgenomen conform de vereisten in artikel 66 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

1. Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.747	1.925	2.030	2.084	2.136	2.187
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.354	1.874	1.794	1.801	1.820	1.831
Totaal lasten	**4.101**	**3.799**	**3.824**	**3.885**	**3.956**	**4.018**
Baten per taakveld						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	89	37	38	39	40	41
1.2 Openbare orde en veiligheid	276	117	84	84	84	84
Totaal baten	**365**	**154**	**122**	**123**	**124**	**125**
Saldo per taakveld						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.658	1.888	1.992	2.045	2.096	2.146
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.078	1.757	1.710	1.717	1.736	1.747
Saldo van baten en lasten	**3.736**	**3.645**	**3.702**	**3.762**	**3.832**	**3.893**

2. Programma Economie en Toerisme *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
2.2 Parkeren	1.420	1.579	1.412	1.416	1.419	1.421
3.1 Economische ontwikkeling	764	879	943	953	964	974
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	428	3.372	508	533	543	214
Totaal lasten	**2.612**	**5.830**	**2.863**	**2.902**	**2.926**	**2.609**
Baten per taakveld						
2.2 Parkeren	513	666	411	414	411	411
3.1 Economische ontwikkeling	11	1	1	1	1	1
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	294	1.967	311	321	330	2
Totaal baten	**818**	**2.634**	**723**	**736**	**742**	**414**
Saldo per taakveld						
2.2 Parkeren	907	913	1.001	1.002	1.008	1.010
3.1 Economische ontwikkeling	753	878	942	952	963	973
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	134	1.405	197	212	213	212
Saldo van baten en lasten	**1.794**	**3.196**	**2.140**	**2.166**	**2.184**	**2.195**

3. Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
2.1 Verkeer en vervoer	4.362	5.291	5.117	5.225	5.293	5.379
8.1 Ruimte en leefomgeving	875	1.760	1.666	1.290	1.182	1.182
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.689	147	193	193	193	193
8.3 Wonen en bouwen	4.267	2.362	2.516	2.511	2.536	2.582
Totaal lasten	**11.193**	**9.560**	**9.492**	**9.219**	**9.204**	**9.336**
Baten per taakveld						
2.1 Verkeer en vervoer	289	47	64	64	64	64
8.1 Ruimte en leefomgeving	264	140	134	136	139	141
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	1.465	1.048	1.162	904	907	910
Totaal baten	**2.018**	**1.235**	**1.360**	**1.104**	**1.110**	**1.115**
Saldo per taakveld						
2.1 Verkeer en vervoer	4.073	5.244	5.053	5.161	5.229	5.315
8.1 Ruimte en leefomgeving	611	1.620	1.532	1.154	1.043	1.041
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.689	147	193	193	193	193
8.3 Wonen en bouwen	2.802	1.314	1.354	1.607	1.629	1.672
Saldo van baten en lasten	**9.175**	**8.325**	**8.132**	**8.115**	**8.094**	**8.221**

4. Programma Sport, Cultuur en Recreatie *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
5.1 Sportbeleid en activering	145	182	198	198	198	198
5.2 Sportaccommodaties	1.863	2.090	2.173	2.105	1.919	1.569
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	594	759	669	670	570	571
5.4 Musea	100	115	127	127	126	127
5.5 Cultureel erfgoed	565	851	580	560	569	577
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.334	4.106	4.160	4.132	4.120	4.149
Totaal lasten	**6.601**	**8.103**	**7.907**	**7.792**	**7.502**	**7.191**
Baten per taakveld						
5.1 Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	298	159	122	122	123	123
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	0	0	0	0	0	0
5.4 Musea	38	39	39	40	41	42
5.5 Cultureel erfgoed	135	123	136	136	140	139
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.508	1.538	1.583	1.623	1.662	1.705
Totaal baten	**1.979**	**1.859**	**1.880**	**1.921**	**1.966**	**2.009**
Saldo per taakveld						
5.1 Sportbeleid en activering	145	182	198	198	198	198
5.2 Sportaccommodaties	1.565	1.931	2.051	1.983	1.796	1.446
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en cultuurparticipatie	594	759	669	670	570	571
5.4 Musea	62	76	88	87	85	85
5.5 Cultureel erfgoed	430	728	444	424	429	438
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.826	2.568	2.577	2.509	2.458	2.444
Saldo van baten en lasten	**4.622**	**6.244**	**6.027**	**5.871**	**5.536**	**5.182**

5. Programma Onderwijs *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
4.1 Openbaar basisonderwijs	61	68	65	66	67	68
4.2 Onderwijshuisvesting	571	820	810	814	814	814
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.028	1.147	1.214	912	906	928
5.6 Media	506	498	552	455	464	475
Totaal lasten	**2.166**	**2.533**	**2.641**	**2.247**	**2.251**	**2.285**
Baten per taakveld						
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	0	4	0	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	452	382	484	177	181	185
5.6 Media	16	0	16	16	16	16
Totaal baten	**468**	**386**	**500**	**193**	**197**	**201**
Saldo per taakveld						
4.1 Openbaar basisonderwijs	61	68	65	66	67	68
4.2 Onderwijshuisvesting	571	816	810	814	814	814
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	576	765	730	735	725	743
5.6 Media	490	498	536	439	448	459
Saldo van baten en lasten	**1.698**	**2.147**	**2.141**	**2.054**	**2.054**	**2.084**

6. Programma Sociaal Domein *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.641	5.706	4.453	4.139	4.190	2.633
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	781	803	803	822	842	862
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.114	1.393	1.452	1.473	1.509	1.543
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.409	1.353	1.654	1.715	1.812	1.854
6.3 Inkomensregelingen	5.753	5.654	6.005	5.996	6.020	6.045
6.4 WSW en beschutwerk	1.637	1.560	1.555	1.404	990	914
6.5 Arbeidsparticipatie	307	419	379	386	394	401
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	945	1.055	1.004	1.032	1.058	1.083
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	2.507	2.597	2.799	2.869	2.940	3.012
6.712 Begeleiding (WMO)	814	852	862	883	905	927
6.713 Dagbesteding (WMO)	457	476	500	513	526	539
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	54	50	61	62	64	66
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	2.592	2.799	2.613	2.679	2.745	2.814
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.797	1.771	1.467	1.503	1.541	1.579
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	521	379	299	306	314	322
6.791 PGB WMO	201	171	213	219	224	229
6.792 PGB Jeugd	55	32	43	44	45	47
6.811 Beschermd wonen (WMO)	4	6	7	7	8	8
6.821 Jeugdbescherming	247	512	290	297	305	313
6.822 Jeugdreclassering	17	16	30	30	31	32
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	124	104	193	198	203	182
Totaal lasten	**25.977**	**27.708**	**26.682**	**26.577**	**26.666**	**25.405**

Baten per taakveld

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.264	2.928	2.233	2.109	2.155	452
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	0	0	0	0
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	0	0	0	0
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	4.980	5.013	5.111	5.235	5.363	5.493
6.4 WSW en beschutwerk	0	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	227	276	251	244	250	257
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.712 Begeleiding (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.713 Dagbesteding (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	0	0	0
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	0	0	0
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0	0	0
6.791 PGB WMO	0	0	0	0	0	0
6.792 PGB Jeugd	0	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0
6.822 Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**8.471**	**8.217**	**7.595**	**7.588**	**7.768**	**6.202**

Saldo per taakveld

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.377	2.778	2.220	2.030	2.035	2.181
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	781	803	803	822	842	862
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.114	1.393	1.452	1.473	1.509	1.543
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.409	1.353	1.654	1.715	1.812	1.854
6.3 Inkomensregelingen	773	641	894	761	657	552
6.4 WSW en beschutwerk	1.637	1.560	1.555	1.404	990	914
6.5 Arbeidsparticipatie	307	419	379	386	394	401
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	718	779	753	788	808	826
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	2.507	2.597	2.799	2.869	2.940	3.012
6.712 Begeleiding (WMO)	814	852	862	883	905	927
6.713 Dagbesteding (WMO)	457	476	500	513	526	539
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	54	50	61	62	64	66
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	2.592	2.799	2.613	2.679	2.745	2.814
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.797	1.771	1.467	1.503	1.541	1.579
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	521	379	299	306	314	322
6.791 PGB WMO	201	171	213	219	224	229
6.792 PGB Jeugd	55	32	43	44	45	47
6.811 Beschermd wonen (WMO)	4	6	7	7	8	8
6.821 Jeugdbescherming	247	512	290	297	305	313
6.822 Jeugdreclassering	17	16	30	30	31	32
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	124	104	193	198	203	182
Saldo van baten en lasten	**17.506**	**19.491**	**19.087**	**18.989**	**18.898**	**19.203**

7. Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
7.1 Volksgezondheid	1.083	1.053	1.094	1.121	1.147	1.175
7.2 Riolering	2.739	2.015	2.266	2.243	2.392	2.410
7.3 Afval	3.434	2.778	3.288	2.994	3.100	3.118
7.4 Milieubeheer	227	1.144	1.081	1.014	1.037	1.044
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	331	342	341	343	345	347
Totaal lasten	**7.814**	**7.332**	**8.070**	**7.715**	**8.021**	**8.094**
Baten per taakveld						
7.1 Volksgezondheid	138	71	0	0	0	0
7.2 Riolering	3.207	2.651	2.875	2.833	2.964	2.965
7.3 Afval	2.601	2.858	3.303	3.058	3.163	3.181
7.4 Milieubeheer	1	11	11	610	610	610
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	129	133	135	137	139	141
Totaal baten	**6.076**	**5.724**	**6.324**	**6.638**	**6.876**	**6.897**
Saldo per taakveld						
7.1 Volksgezondheid	945	982	1.094	1.121	1.147	1.175
7.2 Riolering	-468	-636	-609	-590	-572	-555
7.3 Afval	833	-80	-15	-64	-63	-63
7.4 Milieubeheer	226	1.133	1.070	404	427	434
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	202	209	206	206	206	206
Saldo van baten en lasten	**1.738**	**1.608**	**1.746**	**1.077**	**1.145**	**1.197**

8. Programma Bestuur en Ondersteuning *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
0.1 Bestuur	1.001	1.179	1.108	1.114	1.118	1.157
0.2 Burgerzaken	906	921	826	768	830	892
0.8 Overige baten en lasten (exclusief Onvoorzien)	0	65	311	174	742	984
Totaal lasten	**1.907**	**2.165**	**2.245**	**2.056**	**2.690**	**3.033**
Baten per taakveld						
0.1 Bestuur	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	364	398	402	402	402	402
0.8 Overige baten en lasten (exclusief Onvoorzien)	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**364**	**398**	**402**	**402**	**402**	**402**
Saldo per taakveld						
0.1 Bestuur	1.001	1.179	1.108	1.114	1.118	1.157
0.2 Burgerzaken	542	523	424	366	428	490
0.8 Overige baten en lasten (exclusief Onvoorzien)	0	65	311	174	742	984
Saldo van baten en lasten	**1.543**	**1.767**	**1.843**	**1.654**	**2.288**	**2.631**

Algemene dekkingsmiddelen *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
0.5 Treasury	126	93	66	39	21	11
0.61 OZB woningen	116	93	95	97	100	103
0.62 OZB niet-woningen	85	69	70	72	74	75
0.63 Parkeerbelasting	13	11	11	11	12	12
0.64 Belastingen overig	19	150	134	136	139	141
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	0	225	200	-329	-1.535	-1.517
3.4 Economische promotie	2.498	94	2.847	3.058	2.880	2.898
Totaal lasten	**2.857**	**735**	**3.423**	**3.084**	**1.691**	**1.723**
Baten per taakveld						
0.5 Treasury	1.406	1.156	1.035	935	835	735
0.61 OZB woningen	3.974	4.070	4.192	4.318	4.448	4.581
0.62 OZB niet-woningen	2.900	2.934	3.022	3.113	3.207	3.303
0.63 Parkeerbelasting	2.788	2.614	2.879	2.880	2.881	2.882
0.64 Belastingen overig	591	549	548	552	556	560
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	38.733	38.765	40.692	39.464	39.251	40.784
3.4 Economische promotie	5.736	3.685	5.635	5.761	5.886	6.012
Totaal baten	**56.128**	**53.773**	**58.003**	**57.023**	**57.064**	**58.857**
Saldo per taakveld						
0.5 Treasury	-1.280	-1.063	-969	-896	-814	-724
0.61 OZB woningen	-3.858	-3.977	-4.097	-4.221	-4.348	-4.478
0.62 OZB niet-woningen	-2.815	-2.865	-2.952	-3.041	-3.133	-3.228
0.63 Parkeerbelasting	-2.775	-2.603	-2.868	-2.869	-2.869	-2.870
0.64 Belastingen overig	-572	-399	-414	-416	-417	-419
0.7 Algemene (en overige) uitkeringen gemeentefonds	-38.733	-38.540	-40.492	-39.793	-40.786	-42.301
3.4 Economische promotie	-3.238	-3.591	-2.788	-2.703	-3.006	-3.114
Saldo van baten en lasten	**-53.271**	**-53.038**	**-54.580**	**-53.939**	**-55.373**	**-57.134**

Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
0.4 Overhead	9.725	11.882	12.231	12.504	12.959	13.367
0.8 Overige baten en lasten (onderdeel Onvoorzien)	0	100	100	100	100	100
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	1	1	1	1	1
Totaal lasten	**9.725**	**11.983**	**12.332**	**12.605**	**13.060**	**13.468**
Baten per taakveld						
0.4 Overhead	423	587	775	757	757	601
0.8 Overige baten en lasten (onderdeel Onvoorzien)	1.042	0	0	0	0	0
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**1.465**	**587**	**775**	**757**	**757**	**601**
Saldo per taakveld						
0.4 Overhead	9.302	11.295	11.456	11.747	12.202	12.766
0.8 Overige baten en lasten (onderdeel Onvoorzien)	-1.042	100	100	100	100	100
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	1	1	1	1	1
Saldo van baten en lasten	**8.260**	**11.396**	**11.557**	**11.848**	**12.303**	**12.867**

Mutaties Reserves *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
0.10 Mutaties reserves	16.618	11.872	811	464	461	461
Totaal lasten	**16.618**	**11.872**	**811**	**464**	**461**	**461**
Baten per taakveld						
0.10 Mutaties reserves	16.200	16.935	2.934	2.177	1.491	1.097
Totaal baten	**16.200**	**16.935**	**2.934**	**2.177**	**1.491**	**1.097**
Saldo per taakveld						
0.10 Mutaties reserves	418	-5.063	-2.123	-1.713	-1.030	-636
Saldo van baten en lasten	**418**	**-5.063**	**-2.123**	**-1.713**	**-1.030**	**-636**

Resultaat *(bedragen in duizenden euro's)*

	Realisatie 2025	Begroting na wijziging 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Lasten per taakveld						
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	2.781	282	328	116	69	297
Totaal lasten	**2.781**	**282**	**328**	**116**	**69**	**297**
Baten per taakveld						
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo per taakveld						
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	2.781	282	328	116	69	297
Saldo van baten en lasten	**2.781**	**282**	**328**	**116**	**69**	**297**

Bijlage 2: Overzicht incidentele baten en lasten per programma

(bedragen in duizenden euro's)

Overzicht incidentele baten en lasten per programma.	lasten 2027	baten 2027	lasten 2028	baten 2028	lasten 2029	baten 2029	lasten 2030	baten 2030	Toelichting
Programma Economie en Toerisme									
6.560.032 Reservering t.b.v. grootschalig evenement			195						Bij de behandeling van de Kadernota 2025 is voor de organisatie van een grootschalig evenement in 2028 een bedrag van 195.000 euro beschikbaar gesteld ten laste van de reserve evenementen en toeristische visie.
Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving									
6.810.010 Opstellen omgevingsplan	167		89						Ter voorbereiding en voor de opstart van het project voor het opstellen van het definitieve omgevingsplan is voor de jaren 2026 en 2027 een jaarlijks bedrag van 167.000 euro noodzakelijk (personeels- en werkbudget). Deze bedragen zijn onttrokken aan de bestemmingsreserve omgevingswet. Van het beschikbare budget voor 2026 is een bedrag van 89.000 euro doorgeschoven naar 2028 middels de bestemmingsreserve projectgelden.
6.810.010 Projectleider woningbouwversnelling	110		110						In de kadernota 2026 is voor 2027 en 2028 een jaarlijks budget beschikbaar gesteld van 110.000 euro voor de inzet van een tijdelijke projectleider woningbouwversnelling. Deze gelden zijn ten laste gebracht van de bestemmingsreserve grondbeleid en realisatie woningbouwprojecten.
6.820.012 Voorbereidingskosten sloop opstallen Beekstraat 13-15	35								M.b.t. de sloop van de opstallen aan de Beekstraat 13-15 is een voorbereidingsbudget noodzakelijk van 65.000 euro. De kosten voor 2027, concreet een bedrag van 35.000 euro, zijn opgevangen binnen het taakveld Wonen en bouwen.
6.820.022 Uitvoeringskosten Wet voorkeursrecht gemeenten	140								Bij de behandeling van de kadernota 2026 heeft uw raad een bedrag van 140.000 euro beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Wet voorkeursrecht gemeenten in het jaar 2027. Dit bedrag is ten laste gebracht van de bestemmingsreserve grondbeleid en realisatie woningbouwprojecten.
6.820.030 Verkoopkosten gronden en panden	44		45		47		48		Bij iedere grond- en pandverkoop zijn de hiermee gemoeide kosten incidenteel van aard. Structureel is hiervoor in de begroting een bedrag van 44.000 euro opgenomen (exclusief indexering).
Programma Sport, Cultuur en Recreatie									
6.540.020 Cultuurbeleid	159		159		9				Bij de behandeling van de Kadernota 2025 zijn de benodigde middelen voor het cultuurbeleid gereserveerd. De incidentele kosten van dit voorstel bedragen voor de jaren 2027 t/m 2029 327.000 euro. Deze middelen zijn geput uit de algemene dekkingsreserve en de reserve evenementen en toeristische visie.
6.560.040 Onderzoek onderhoudstoestand gemeentegrot	40								In lijn met het coalitieakkoord wordt gestart met het behoud en de versterking van ons unieke (mergel)erfgoed. Dit door een plan op te stellen op welke wijze we het gemeentelijk monument conserveren en beschermen zodoende zorg te dragen dat inwoners en bezoekers het blijvend actief kunnen beleven. Eeen bedrag van 40.000 euro is benodigd om een onderzoek te laten uitvoeren naar de onderhoudstoestand van de Gemeentegrot (exploitatie-deel) in het algemeen en de atoomschuilkelder in het bijzonder.
6.580.010 Projectbudget Polfermolen 3.0 sociaal-culturele hotspot	150		100						In de kadernota 2026 is het voorstel aangenomen om een bedrag van 300.000 euro in te zetten voor het aantrekken van een integraal projectmanager voor een periode van 2 jaar in het kader van het project Polfermolen 3.0 sociaal-culturele hotspot (inclusief werkbudget). Voor 2027 gaat het hierbij om een bedrag van 150.000 euro, in 2028 om 100.000 euro. Deze bedragen zijn in het desbetreffende jaar ten laste gebracht van het begrotingsresultaat.
6.580.010 Juridische ondersteuning ontmanteling Polfermolen BV	50								Het genomen besluit om de Polfermolen BV te gaan ontmantelen voor 1 januari 2028, betekent dat projectbudget benodigd is voor de juridische ondersteuning van het totale traject van de ontmanteling van de Polfermolen BV. Gelet op de complexiteit van dit project is extern specialistisch juridisch advies van belang. Hiervoor is een projectbudget benodigd van 50.000 euro.
Programma Onderwijs									
6.650.010 Onderwijsachterstandenbeleid (Spuk)	310	310							Dit betreft een Specifieke uitkering met een voorlopige looptijd t/m 2027.
Programma Sociaal Domein									
6.001.032 Loonkosten wijkaanpak Valkenburg	50								Bij de behandeling van de raadsnota Plan van aanpak integrale wijkaanpak Valkenburg op 15 juni 2026 heeft uw raad een incidenteel projectbudget van 270.000 euro beschikbaar gesteld. Hiervan is een bedrag van 50.000 euro doorgeschoven naar 2027 middels de bestemmingsreserve projectgelden ter dekking van de loonkosten in dat jaar.
6.614.010 Bijdrage volwassenfonds	33								Voor het jaar 2027 heeft uw raad bij de begrotingsbehandeling 2026 in het kader van het volwassenfonds sport&cultuur een bedrag van 33.000 euro beschikbaar gesteld. Dit budget is ten laste gebracht van de reserve sociaal domein.
6.621.030 Opvang Oekraïense vluchtelingen (Spuk)	1.562	1.562	1.562	1.562	1.562	1.562			Dit betreft een Specifieke uitkering met een onbekende duur. In de begroting zijn de budgetten t/m 2029 opgenomen waarbij budgettaire neutraliteit het uitgangspunt is.
6.670.010 Opstellen paraplu nota sociaal domein	125								In het coalitieakkoord 'Valkenburg aan de Geul voert uit: samen bouwen aan morgen' zijn voor de komende coalitieperiode voor het sociaal domein twee omvangrijke en voor de toekomst richtinggevende ontwikkelingen opgenomen. Eén daarvan is het in 2027 opstellen van een paraplu nota over het sociaal domein als instrument om koers te houden. Hiervoor is een budget noodzakelijk van 125.000 euro. Dit bedrag kan worden geput uit de egalisatiereserve sociaal domein.
Programma Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu									
6.721.030 Opstellen beleidskader en uitvoeringsprogramma circulaire economie	45								In lijn met landelijk beleid en het coalitieakkoord gaan we starten met het opstellen van een beleidskader en uitvoeringsprogramma voor de circulaire economie. Om uitvoering te kunnen geven aan dit project vragen we ondersteuning van een extern bureau om onze organisatie te helpen bij het opstellen van beleidskader en uitvoeringsprogramma. Hiervoor is een bedrag benodigd van 45.000 euro. Dit budget wordt ten laste gebracht van de reserve duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie.

Mutaties reserves								
Algemene dekkingsreserve:								
Inzet middelen kunst t.b.v. cultuurbeleidsplan		79		82		9		
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Inzet middelen museum t.b.v. cultuurbeleidsplan				45				
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Verschuiving projectsubsidies cultuurbeleidsplan		80		-120				
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Labelling t.b.v. speelruimteplan		329						
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Bestemmingsreserve projectgelden:								
Wijkaanpak Valkenburg personeelskosten		50						
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Implementatie Omgevingswet personeelskosten				89				
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Egalisatiereserve parkeerexploitatie:								
Kosten uitvoeringsprogramma parkeerbeleidsplan		15		15				
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Tijdelijke overheveling onderhoudsvoorziening parkeergarage		3	3					
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Reserve sociaal domein:								
Inzet t.b.v. uitvoeren actieprogramma woon(zorg)visie		95						
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Volwassenfonds		33						
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Subsidie Odensehuis 2025				12				
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Inzet t.b.v. opstellen paraplu nota sociaal domein		125						
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Investeringsreserve strategische projecten:								
Storting t.b.v. strategische projecten	438		438		438		438	
(onbepaalde tijd)								
Reserve evenementen en toeristische visie:								
Inzet t.b.v. cultuurbeleidsplan				152				
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Grootschalig evenement				195				
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Reserve duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie:								
Inzet t.b.v. opstellen uitvoeringsprogramma circulaire economie		45						
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Storting renteopbrengsten hybride converteerbare geldlening Enexis	23		23		23		23	
(onbepaalde tijd)								
Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten:								
Labelling t.b.v. speelruimteplan	329							
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Bestemmingsreserve omgevingswet								
Opstellen omgevingsplan		167						
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Bestemmingsreserve grondbeleid en realisatie woningbouwprojecten:								
Inzet t.b.v. uitvoeren actieprogramma woon(zorg)visie		95						
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Projectleider woningbouwversnelling		110		110				
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Uitvoeringskosten Wet voorkeursrecht gemeenten		140						
(Onttrekking reserve per definitie incidenteel van aard)								
Storting t.b.v. grondbeleid en woningbouwprojecten	22							
(Storting reserve per definitie incidenteel van aard)								
Subtotaal mutatie reserves	**812**	**1.366**	**464**	**580**	**461**	**9**	**461**	**0**
Totaal incidentele baten en lasten	**3.832**	**3.238**	**2.724**	**2.142**	**2.079**	**1.571**	**509**	**0**

Bijlage 3: Meerjarig verloop reserves en voorzieningen

(bedragen in duizenden euro's)

Overzicht verloop reserves en voorzieningen	Saldo ultimo 2026	Mutaties 2027	Saldo ultimo 2027	Mutaties 2028	Saldo ultimo 2028	Mutaties 2029	Saldo ultimo 2029	Mutaties 2030	Saldo ultimo 2030
A. Algemene reserve									
A.01 Algemene reserve	15.962	0	15.962	0	15.962	0	15.962	0	15.962
Totaal	**15.962**	**0**	**15.962**	**0**	**15.962**	**0**	**15.962**	**0**	**15.962**
B. Bestemmingsreserves									
B.01 Algemene dekkingsreserve	9.142	-488	8.654	-7	8.647	-8.647	0	0	0
B.02 Investeringsreserve huisvesting onderwijs	3.804	0	3.804	0	3.804	0	3.804	0	3.804
B.03 Investeringsreserve instandhouding monumenten	29	0	29	0	29	0	29	0	29
B.04 Bestemmingsreserve onderhoud sportcentrum Polfermolen	483	0	483	0	483	0	483	0	483
B.05 Bestemmingsreserve projectgelden	139	-50	89	-89	0	0	0	0	0
B.06 Investeringsreserve infra e.d. kop Cauberg	1.026	0	1.026	0	1.026	0	1.026	0	1.026
B.07 Egalisatiereserve parkeerexploitatie	4.104	-18	4.086	-12	4.074	0	4.074	0	4.074
B.08 Egalisatiereserve sociaal domein	4.858	-253	4.605	-12	4.593	0	4.593	0	4.593
B.09 Investeringsreserve strategische projecten	4.238	438	4.676	438	5.114	438	5.552	438	5.990
B.10 Bestemmingsreserve onderhoud wegen	506	0	506	0	506	0	506	0	506
B.11 Reserve evenementen en toeristische visie	2.379	0	2.379	-348	2.031	0	2.031	0	2.031
B.12 Reserve duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie	616	-22	594	23	617	22	639	23	662
B.13 Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten	19.276	-1.239	18.037	-1.597	16.440	-1.480	14.960	-1.098	13.862
B.14 Bestemmingsreserve omgevingswet	333	-167	166	0	166	0	166	0	166
B.15 Bestemmingsreserve opvang ontheemden	5.299	0	5.299	0	5.299	0	5.299	0	5.299
B.16 Bestemmingsreserve grondbeleid en realisatie woningbouwprojecten	4.226	-323	3.903	-110	3.793	0	3.793	0	3.793
B.17 Bestemmingsreserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	655	0	655	0	655	0	655	0	655
Totaal	**61.113**	**-2.122**	**58.991**	**-1.714**	**57.277**	**-9.667**	**47.610**	**-637**	**46.973**
V. Voorzieningen									
V.01 Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	971	-274	697	-22	675	4	679	-364	315
V.02 Voorziening dubieuze debiteuren	280	0	280	0	280	0	280	0	280
V.03 Voorziening afvalstoffenheffing	1.725	-386	1.339	-13	1.326	30	1.356	159	1.515
V.04 Voorziening rioolheffing	4.509	-190	4.319	-74	4.245	-129	4.116	-51	4.065
V.05 Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	145	-11	134	-13	121	-14	107	-15	92
V.06 Voorziening pensioenen wethouders	2.344	250	2.594	-2.594	0	0	0	0	0
V.07 Voorziening personeel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
V.08 Voorziening onderhoud ondergrondse parkeergarage	9	-9	0	32	32	23	55	14	69
V.09 Voorziening onderhoud civieltechnische kunstwerken	568	-7	561	24	585	-57	528	-83	445
V.10 Voorziening verlofsparen	240	50	290	50	340	50	390	50	440
V.11 Voorziening project afvalwaterbeheer	888	0	888	0	888	0	888	0	888
Totaal	**11.679**	**-577**	**11.102**	**-2.610**	**8.492**	**-93**	**8.399**	**-290**	**8.109**
Totaal reserves en voorzieningen	**88.754**	**-2.699**	**86.055**	**-4.324**	**81.731**	**-9.760**	**71.971**	**-927**	**71.044**

Bijlage 4: Overzicht structurele mutaties reserves

(bedragen in duizenden euro's)

Overzicht structurele mutaties reserves.	*lasten 2027*	*baten 2027*	*lasten 2028*	*baten 2028*	*lasten 2029*	*baten 2029*	*lasten 2030*	*baten 2030*
Mutaties reserves								
Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten:								
Onttrekking t.b.v. dekking kapitaallasten activa		1.568		1.597		1.482		1.098
(Structureel, omvang reserve is gelijk aan af te schrijven boekwaarde)								
Totaal structurele mutaties reserves	**0**	**1.568**	**0**	**1.597**	**0**	**1.482**	**0**	**1.098**

Bijlage 5: Overzicht investeringen 2027-2030

In de periode 2027 t/m 2030 zijn de volgende investeringen voorzien:

(bedragen in duizenden euro's)

Geplande investeringen		2027	2028	2029	2030
7011117	Gemeentehuis: vervanging CV-ketel				27
7011118	Gemeentehuis: vervanging brandmeldinstallatie		30		
7011119	Gemeentehuis: vervanging binnendeur stomp				66
7011120	Gemeentehuis: vervanging waterkoeler/buitenunit				59
7011303	Inrichting werkplekken automatisering kantoor	19	226	50	21
7011304	Inrichting werkplekken automatisering thuis	4	5	5	5
7011305	Inrichting infrastructuur	6	202	13	74
7011612	Vervanging Mercedes cabine (VX-258-B) (2022)	50			
7011646	Vervanging Giant kniklader (2027)	37			
7011649	Vervanging Iveco 92-BNT-5 (2025)	79			
7011650	Vervanging Iveco 97-BNT-6 (2025)	79			
7011652	Tractie vervanging Iveco Daily (BB-421-N)				137
7011653	Tractie vervanging Iveco Daily (BB-597-K)				145
7011654	Tractie vervanging Traktor Kramer Wiellader KL37 8				96
7011655	Tractie vervanging Ford Transit (V-596-JH)				14
7011656	Tractie vervanging Ford Transit (V-595-JH)				12
7011657	Tractie vervanging maaier Toro Proline H800 (bgp)		32		
7011658	Tractie vervanging klepelmaaier AS YAK 1040 4WD		29		
7011659	Tractie vervanging actiewagen platbodem		26		
7011660	Tractie vervanging traktor Deutz-Fahr 5090 DF TTV				134
7011699	Investeringen tractie buitendienst	473	298		35
7140047	Investeringsprogramma camera's 2026-2031	130	19	67	30
7210064	Vervanging verkeersbrug Eigenweg Houthem		301		
7210065	Vervanging verkeersbrug Hoogbeek Schin op Geul	89			
7210071	Vervanging VRI VA0529 (2027)	440			
7210072	Vervanging VRI VA0530 (2027)	440			
7210074	Aanleg bruggen Odapark	97			
7214033	Parkeergarage: vervanging coatingvloer	105			
7510012	Bibliotheek: vervanging tapijt begane grond				38
7510013	Bibliotheek airconditioning en zonwering	65			
7541005	Museum: verduurzamingsmaatregelen	306			
7541006	Museum: groot schilderwerk inclusief slijtlaag	71			
7541007	Museum: vervanging verlichting door LED	47			
7541008	Museum: vervanging brandmeldinstallatie	32			
7541026	Herstel mergelmuur Halderpark	150			
7560063	Consolidatie tunnel Amerika Sibbe	600			
7560066	Gemeentegrot: renovatie toiletruimten		33		
7650015	KDV: vervanging armaturen algemeen				43
7670011	Welzijnscentrum: nieuwe laag dakbedekking	88			
7670012	Welzijnscentrum: aanbrengen valbeveiliging	20			
7721022	Ondergrondse restafvalcontainers grondgebonden	205			
7721023	Bovengrondse GFE-containers grondgebonden	65			
7722204	Investeringen gemalen 2027	10			
7722206	Investeringen gemalen 2029			83	
7724020	Renovatie begraafplaats Cauberg	101			
7822029	Vervanging woonwagens 2025	200			
7822030	Vervanging woonwagens 2027	600			
7822031	Vervanging woonwagens 2028		200		
7822032	Vervanging woonwagens 2029			200	
7822033	Vervanging woonwagens 2030				600
Totaal		**4.608**	**1.401**	**418**	**1.536**

** exclusief investeringen Waterprogramma*

GEMEENTE
VALKENBURG
AAN DE GEUL